

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

MECANISMUL

ECONOMICO-
FINANCIAR

95
88
511456
FUNCȚIONALITATE • EFICIENȚĂ

ROMANIA - STATUL POPORILOR

MESAJUL DE ANUL NOU

adresat întregului nostru popor,
la posturile de radio și televiziune, de

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși și prieteni,

Cetățeni ai Republicii Socialiste România,

Înceiem anul 1978 cu noi și mari realizări în opera de construcție socialistă. Muncind cu abnegație și elan, eroica noastră clasă muncitoare a asigurat îndeplinirea programului de dezvoltare și modernizare a industriei, a cărei producție a crescut în cei trei ani ai cincinalului într-un ritm mediu de peste 11 la sută. S-au obținut, de asemenea, succese deosebite în agricultură, în creșterea producției agricole, în dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naționale. Ca urmare, a sporit avuția socialistă, venitul național, ceea ce s-a reflectat în îmbunătățirea condițiilor de viață ale întregului nostru popor. Aplicând programul de creștere mai rapidă a veniturilor oamenilor muncii, în acest an am încheiat înainte de termen prima etapă a majorării retribuțiilor; de asemenea, au fost mărite pensiile, alocațiile pentru copii, s-a trecut la aplicarea săptămânii de lucru redusă.

Succese de seamă am obținut în înflorirea științei și învățămîntului, a creației literar-artistice, în făurirea culturii noi, socialiste.

Toate aceste realizări oglindesc forța creatoare a poporului nostru, liber și stăpîn pe destinele sale, hotărîrea sa de a înlăptui neabătut Programul elaborat de Congresul al XI-lea, unitatea de granit a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului comunist — conducătorul încercat al întregii națiuni pe calea socialismului, bunăstării și fericirii. Pentru minunatele rezultate obținute în construcția socialistă în anul 1978, doresc să adresez clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, tuturor fiilor patriei — români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități — întregului nostru popor, cele mai calde felicitări, precum și urări de noi și tot mai mari succese în activitatea viitoare.

Peste cîteva clipe intrăm în anul 1979 — cel de-al patrulea an al cincinalului. Prin obiectivele ce ni le propunem, prin continuarea dezvoltării în ritm înalt și modernizarea forțelor de producție, a întregii economii naționale, anul viitor va marca, fără îndoială, o nouă treaptă în ascensiunea rapidă a Româ-

niei pe drumul civilizației și progresului. Sarcina centrală în acest an este ridicarea la un nivel tot mai înalt a activității economico-sociale, realizarea unei calități noi, superioare în întreaga operă de construcție socialistă. Aceasta impune să valorificăm tot mai eficient potențialul material și uman de care dispunem, să promovăm cu fermitate cele mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice în toate domeniile.

Ținînd seama de dificultățile pe care le generează criza mondială de materii prime și combustibil, să desfășurăm o bătălie susținută împotriva risipei, să asigurăm gospodărirea rațională a tuturor mijloacelor, să reducem substanțial consumurile materiale, cheltuielile de producție.

Înlăptuind cu fermitate principiile autoconducerii muncitorești și autogestiunii întreprinderilor, folosind pe deplin cadrul democratic de participare a oamenilor muncii la conducerea diferitelor compartimente ale societății, să ridicăm spiritul de răspundere al tuturor colectivelor în buna gospodărire a avutului socialist.

Să aplicăm ferm măsurile stabilite de partid pentru perfecționarea continuă a conducerii societății, a statului, a relațiilor de producție și sociale, pentru introducerea principiilor eticii și echității socialiste în toate domeniile, pentru folosirea tot mai largă a cadrului democratic de manifestare liberă a personalității umane în toate domeniile.

Realizînd prevederile planului producției materiale, vom asigura înlăptuirea integrală a programului de creștere a bunăstării poporului. Făcînd totul pentru satisfacerea cerințelor de viață materiale și spirituale ale maselor, să acționăm pentru îmbogățirea continuă a orizontului de cultură al oamenilor muncii, pentru ridicarea conștiinței socialiste, realizînd în viață politica partidului — al cărui țel suprem este omul, făurirea unei vieți libere, demne și fericite pentru toți fiii patriei.

Vom acorda și în anul ce vine atenția cuvenită dotării forțelor armate și întăririi capacității lor de luptă, pregătirii întregului popor pentru a fi gata ori cînd să apere cuceririle socialismului, independența și integritatea patriei.

Să întîmpinăm, dragi tovarăși și prieteni, cu succese tot mai însemnate mărețul eveniment politic

ce va avea loc anul viitor — cel de-al XII-lea Congres al partidului, care va trasa obiectivele continuării operei de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism.

Îmi exprim deplina convingere că, prin munca eroică a întregului nostru popor, strâns unit în jurul partidului, anul 1979 va marca un nou și important pas înainte în dezvoltarea forțelor de producție, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a maseilor, în întărirea independenței și suveranității patriei noastre socialiste.

Dragi tovarăși și prieteni,

În anul 1978 România a desfășurat o intensă activitate internațională în slujba idealurilor de libertate, independență și progres social ale popoarelor, pentru promovarea unei politici noi în lume, de colaborare pașnică între toate națiunile, de destindere și securitate.

Și în acest an s-a evidențiat cu putere evoluția contradictorie a vieții internaționale, confirmându-se justetea analizei și orientărilor politicii externe a partidului și statului nostru. Viața demonstrează că forțele progresului pot înfringe, prin luptă unită, politica imperialistă și colonialistă, de dominație și forță, pot împiedica agravarea climatului internațional, declanșarea unor noi războaie și asigura o pace trainică în lume.

Intrăm în noul an cu hotărârea fermă de a intensifica și mai mult conlucrarea activă cu toate națiunile pentru soluționarea problemelor complexe care confruntă omenirea, pentru consolidarea destinderii și păcii. Vom face totul pentru dezvoltarea continuă a prieteniei, colaborării și solidarității cu toate țările socialiste, vom amplifica și mai mult relațiile multilaterale cu țările în curs de dezvoltare, vom extinde raporturile cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orinduire socială. Vom așeza ferm, ca și pînă acum, la baza relațiilor noastre internaționale deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, al dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinul, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu folosirea forței — și vom milita pentru generalizarea acestor principii în întreaga viață mondială.

Vom acționa ferm, împreună cu celelalte popoare europene, pentru ca noul an să marcheze un pas înainte în înfăptuirea securității și păcii pe continentul nostru, în spiritul documentelor semnate la Helsinki. În mod deosebit, în anul 1979 este necesar să fie sporite eforturile în direcția dezangajării militare a continentului — care cunoaște la ora actuală cea mai mare concentrare de armate și armament, inclusiv nuclear — pentru crearea unui climat în care fiecare națiune să se simtă la adăpost de orice amestec sau agresiune din afară, să-și poată consacra plenar resursele progresului economic și social.

În anul ce vine se impun intensificate acțiunile

pentru lichidarea conflictelor ce mai dăinuie în lume pe calea tratativelor — singura modalitate rațională de soluționare justă și durabilă a problemelor litigioase dintre state — pentru stingerea tuturor focarelor de încordare, pentru abolirea definitivă a folosirii forței în raporturile internaționale. În acest cadru în mod deosebit trebuie asigurată instaurarea unei păci trainice și echitabile în Orientul Mijlociu.

Interesele progresului și păcii generale cer ca anul 1979 să fie un an de acțiuni tot mai ferme pentru lichidarea subdezvoltării care afectează cea mai mare parte a omenirii, pentru abolirea vechii politici imperialiste, colonialiste și neocolonialiste ce a împărțit lumea în săraci și bogați, pentru făurirea noului ordini economice internaționale. Pe această cale se va putea asigura o colaborare cu adevărat echitabilă între state, dezvoltarea liberă și independentă a tuturor națiunilor, accesul lor larg, în special al celor rămase în urmă, la cuceririle științei și tehnicii moderne, ale civilizației contemporane.

Și în anul ce vine, cea mai arzătoare aspirație a popoarelor continuă să fie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară. De aceea, asigurînd un echilibru care să nu pună în pericol securitatea nici unei părți, trebuie făcut totul pentru reducerea sistematică, substanțială a cheltuielilor militare și diminuarea efectivelor și arsenalelor armate ale tuturor țărilor, în mod deosebit ale celor care dețin cel mai mare potențial militar. Este în interesul vital al tuturor națiunilor ca în 1979 să se acționeze cu și mai mare fermitate pentru reducerea bugetelor militare, lichidarea bazelor militare străine și a blocurilor, pentru făurirea unei lumi fără arme și fără războaie.

Avem toate temeiurile să privim viitorul cu optimism, convinși că popoarele, forțele înaintate pot asigura instaurarea în lume a politicii noi, de egalitate și respect între națiuni, de dezvoltare liberă și independentă a fiecărui stat, de colaborare și pace mondială. România este ferm hotărîtă să acționeze intens, și în anul ce vine, în strînsă solidaritate cu toate forțele antiimperialiste, cu toate popoarele, pentru triumful aspirațiilor supreme de progres și pace ale întregii omeniri.

Dragi tovarăși și prieteni,

Fie ca noul an să aducă noi și mari succese în înflorirea României socialiste, în realizarea Programului partidului ce corespunde celor mai înalte năzuințe de prosperitate ale întregului nostru popor!

Fie ca anul 1979 să aducă tuturor popoarelor noi victorii în dezvoltarea lor liberă și independentă. În lupta pentru pace, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră!

Vă urez, tuturor, dragi compatrioți, succese tot mai mari în întreaga activitate consacrată propășirii patriei, împlinirea tuturor dorințelor și aspirațiilor de mai bine, multă sănătate și fericire!

Din adîncul inimii vă adresez tradiționala urare:
„LA MULȚI ANI!”

1979 — O NOUĂ TREAPTĂ ÎN ASCENSIUNEA RAPIDĂ A ROMÂNIEI PE DRUMUL CIVILIZAȚIEI ȘI PROGRESULUI

O AMENII MUNCII din țara noastră au pășit în noul an cu sentimentul robust al împlinirilor pe care îl oferă **roadele bogate** ale eforturilor lor din anul trecut, concretizate în dinamica ridicată a producției materiale, în creșterea puternică a avuției sociale, a venitului național și pe această bază în îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale întregului popor. Sint înfăptuiri care marchează progresul amplu pe care îl înregistrează țara noastră pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Realizări remarcabile de la un an la altul. Un mare salt pe plan economic, social și spiritual față de România vechiului regim, țară printre cele mai slab dezvoltate din Europa. O dezvoltare în care capacitatea partidului nostru de a conduce națiunea, de a sesiza exigențele micro, macro și mondo economice ale evoluției, de a acționa potrivit lor, de a asigura identificarea organică a aspirațiilor fiecărui om al muncii cu obiectivele politice pe care le are de înfăptuit, a pus în lumină însemnate rezerve de accelerare a progresului. Iată doar câteva repere care relevă dinamismul și vigoarea creșterii economico-sociale a țării, forța creatoare a poporului nostru, liber și stăpîn pe destinele sale, unitatea sa de granit în jurul încercatului conducător care este partidul, hotărîrea sa nestrămutată de a da viață Programului partidului.

Mesajul de anul nou al secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, adresat întregului popor relevă aceste importante componente ale dezvoltării economice, sociale și politice a României. În mesaj se subliniază, de asemenea, direcții fundamentale de acțiune în acest an. Înscris în hotărîrile și orientările trasate de Congresul al XI-lea al partidului și de Conferința Națională din decembrie 1977, reflectînd o politică de largă perspectivă în spațiu și timp, de amplă și permanentă deschidere spre nou, programul de dezvoltare economico-socială a țării pe 1979 marchează o nouă treaptă în ascensiunea rapidă a României pe drumul civilizației și progresului. El asigură în continuare accentuarea laturilor calitative în procesul dezvoltării economico-sociale, realizarea imperativului trecerii la o nouă calitate în întreaga activitate din economie, al accelerării, pe această bază, a progresului economico-social al României. **Acest plan este considerat hotărîtor pentru îndeplinirea întregului cincinal.**

Neîndoindu-ne că în această apreciere s-a ținut seama de locul particular al anului 1979 în suita perioadei cincinale. Dacă îndeplinirea programelor de dezvoltare economico-socială pe primii trei ani ai cincinalului a permis acumularea unor înfăptuiri de cea mai mare însemnătate, prin nivelurile sale planul pe 1979 oferă condiții pentru a se înclina decisiv balanța în favoarea realizării în bune condițiuni a sarcinilor pe întregul cincinal. În optica menționată programul de dezvoltare a economiei românești pe 1979 se sprijină pe un volum de investiții de peste 233 mld. lei, adică aproape jumătate din cît s-a investit în cincinalul anterior. Beneficiind de aceste investiții, ca urmare a numeroaselor capacități ce vor intra în funcțiune în acest an, precum și a creșterii rapide a producției în unitățile existente, la sfîrșitul anului numărul județelor ce vor realiza o producție industrială mai mare de 10 mld. lei se va ridica la 31, ceea ce indică limpede o apropiere hotărîtoare de înfăptuirea sarcinii cincinalului potrivit căreia la sfîrșitul anului 1980 în toate județele României să se obțină o producție industrială mai mare de 10 mld. lei. Îndeplinirea nivelurilor planului pe 1979 la producția industrială, agricolă, comerț exterior etc. este de asemenea de natură să contribuie decisiv la realizarea sarcinilor respective pe întreg cincinalul.

IN ACEST AN evoluția economiei românești se caracterizează, în continuare, prin **ritmuri înalte de dezvoltare a forțelor de producție, a întregii economii naționale.** Sint însă ritmurile care pornesc de la o bază superioară, constituită din remarcabile succese obținute în primii trei ani ai cincinalului. Iată de ce este necesară o amplificare a eforturilor pentru asigurarea dinamismului proiectat, intensificarea căutărilor creatoare în acest scop, acțiuni care să țină seama de condițiile concrete ale timpului pe care îl trăim, de rolul tot mai important pe care analizează perspectivei o are în adoptarea deciziilor prezentului.

Ținînd seama de caracterul limitat al unor materii prime și materiale, de dificultățile multiple pe care le generează criza mondială de materii prime și energie, o importanță deosebită o capătă acoperirea în practică a **echilibrului material al dezvoltării.** Cerînd în mesajul său de anul nou „să desfășurăm o bătălie susținută împotriva risipei, să asigurăm gospodărirea

rațională a tuturor mijloacelor, să reducem substanțial consumurile materiale, cheltuielile de producție”, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** subliniază limpede însemnătatea fundamentală a acestei probleme pentru dezvoltarea prezentă și viitoare a României. Este timpul unor acțiuni cît se poate de operative și susținute.

Toate unitățile și colectivele din economie, fiecare om al muncii trebuie să urmărească perseverent încadrarea în normele de consum material planificate și chiar sub acestea. Orice risipă de combustibil și energie, de materii prime și materiale, orice rebuturi înseamnă practic diminuarea cantităților respective necesare activității de producție generale, proces cu consecințe multiple, dintre cele mai grave, asupra acestei activități.

Lupta împotriva risipei materiale presupune totodată **realizarea la termen, potrivit condițiilor calitative prevăzute, a sarcinilor de producție fizică, realizarea exemplară a programului de investiții, de comerț exterior etc., numai pe această bază putînd fi înlăturate provizoriile în aprovizionare, irosirea de materii prime și energie pe care acestea le presupun.** O optică nouă, de riguroasă economic materială, trebuie să domnească în conceperea și desfășurarea întregii producții. Tocmai de aceea lupta împotriva risipei materiale implică direct **amplificarea activității creative** pentru găsirea de soluții tehnice, tehnologice și organizatorice capabile să asigure utilizarea eficientă a fiecărei particule materiale, a energiei secundare, realizarea unor schimburi raționale în activitatea omului cu mediul înconjurător, înlăturîndu-se cu desăvîrșire deteriorarea, sub orice formă, a acestuia; ea face necesară, pe un plan de prim ordin, promovarea și generalizarea la scara întregii economii a ideilor și experiențelor elaborate și realizate în această lumină.

O ALTĂ trăsătură importantă a dezvoltării economiei naționale în anul următor o constituie **continuarea promovării susținute, cu fermitate a celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice în toate domeniile.** Realizarea opticii noi de economisire riguroasă a materialelor implică cu primordialitate acest proces. Promovarea științei și tehnicii moderne este cerută din însuși interiorul procesului de dezvoltare a țării, de îndeplinirea obiectivelor fundamentale ale acestei dezvoltări: un progres susținut, echilibrat și multilateral al României. În actuala situație internațională, în condițiile vertiginosei dezvoltări a științei și tehnicii, ale unei competitivități tot mai accentuate în economia mondială, orice întîrziere în introducerea rapidă în producție a rezultatelor cercetării, a noilor tehnologii are ca efect rămînerea în urmă în dezvoltarea economico-socială. Cu atît mai însemnată devine promovarea cuceririlor științei și tehnicii atunci cînd România nu numai că și-a propus să nu rămînă în urmă față de alte țări, ci să devanseze ritmurile și mutațiile economice din statele dezvoltate economic ale lumii, pentru a le putea ajunge din urmă, pentru a putea asigura o productivitate a muncii sociale ridicată, un venit național tot mai mare.

În anul 1979 valoarea produselor noi și modernizate introduse în fabricație de la începutul cincinalului va avea o pondere de 34% din valoarea producției marfă din ramurile prelucrătoare ale industriei republicane. Dar nu numai prin acest nivel — important, desigur, atunci cînd pe plan mondial dezvoltarea și vigoarea unei unități economice, a unei subramuri sau ramuri industriale se apreciază în bună măsură în funcție de numărul produselor noi și modernizate lansate și realizate cu eficiență sporită an de an — se concepe promovarea și generalizarea cuceririlor științei, a noilor tehnologii, a progresului tehnic. Ci prin însuși ridicarea nivelului tehnic și calitativ al tuturor produselor, destinate consumului productiv sau individual, prin realizarea, la scară generală, de produse cu consumuri materiale tot mai mici, chiar și a celor care nu sint incluse în sarcina de plan, prin ridicarea calității tuturor activităților — de organizare și realizare nemijlocită a producției și desfacerii, de conducere, de coordonare etc. Tocmai acestea sint considerentele care stau la baza aprecierii din Mesajul de anul nou al secretarului general al partidului după care promovarea cuceririlor tehnico-științifice în toate domeniile constituie una din problemele cele mai însemnate ale „**realizării unei calități noi, superioare în întreaga sferă de construcție socialistă.**”

În relevarea caracterului hotărîtor al anului 1979 pentru realizarea prevederilor întregului cincinal trebuie, de asemenea, ținut seama de faptul că începînd cu acest an se generalizează în toate sectoarele acțiunea noului mecanism economic — prin-

dr. Dan POPESCU

(Continuare în pag. 6)

Omagiu unei activități rodnice, plină de dăruire

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ROMÂNEASCĂ ÎN CHIMIE, UN APORT VALOROS LA DEZVOLTAREA ACCELERATĂ ȘI EFICIENTĂ A INDUSTRIEI

CONTEMPORANEITATEA trăiește acut confruntarea cu probleme de dimensiuni fără precedent, a căror rezolvare condiționează parametrii dezvoltării în perspectivă. Înlocuirea unor materii prime și combustibili clasici ale căror resurse devin tot mai deficitare, asigurarea hranei pentru o populație în creștere rapidă, prezervarea și îmbunătățirea stării de sănătate a acesteia, protejarea mediului înconjurător — toate aceste imperative implică, într-un grad mai mare sau mai mic, dezvoltarea și aportul chimiei. Acestei ramuri de bază a industriei moderne i se rezervă, în satisfacerea unor asemenea nevoi vitale, un rol cu greutate specifică din ce în ce mai mare. Totodată, progresul chimiei contribuie la modificarea structurală a produselor și tehnologiilor în cele mai diverse ramuri — într-atât încât se poate vorbi de chimizare ca de o caracteristică a producției materiale a epocii noastre, — la soluționarea unor cerințe ale calității vieții.

A reproduce la scara uzinei procesele din natură, a accelera asemenea procese, a depăși natura în combinarea elementelor sale, a pune aceste cuceriri în slujba omului aceasta este menirea chimiei ca știință și industrie.

Elaborând conceptul strategic privind crearea unei industrii puternice ca factor hotărâtor al făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate în România, al ridicării continue a nivelului de trai material și spiritual al poporului, al asigurării independenței și suveranității țării, orientarea fermă a dezvoltării industriei socialiste spre ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate, care valorifică în mod superior resursele de materii prime și munca socială, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat și acordă o însemnătate aparte industriei chimice. După cum se precizează în Programul Partidului Comunist Român, acestei ramuri îi revine sarcina de a realiza o gamă largă de produse care să satisfacă pe deplin necesitățile industriei, agriculturii, ale

întregii economii naționale, de a produce pe cale sintetică noi înlocuitori ai diferitelor materiale.

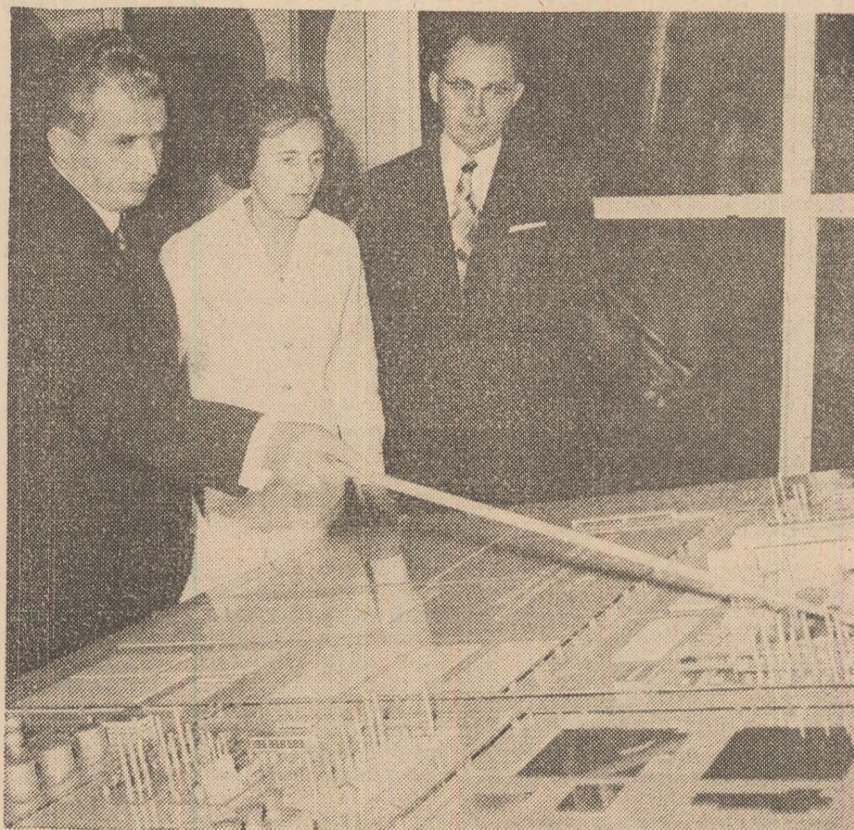
NUMĂRÎNDU-SE printre cei mai favorizați beneficiari ai cuceririlor revoluției tehnico-științifice, de pe urma cărora cunoaște un ritm extrem de alert al înnoirii și inovării, chimia românească devine astfel, la rîndul său, un ferment deosebit de activ al acestei revoluții în celelalte ramuri ale economiei.

În centrul acestui proces de creație, asimilare și transfer al noului se situează intensa activitate de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică din chimie, condusă de tovarășa academician dr. ing. Elena Ceaușescu, director general al Institutului Central de Chimie.

Rezultatele de pînă acum ale acestei activități demonstrează pregnant cît de intim este deter-

minată dezvoltarea industrială dinamică și competitivă de aportul cercetării, al infuziei de inteligență și creativitate tehnică originală, potențată prin integrarea cu obiectivele imediate și de perspectivă ale producției, concentrarea cadrelor de cercetare și proiectare, inclusiv a celor din laboratoarele uzinale și din învățămîntul superior, o organizare capabilă să rezolve teme de amploare deosebită.

Poziția chimiei în complexul industriei românești se caracterizează prin cel mai înalt ritm de creștere în comparație cu nivelul antebeluc — producția din actualul cincinal depășind-o pe cea din cele 5 cincinale anterioare, luate la un loc; prin prezența în economia tuturor județelor țării; prin condiționarea activității altor ramuri și sectoare, cărora le furnizează 60—80% din totalul producției sale; printr-o tendință accentuată și constantă de apropiere a nivelurilor de pro-

Înregistrînd, în perioada de după 1965, un ritm mediu anual de dezvoltare de 18%, chimia — ramură în care lucrează peste 200 mii de oameni ai muncii — realizează în prezent aproximativ a zecea parte din totalul producției globale industriale a României

ducție pe locuitor, la principalele produse, de cele din țările cu o industrie dezvoltată. O arie a exportului de peste 100 de țări, creșterea volumului acestuia la grupa de produse chimice, îngrășăminte și cauciuc de aproape 7 ori față de nivelul din 1965, exportul de tehnologii și livrarea „la cheie” a unor instalații chimice, petroliere și petrochimice pe multe meridiane ale globului confirmă, totodată, aprecierea de care ea se bucură în rândurile partenerilor comerciali ai României.

OLISTĂ cit de sumară a contribuțiilor cercetării la edificarea prestigiului chimiei noastre ar fi totuși prea voluminoasă, dacă ne gândim că numai în acest cincinal, tehnologiile utilizate în peste 80% din capacitățile noi și dezvoltările: ce se pun în funcțiune, circa 1 900 de noi produse și sortimente ce intră în fabricație reprezintă rodul activității creatoare a colectivelor celor 27 de unități ale Institutului Central de Chimie — dintre care Institutul de cercetări chimice București a ocupat 9 ani succesiv primul loc în întrecerea socialistă și a fost distins cu înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste”.

Tehnologiile moderne dezvoltate de cercetarea noastră chimică — cum sînt cele pentru obținerea cauciucului poliizoprenic și poli-butadienic, pentru polimerizarea policlorurii de vinil cu inițiatori

Înalte titluri, diplome și alte distincții conferite de foruri științifice naționale și internaționale marchează aprecierea de care se bucură în lume cercetarea științifică românească în chimie, meritele în acest domeniu ale acad. dr. ing. Elena Ceaușescu. Printre acestea se numără Diploma de onoare a Institutului american al chimiștilor (acordată pentru prima oară unei personalități străine), titlurile de „Fellow” al Institutului regal de chimie din Marea Britanie, Profesor honoris causa al Politehnicii din Londra centrală, Membru corespondent al Academiei din Atena, Doctor honoris causa al universităților din Bahia Blanca (Argentina), Yukatan (Mexic), Teheran (Iran), Profesor onorific al Universității naționale de inginerie din Peru, Membru de onoare al Societății internaționale de chimie industrială

foarte rapizi, pentru fabricarea a noi tipuri de materiale plastice, ierbicide, fungicide ș.a. — odată conturate în faza de laborator, sînt testate la scară pilot și apoi puse la punct pentru producția de masă, întregul proces de adaptări succesive fiind ghidat de precau-

parea pentru o valorificare cit mai înaltă a materiilor prime, pentru reducerea consumului energetic și funcționarea la parametri ridicați a instalațiilor. Este semnificativ din acest punct de vedere că, în condițiile înnoirii rapide a produselor, ale realizării unui volum important de investiții în unități existente sau noi, ale dificultăților de asimilare din perioada de atingere a parametrilor proiectați, chimia a înregistrat, în perioada de după 1965, cel mai înalt ritm de creștere a productivității muncii dintre toate ramurile industriei.

Dacă, în ansamblul lor, aceste realizări poartă amprenta remarcabilei activități științifice și organizatorice a tovarășei acad. dr. ing. Elena Ceaușescu, unele din cele mai importante dintre ele reprezintă și aportul său personal de o valoare cu totul aparte. De pildă, studiile sale fundamentale asupra chimiei macromoleculare și-au concretizat sfera de investigație în domeniul polimerizării izoprenilor, stabilizării cauciucului sintetic și polimerizării. A fost astfel definită o nouă tehnologie de obținere a cauciucului poliizoprenic, cu proprietăți apropiate de ale celui natural în utilizarea la anvelope și diverse articole tehnice — transpusă industrial într-o instalație cu capacitatea de 30 mii

Mihail FLORESCU
ministrul industriei chimice

DIN REALIZĂRILE INSTITUTULUI CENTRAL DE CHIMIE ÎN ANUL 1978

Reducerea importurilor de produse chimice prin realizarea:

- instalației industriale de cauciuc poliizoprenic la Combinatul petrochimic Brazi;
- instalației industriale de poliesteri pentru poliuretan la Combinatul petrochimic „Solventul”-Timișoara și la Combinatul chimic Rimnicu Vilcea;
- instalației industriale ortosecundarbutilfenol la Combinatul petrochimic Brazi. Cercetări privind valorificarea superioară a unor resurse de materii prime;
- minereul cu sulf din Munții Căliman;
- zăcămintul de săruri potasice de la Tazlău;
- serpentinele magnezitice cu conținut redus de nichel;
- dolomitele ca bază pentru oxid de magneziu;
- cenușile de pirită rezultate de la fabricarea acidului sulfuric;
- materii prime nebauxitice ca bază pentru obținerea aluminei.

Noi tehnologii și modernizarea celor existente:

- noua procedeu de polimerizare a etilenei la joasă presiune în fază gazoasă;
- obținerea polistirenului antișoc prin grefare chimică;
- obținerea acrilamidei prin procedeul catalitic;
- perfecționarea tehnologiei de obținere a firelor poliamidice.

Reducerea consumurilor de energie și materiale:

- procedeu de recuperare a solventului de țigare cu reducerea costurilor de fabricație și a consumului de energie și solvent;
- tehnologie nouă de condiționare la rece a detergenților la întreprinderea „Dero” Ploiești;
- perfecționarea procesului de obținere a acidului acrilic și acrilatului de etil din acrilonitril la întreprinderea chimică Rîșnov.

Diversificarea și ridicarea calității produselor:

- noi sortimente de poliesteri și poliesteri pentru spume;
- noi tipuri de coloranți;
- noi sortimente de polimeri și copolimeri (polietilene, copolimeri ai etilenei, poli-butadienă cu litiu, poliizopren clorurat, cauciucuri nitrilice);
- noi tipuri de fibre copolimerice și bicomponente;
- noi tipuri de detergenți de larg consum agenți de suprafață, emulgatori;
- noi tipuri de anvelope: radiale pentru turisme și autocamioane, radiale pentru autocamioane în construcție textil-metal.

Realizările cercetării chimice românești au fost posibile în condițiile griji permanente pe care partidul și statul o poartă promovării științei și progresului tehnic, asigurării bazei materiale a acestui factor de prim ordin al dezvoltării. Volumul investițiilor realizate anual pentru știință și deservirea științifică a crescut în 1977, față de 1965, de 6 ori.

an, dată în exploatare la Combinatul petrochimic Brazi. De asemenea, lucrările privind caracterizarea structurală a polimerilor, prin metode perfecționate de analiză care pot pune în evidență macro și microstructura acestora, permit să se determine relațiile cu proprietățile compușilor macromoleculari și, în consecință, posibilitățile de utilizare.

CONTRIBUȚIA remarcabilă a acad. dr. ing. Elena Ceaușescu la dezvoltarea și deplina valorificare a creației tehnico-științifice românești în domeniul chimiei și la înflorirea generală a științei în patria noastră, și-au găsit recunoașterea în înalte distincții acordate de renumite fo-

ruri științifice din lume. Ele reprezintă în același timp o mărturie elocventă a stimei și respectului de care se bucură în lume bogatele tradiții științifice ale României socialiste, a încrederii în forța creatoare a poporului român, capabil să ducă mai departe aceste tradiții luminoase.

Neobosita activitate pe plan politic și obștesc a tovarăsei Elena Ceaușescu, desfășurată alături de cel mai iubit și stimat fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui muncă și viață sînt în întregime dedicate propășirii României socialiste, făuririi unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, constituie un puternic imbold de a ne spori contribuția la înfăptui-

rea mărețelor obiective stabilite de Congresul al XI-lea al partidului.

Al patrulea an al cincinalului —care, după cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pune ca sarcină centrală ridicarea la un nivel tot mai înalt a activității economico-sociale, realizarea unei calități noi, superioare în întreaga operă de construcție socialistă — impune și industriei chimice valorificarea tot mai eficientă a potențialului material și uman de care dispune, promovarea cu fermitate a celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice. Va crește în continuare aportul direct al cercetării la creșterea eficienței producției, prin orientarea ei fermă pe obiectivele precizate de acad. dr. ing. Elena Ceaușescu la Congresul Național de Chimie, din anul trecut: valorificarea superioară a resurselor naturale de care dispune țara noastră, crearea de noi materii prime și materiale, cu caracteristici superioare, necesare industriei și producției bunurilor de consum, realizarea unor produse cu un grad înalt de prelucrare, obținerea unor valori maxime pe unitatea de produs, sporirea continuă a ponderii produselor de calitate superioară.

Bucurîndu-se de o asemenea puternică bază de cercetare, de contribuția unor asemenea valoroși oameni de știință, industria noastră chimică înfăptuiește pe un front larg trecerea la o nouă calitate, intensificîndu-și participarea la făurirea unei economii naționale puternice, la ridicarea nivelului de trai al poporului, la dezvoltarea activității de colaborare și cooperare economică internațională a României socialiste.

PE DRUMUL CIVILIZAȚIEI ȘI PROGRESULUI

(Urmare din pag. 3)

ciplul autoconducerii muncitorești, al autogestiunii, promovarea la rangul unor indicatori de bază a valorii producției nete și producției fizice, a indicatorilor de valorificare a materiilor prime și materialelor ca și de utilizare a bazei tehnice din unități, de eficiență etc. Se creează astfel condiții pentru manifestarea mai activă a personalului muncitor, a fiecărui om al muncii în conceperea și desfășurarea producției, pentru creșterea responsabilității față de partea din avuția națională ce a fost încredințată colectivului de muncă. 1979 este totodată anul în care va începe cea de a doua etapă a majorării retribuțiilor din acest cincinal, materializîndu-se o nouă și însemnată expresie a legăturii indisolubile dintre dezvoltare, preponderent calitativă, a economiei și creșterea nivelului de bunăstare al celor ce muncesc. El este anul în care urmează să se extindă acțiunea de reducere a duratei săptămînii de lucru la 46 ore, evident pe măsura realizării unei mai bune organizări în unități, a creșterii productivității, etc. Se pun astfel în evidență noi și importante efecte ale acestui an în înfăptuirea prevederilor cincinalului.

In politica partidului și statului nostru, în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, dezvoltarea internă a fiecărei țări este în mod obiectiv influențată de promovarea unui climat de pace, destindere și securitate în lume. Dezvoltarea economico-socială a statelor este favorizată de instaurarea unui noi ordini economice mondiale, bazată pe egalitate între state și respectarea independenței și suveranității lor, a unei ordini din care să fie eliminate războaiele, acțiunile de forță și dictat, a unei ordini capabilă să asigure cele mai largi condiții pentru progresul fiecărei țări și al omenirii în ansamblul ei. „Fie ca anul 1979 să aducă tuturor popoarelor noi victorii în dezvoltarea lor liberă și independentă, în lupta pentru pace, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră” — sublinia la cumpăna dintre ani secretarul general al partidului și președintele României. Tovarășul Nicolae Ceaușescu relevă astfel încă odată o însemnată trăsătură a caracterului umanist și pașnic al politicii partidului și statului nostru, închinată promovării consecvente a unui nobil sistem de valori etice și umane.

Cu o politică revoluționară, cu o politică izvorită din aspirațiile dintotdeauna de pace și dreptate socială ale poporului român, cu o politică externă larg apreciată pe plan mondial pentru principiile ei de raționalitate și dreptate, întregul popor român — strîns unit în jurul partidului, pășește în anul 1979 avînd certitudinea unui prezent fructuos, a unor perspective dintre cele mai luminoase. Există puternice temeiuri că activitatea din acest an va reprezenta o nouă și însemnată treaptă de propășire economico-socială a patriei, de creștere a nivelului de bunăstare și civilizație a fiecărui cetățean al țării.

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

BENEFICIUL, CERINȚĂ ESENȚIALĂ A GESTIUNII ECONOMICE

ÎN CADRUL categoriilor valorice folosite ca instrumente în mecanismul de conducere a economiei naționale, Partidul Comunist Român acordă o deosebită însemnătate pîrghiilor financiare — beneficiul, impozitele, creditul, dobînda etc. — orientînd acțiunea acestora pe fîgașul unor direcții principale: creșterea neconținută a eficienței economice, ridicarea calității activității, sporirea gradului de autofinanțare, cointeresarea oamenilor muncii în gospodărirea mijloacelor materiale și financiare ce le-au fost încredințate de societate și creșterea, pe această cale, a nivelului de trai.

În centrul acestor pîrghii se situează beneficiul, întrucît el oglindește atît laturile cantitative, cît și cele calitative ale activității fiecărei unități în parte. Obținerea de beneficii este o condiție esențială a gestiunii economice a întreprinderilor; acestea au obligația ca, pe lîngă acoperirea cheltuielilor de producție și de circulație pe seama încasărilor din realizarea producției, să obțină și un anumit venit pentru societate. Legea consacră ca principiu de bază nevoia imperioasă ca orice activitate să fie rentabilă, aceasta fiind o problemă de o permanentă actualitate. Apare cu toată claritatea interdependența dintre cantitatea și calitatea muncii cu rezultatele obținute. Tocmai de aceea legea prevede căile și direcțiile în care trebuie acționat, pe toate treptele, pentru mobilizarea întregului potențial economic al fiecărei unități, în scopul obținerii unor rezultate financiare superioare, a unei rentabilități cît mai ridicate.

Și pînă acum, pîrghia beneficiului a fost folosită în conducerea activității economice. De data aceasta însă, odată cu noua lege, în contextul măsurilor cu privire la autoconducerea muncitorească, la întărirea autogestiunii economice și autofinanțării, beneficiului — ca principal element al valorii nou create — i se atribuie, în mod obiectiv, un rol de seamă. În acest cadru se accentuează și asupra rolului pe care beneficiul trebuie să îl aibă în viitor în cooperarea mes-
teșugărească, în cea de consum și

în mod deosebit se remarcă extinderea acestei pîrghii în cooperarea agricolă de producție, în scopul ridicării pe o treaptă superioară a activității acestei ramuri de bază a economiei, sporirii producției agricole și creșterii rentabilității ei.

Utilizarea beneficiilor

ROD AL EFORTURILOR pe care le depun oamenii muncii pentru dezvoltarea continuă a producției materiale, pentru creșterea eficienței economice, sporirea venitului național, a avuției naționale, **beneficiul înmănușiază un complex de interese**: ale unităților economice, ale colectivelor de oameni ai muncii, ale statului. Din prevederile legii se pot distinge patru mari grupe ale destinațiilor beneficiilor:

— pentru constituirea fondurilor proprii de dezvoltare economică, necesare reluării proceselor de producție pe o scară largită;

— pentru cointeresarea colectivă a personalului muncitor, ca formă a retribuției sociale;

— pentru cointeresarea directă, individuală a oamenilor muncii în propriile rezultate;

— pentru constituirea fondurilor centralizate ale statului, prin efectuarea de vărsăminte la buget.

● În cadrul primului obiectiv, legea prevede constituirea pe seama beneficiilor a fondului de dezvoltare economică a întreprinderii, din care se finanțează investițiile pe care le au de executat în conformitate cu prevederile planului, în completarea resurselor provenind din amortizarea fondurilor fixe și din alte resurse destinate acestui scop. De asemenea, tot aici își găsesc locul sumele pe care le preiau întreprinderile din propriul beneficiu în vederea sporirii resurselor financiare proprii necesare realizării unei producții superioare, de la un an la altul. Constituirea fondurilor proprii de dezvoltare economică a întreprinderilor pe seama propriilor rezultate reprezintă una din laturile fundamentale ale autogestiunii financiare, menite să ridice pe o treaptă calitativ superioară întreaga activitate, să asigure mo-

bilizarea mai accentuată a rezervelor potențiale ale întreprinderilor, sporirea eficienței economice.

● Cointeresarea colectivă a personalului muncitor în obținerea de beneficii se concretizează prin constituirea fondului pentru construcții de locuințe și altor investiții cu caracter social, în limitele stabilite prin planul național unic de dezvoltare economico-socială, precum și prin constituirea fondului pentru acțiuni sociale. Prin aceste prevederi se asigură o legătură mai strînsă între satisfacerea unor nevoi sociale ale oamenilor muncii și propriile rezultate.

● Beneficiul constituie mijloc de cointeresare materială a personalului muncitor întrucît el este folosit, potrivit legii, ca sursă de alimentare și în același timp criteriu de formare a fondului de participare a oamenilor muncii la propriile rezultate, în cote ce se stabilesc anual odată cu planul național unic și bugetul de stat.

● În concepția noului act normativ, vărsămintele la buget sînt determinate în funcție de necesitățile de fonduri pentru constituirea fondurilor proprii de dezvoltare economico-socială și după satisfacerea integrală a acestora.

Destinația beneficiilor realizate peste cele prevăzute în bugetele de venituri și cheltuieli se stabilește potrivit principiilor care stau și la baza utilizării beneficiilor realizate în cadrul celor planificate. O cercetare sumară a prevederilor legii ne conduce la concluzia că acestea pot rămîne la dispoziția unităților economice și a colectivelor de oameni ai muncii într-o proporție ce poate atinge o cotă maximă de 65%, astfel: 20% la fondul de dezvoltare, 5% la fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, pînă la 25%, pentru suplimentarea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii în raport de căile prin care s-a obținut depășirea beneficiului, o cotă de 10%, la unitățile producătoare cu sarcini de export, proporțional cu depășirea acestuia, precum și pentru alte destinații prevăzute de lege, așa cum este

cazul pentru dotarea formațiilor sanitar-voluntare ale Societății de Cruce Roșie.

Elemente noi în formarea și destinația beneficiilor

NOUA LEGE reglementează aceste probleme într-o concepție unitară în întreaga economie, indiferent de forma de proprietate, urmărindu-se ca pîrghiile economico-financiare să acționeze deopotrivă, pe deplin și eficient, atât în unitățile economice de stat, cât și în cele ale cooperăției meșteșugărești, de consum, precum și în cooperativele agricole de producție, în direcția realizării și depășirii sarcinilor de producție, reducerii cheltuielilor de producție și de circulație, sporirii rentabilității, ridicării eficienței economice pe trepte superioare.

Prin crearea fondurilor proprii la dispoziția întreprinderilor se aduce un aport substanțial la întărirea autogestiunii economico-financiare și autofințării. Afirmînd aceasta ne gîndim la faptul că, în condițiile reglementării anterioare, o bună parte din investiții erau finanțate de centrala din care întreprinderea face parte, deși resursele de finanțare (amortizarea fondurilor fixe și beneficiile), se formau în cadrul acesteia. Se obține astfel și o simplificare a fluxurilor relațiilor bănești din economie ce se produceau prin centralizarea resurselor de finanțare ale investițiilor la dispoziția centralelor. Ne gîndim, totodată, la asigurarea resurselor de finanțare a producției din beneficiile proprii, menită, de asemenea, să întărească autogestiunea financiară.

Legea concretizează, pentru prima dată, mijloacele și căile prin care se realizează restituirea fondurilor avansate de societate.

Principiul restituirii fondurilor avansate de societate este consacrat încă din anul 1974, odată cu adoptarea Legii finanțelor, dar mijloacele practice de realizare a acestuia nu erau precizate. Prin Legea beneficiilor și prin alte norme legale aflate în studiu și care vor forma obiectul noii Legi a finanțelor se stabilesc modalitățile practice de restituire a acestor fonduri. Limitîndu-ne la beneficii se remarcă că acestea vor fi utilizate pentru restituirea fondurilor primite pentru investiții într-o proporție de pînă la 10% și numai în măsura în care această obligație nu este satisfăcută din amortiza-

rea fondurilor fixe. Mijloacele circulante primite de întreprinderile noi din fondurile centralizate ale statului în primul an de activitate vor fi, de asemenea, restituite din fondul mijloacelor circulante, constituit la rîndul său pe seama beneficiilor proprii.

Deplasarea relațiilor financiare la locul unde se formează resursele a avut drept corolar și deplasarea relațiilor bugetare de la centrală la întreprindere; aceasta înseamnă că plătitor de beneficii la bugetul statului va fi de acum înainte întreprinderea și nu centrala. Se va asigura în acest fel scurtarea circuitului și totodată o economisire de muncă și evidență, se vor simplifica operațiunile de recalculare și regularizare a vărsămintelor din beneficii.

Noua lege asigură un regim unitar în problemele privind formarea, planificarea și destinația beneficiului. Drept urmare, cu unele excepții restrînse, legate de specificul strict al unor unități s-a eliminat multitudinea sistemelor de repartitie, precum și pluralitatea de destinații. Ca atare, întreprinderile agricole de stat, stațiunile de mașini agricole, unitățile de cercetare-proiectare și alte unități care făceau excepție de la normele predominante, vor aplica, începînd cu anul 1979, noul regim al beneficiilor.

Pentru stimularea creșterii producției de înalt nivel tehnic și de calitate superioară, precum și a eficienței la export, legea prevede stabilirea unei rentabilități sporite, respectiv a unui beneficiu mai mare, pe seama căruia să fie majorat fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii, în condițiile menținerii celorlalte drepturi conferite de alte legi în acest scop.

Din lege reiese în evidență ideea novatoare privind posibilitățile create membrilor cooperatori ca și mecanizatorilor și specialiștilor din agricultură de a **depuce anual o sumă de bani la fondul de dezvoltare al cooperativei**, în scopul sporirii averii obștești, pentru investiții productive, la organizarea unor activități productive capabile să creeze venit național. Această prevedere a legii reprezintă o formă nouă de dezvoltare a democrației economice de întărire a sentimentului de proprietar colectiv al unităților socialiste și în același timp a spiritului de responsabilitate al membrilor cooperatori pentru bunul mers și pentru dezvoltarea unităților în care își

desfășoară activitatea. În această direcție, legea stabilește condiții deosebit de avantajoase care constau în asigurarea unui venit anual de 6% pentru fiecare deponent, în raport de mărimea totală a sumei depuse, procent care poate crește pînă la 8% în cazul depășirii beneficiului planificat. Este de reținut că și în situația nerealizării beneficiului planificat, legea asigură deponentilor un venit anual de 5%. Se impune de asemenea să se sublinieze că sumele depuse se restituie la cerere și că această restituire este garantată.

APLICAREA corectă a Legii privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor necesită nu numai un studiu aprofundat al fiecărei prevederi, înțelegerea sensului său politic și economic, ci și cunoașterea, în aceeași măsură, a celorlalte acte normative cu care se întrepătrunde, ca de exemplu: Legea privind organizarea și conducerea unităților socialiste, Legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii, Legea finanțelor, Legea planificării economico-sociale.

O remarcă deosebită se cuvine a se face referitor la cooperativele agricole de producție. După cum se știe, legea precizează că dispozițiile referitoare la aceste cooperative vor intra în vigoare cu începere de la 1 ianuarie 1980.

Realizarea unui volum sporit de beneficii, pe măsura potențialului economic al unităților socialiste, a unei rentabilități cit mai ridicate constituie o sarcină de interes general, o obligație a tuturor oamenilor muncii, a fiecăreia dintre unitățile economice, care trebuie să acționeze cu fermitate pentru gospodărirea judicioasă a fondurilor materiale și bănești ce le-au fost încredințate, reducerea continuă a cheltuielilor de producție și de circulație, asigurarea unei ordini și discipline economice și financiare riguroase, creșterea sistematică a eficienței economice. În același timp, constituirea integrală a fondurilor proprii de dezvoltare economico-socială, vărsarea integrală și la termen de către toate unitățile a sumelor datorate bugetului de stat prezintă o importanță hotărîtoare pentru traducerea în viață a politicii financiare a partidului și statului nostru.

N. DUȚĂ

Director adjunct
Ministerul Finanțelor

Dezbateri în mari unități industriale

REALIZAREA PRODUCȚIEI NETE ÎN CONDIȚIILE UNEI LARGI COOPERĂRI INTERUZINALE

ÎN ANUL pe care l-am încheiat, caracterizat prin trecerea la aplicarea măsurilor privind perfecționarea mecanismului economico-financiar, au fost obținute însemnate succese în realizarea producției fizice și a producției nete, cu urmări pozitive asupra creșterii rentabilității și beneficiului net. Unele întreprinderi și centrale industriale nu au îndeplinit însă indicatorul producției nete la nivelul prevederilor. Aceasta ca urmare a faptului că nivelul cheltuielilor materiale pe unitatea de produs nu s-a încadrat în prevederile de plan, că nu s-au valorificat în întregime rezervele de creștere a productivității muncii, că pe ansamblul activității costurile de producție nu au fost reduse la nivelul sarcinilor. Pe alocuri s-au ivit și neconcordanțe între efortul real ce-l depun unele unități finalizare de produse complexe pentru reducerea costurilor de producție și prețurile mari de achiziționare a diferitelor piese, ansamble sau subansamble executate de colaboratori. De fapt, problema nu este nouă. Nerezolvarea ei a determinat și determină în continuare serioase neajunsuri unităților care își realizează produsele în condițiile unei largi cooperări. Pentru a elucidă diferitele aspecte pe care le ridică în aceste condiții realizarea indicatorului producției nete, „Revista economică” a organizat recent, cu sprijinul Comitetului de partid al întreprinderii „Tractorul”-Brașov, o dezbateri pe tema: „**Realizarea producției nete în condițiile unei largi cooperării interuzinale**”. Prezentăm, în cele ce urmează, câteva din principalele probleme abordate.

Cooperarea — o necesitate

MĂSURILE LUATE în anii din urmă, mai ales în industria construcțiilor de mașini, au stimulat procesul de adâncire a specializă-

rii pe piese, subansamble și ansamble de produse. Aceasta a condus, în mod firesc, la reducerea gradului de integrare prin concentrarea producției de repere, ansamble și organe de mașini de uz general în unități specializate. În schimb, întreprinderile care realizau produse complexe și-au redus simțitor numărul de repere și ansamble lansate în producție simultan, măbind seriile de fabricație la cele rămase, ceea ce a condus la scurtarea ciclului de asimilare a produselor noi, la o mai rapidă adaptabilitate la cererile beneficiarilor, cu influențe directe asupra reducerii costurilor și creșterii productivității muncii. În asemenea condiții, spre exemplu,

LA DEZBATERE au luat parte tovarășii: **Costică TOADER**, secretarul comitetului de partid, vicepreședinte al Consiliului oamenilor muncii al Centralei industriale de tractoare și mașini agricole și președintele Consiliului oamenilor muncii al întreprinderii „Tractorul”; **Gheorghe CASCĂ**, inginer-șef la sectorul de tractoare industriale și **Tudorache DUMITRACHE**, șeful serviciului pregătirea fabricației de la întreprinderea „Tractorul”; **Gheorghe CONȚU**, șeful serviciului de aprovizionare; **Eugenia BUTNARIU**, șeful compartimentului costuri de producție și prețuri și **Constantin VOINA**, șeful compartimentului cooperare din cadrul centralei.

unitățile Centralei industriale de tractoare și mașini agricole (în număr de 15) cooperează și colaborează pentru realizarea producției lor specializate cu nu mai puțin de 300 întreprinderi din toate ramurile economiei naționale.

Cooperarea interuzinală este un proces care asigură realizarea unei eficiențe economice ridicate. În condițiile unităților din cadrul Centralei industriale de tractoare și mașini agricole, așa cum au reieșit în cuvântul lor participanții la dezbateri, cooperarea se desfășoară în numeroase cazuri în bune condiții, cu consecințe favo-

rabile atât pentru furnizorii de piese și subansamble, cât și pentru beneficiarii acestora. Dacă ne referim numai la modul exemplar în care unele unități (Întreprinderea de mecanică fină — Sinaia, Întreprinderea mecanică — Oradea, „Metalurgica” — Buzău, I.M.A.I.A. — Cluj etc.) își onorează obligațiile contractuale, urmăresc comportarea diferitelor elemente și ansamble în exploatare și participă, alături de beneficiari, la înlăturarea unor neajunsuri, avem o imagine clară asupra felului în care sînt și trebuie înțelese relațiile de cooperare și colaborare. Merită evidențiat, de asemenea, faptul că Întreprinderea de tractoare din Brașov, care este atât beneficiară cât și furnizoare în procesul de cooperare, **participă activ la întraajutorarea unităților cu care se află în relații** prin acordarea de asistență tehnică, dotare cu utilaje, executarea de proiecte și matrice, asigurarea de materii prime etc.

Evident, pe parcursul derulării activității de cooperare, așa cum s-a subliniat în dezbateri, pot apărea și unele neajunsuri. Într-o serie de cazuri acestea pot fi eliminate operativ, prin măsuri comune ale întreprinderilor ce cooperează. Sînt situații însă cînd neajunsurile (nerespectarea unor termene de livrare, practicarea de prețuri ridicate etc.) persistă, neputîndu-se astfel valorifica efectele economice pozitive pe care le oferă cooperarea. În astfel de situații, întreprinderile defavorizate (beneficiare) caută noi soluții, în cele mai multe cazuri de integrare treptată a producției. Așa se petrec lucrurile în prezent la unitățile din cadrul Centralei de tractoare și mașini agricole care, în acest an, au trecut la integrarea unui număr important de piese și subansamble. De ce un asemenea fenomen, cum poate fi el preîntîmpinat pentru a nu deveni o frînă cu efecte negative asupra bunului mers al producției, asupra eficienței economice?

Integrare — cooperare, un proces conjunctural ?

O PROBLEMĂ care a suscitât ample dezbateri a constituit-o raportul integrare-cooperare. Ea s-a pus pregnant cu prilejul stabilirii măsurilor de încadrare în nivelele indicatorilor de plan pe 1979 la producția netă și beneficii. Cu acest prilej s-a constatat că o serie de reperi și subansamble achiziționate prin cooperare depășesc cu mult nivelurile costurilor ce s-ar înregistra prin realizarea produselor respective cu forțe proprii. Un singur exemplu : piesa brută a arborelui motor pentru tractoarele de 150 CP realizată la „Tractorul“ costă 2355,47 lei, în timp ce la I.U.C.F. Rimnicu Vilcea costul normal ajunge la 4705 lei. Asemenea situații au condus la neîncadrarea în nivelul stabilit pe 1979 pentru producția netă pe ansamblul centralei cu sute de milioane de lei. Prezentînd această stare de lucruri, participanții la dezbateri au exprimat opinii diferite cu privire la modalitățile de rezolvare a problemei. Astfel, unii s-au situat pe poziția integrării la un nivel maxim a producției în cadrul centralei și, deci, a restrîngerii cadrului cooperării, pe considerentul că :

— prețurile de livrare practicate de unele unități pentru produsele din cooperare sînt exagerat de mari ;

— unele unități specializate nu au capacitatea de a realiza un volum de producție corespunzător solicitărilor întreprinderilor beneficiare ;

— se practică termene prea lungi la adaptabilitate la cerințele privind lărgirea gamei sortimentale, ridicarea calității, asimilarea și modernizarea unor ansamble și subansamble etc., termene care, în cazul integrării de către beneficiari, se reduc la jumătate ;

— nu se acceptă comenzi de către unele unități specializate decît pentru produsele care le asigură o rentabilitate ridicată ;

— nu se respectă de către unele întreprinderi termenele de livrare, ceea ce are consecințe mari pentru beneficiari, care nu pot, la rîndul lor, să livreze la timp produsele finite etc.

Spre deosebire de aceste puncte de vedere, alți participanți la dezbateri au făcut o serie de propuneri de soluționare a neajunsurilor respective prin :

● analizarea de către Comitetul de Stat pentru Prețuri, cen-

tralele industriale și ministerele de resort a prețurilor de livrare a ansamblelor de la principalele produse complexe realizate prin cooperare și aducerea acestora la un nivel corespunzător, astfel încît toate unitățile participante la procesul cooperării să aibă condiții de a obține o anumită rentabilitate ;

● participarea tuturor întreprinderilor colaboratoare la beneficiul total ce se obține din vinzarea produselor finite ;

● neadmiterea creării de capacități noi în cadrul unor unități sau centrale pentru integrarea unor produse, dacă pe ansamblul economiei naționale există astfel de capacități specializate etc.

Și acum cîteva detalii care au stat la baza fundamentării punctelor de vedere exprimate. În condițiile Centralei de tractoare și mașini agricole, ponderea cea mai mare în realizarea indicatorului cheltuieli materiale o dețin unitățile din lanțul cooperării. Bunăoară, la întreprinderea „Semănătoarea“ — București, la produsul combină autopropulsată C 12, din totalul cheltuielilor materiale de 81,2%, mai bine de 79% revine colaboratorilor ; la produsul tractor TIH, realizat de întreprinderea de tractoare și mașini agricole Craiova, la care cheltuielile materiale reprezintă în costuri 74%, participarea colaboratorilor este de 66,4%. Și în cazul altor produse cca. 80—90% din totalul cheltuielilor materiale revine întreprinderilor colaboratoare.

În aceste condiții se impune ca fiecare întreprindere și centrală să găsească modalități realiste, cît mai exacte de măsurare a cheltuielilor de muncă socială înmagazinate în fiecare marfă livrată, astfel ca beneficiarii, la rîndul lor, să se poată încadra în sarcinile de reducere a costurilor pe unitatea de produs. Din păcate, lucrurile nu se întîmplă așa, multe unități specializate furnizoare de ansamble și subansamble pentru diferite produse complexe adaugă la prețurile de livrare amortismente și cheltuieli de regie ridicate, apoi beneficii care uneori se ridică la 200 și chiar 300 la sută.

Au fost sesizate în discuții și altfel de fenomene. Bunăoară, întreprinderile de șuruburi din Tg. Secuiesc, Bacău, Brașov produc organe de asamblare indeobște din oțeluri inferioare, cu rezistență slabă, la care consumurile normale de scule la 1 000 lei producție marfă sînt mici, neglijînd rea-

lizarea celor din oțeluri de rezistență mare (unde consumul de scule este ridicat), reușind astfel să-și îndeplinească ușor sarcinile la producția netă. Or, acest lucru este în detrimentul beneficiarilor, care nu pot utiliza decît organe de asamblare din oțeluri cu rezistență ridicată. În acest caz, întreprinderile beneficiare, inclusiv cele din centrala analizată, au trecut la crearea de capacități proprii de realizare a acestora, bineînțeles în condiții mai costisitoare.

Nu lipsit de importanță este și faptul că unele întreprinderi specializate, care se angajează prin contracte economice să asigure în cadrul cooperării o cantitate de subansamble de o diversificare largă, nu se achită corespunzător de obligații, provocînd astfel mari greutăți beneficiarilor. Așa stau lucrurile cu întreprinderea „Nicolina“ — Iași, specializată în realizarea de importante accesorii (cupe, lame buldozer, screpere etc.), pentru dotarea tractoarelor în scopul de a le face multifuncționale. Deși s-a angajat în anii din urmă să satisfacă cerințele unităților din Centrala de tractoare și mașini agricole, ea a rămas de fiecare dată restantă. În această situație, centrala respectivă a fost nevoită să treacă, treptat, la integrarea în unitățile sale și a producției de accesorii.

Șirul unor asemenea neajunsuri ar putea continua. În aceste condiții se pun cîteva probleme : este bine să se restrîngă cooperarea atît timp cît unele unități s-au specializat în realizarea anumitor produse ? Există o limită de integrare a producției în cadrul întreprinderilor și centralelor și care este aceasta ?

Sporirea eficienței economice — factor determinant

NEÎNDOIELNIC, activitatea economică a unei întreprinderi este apreciată, în final, în funcție de rezultatele obținute, concretizate în nivelul de rentabilitate și beneficii. În condițiile aplicării măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar, preocuparea pentru creșterea valorii nou create, pentru sporirea beneficiilor este pe deplin justificată. De aici, însă, pînă la promovarea unor practici care

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 15)

POSSIBILITĂȚI ȘI EXIGENȚE ALE VALORIFICĂRII SUPERIOARE A POTENȚIALULUI DIN AGRICULTURĂ

POLITICA promovată de partidul și statul nostru în domeniul agriculturii — la baza căreia se află gândirea creatoare, originală, novatoare a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — se constituie într-o concepție unitară, profund principială, întemeiată pe recunoașterea rolului însemnat pe care agricultura, ramură de bază a economiei, este chemată să-l aibă, alături de industrie, ramură conducătoare, în procesul dinamic al dezvoltării economico-sociale a țării, întemeiată pe recunoașterea meritelor istorice ale țărănimii, a rolului progresist pe care ea l-a avut în decursul evoluției României. Se acordă acestei clase, — țărănimii — care astăzi a dobândit o fizionomie eminentamente nouă, o mare importanță în îndeplinirea marilor obiective ce vizează transformarea agriculturii într-o variantă a muncii industriale — cu toate consecințele ce decurg pentru creșterea eficienței, asigurându-se, deopotrivă, grăbirea ascensiunii satului pe calea culturii și civilizației moderne.

În studiul de față ne vom referi la câteva componente și trăsături ale politicii partidului privind dezvoltarea agriculturii naționale în condițiile trecerii întregii activități economico-sociale la o nouă calitate. Le vom desprinde din analiza muncii depuse în această ramură în anul 1978, precum și pe ansamblul primilor trei ani ai acestui cincinal, din analiza sarcinilor de îndeplinit în acest an. În acest cadru am analizat cu precădere felul în care se realizează Hotărârile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1977, obiectivele trasate personal de către tovarășul **Nicolae Ceaușescu** pentru actuala etapă: obținerea unei recolte de cereale capabilă să asigure cel puțin o tonă de cereale pe locuitor, dezvoltarea mai accentuată a producției de legume, fructe și struguri, creșterea efectivelor și sporirea producției animale pe linia rezultatelor bune obținute în anii 1976 și 1977.

Coordonate ale intensivizării

REFLECTÎND continuitatea preocupărilor de dezvoltare intensivă a agriculturii, măsurile luate în această sferă în anul 1978 au marcat intensificarea acțiunilor consacrate folosirii integrale și într-un mod cât mai judicios a fondului funciar, principala avuție a agriculturii, patrimoniul de inestimabilă valoare al întregului nostru popor. Direct corelate cu lucrările de îmbunătățiri funciare sint irigațiile, cărora secretarul general al partidului le acordă o deosebită importanță ca factor primordial în creșterea recoltelor; în anul 1978 suprafața irigată a ajuns la 1,3 mil. ha urmînd ca în 1979 să ajungă la 2,350 mil. ha iar în 1980 la aproape 3 mil. hectare.

O agricultură modernă, intensivă, nu poate fi concepută decît în condițiile unei maxime mecanizări. Este de altfel, și principala zonă în care se produce impactul acestei ramuri cu industria. Anul 1978 a adus câteva date semnificative în acest domeniu: s-au construit

unele seturi complete de mașini pe culturi și operații, s-a materializat tot mai mult o orientare fermă spre realizarea de utilaje capabile să asigure mecanizarea totală a recoltării. Caracterul intensiv al agriculturii noastre este determinat și de gradul său tot mai intens de chimizare; o cantitate mai mare de îngrășăminte, ierbicide și insecto-fungicide destinate agriculturii în anul trecut a creat condiții pentru o mai bună rezolvare a unei probleme de fond a agriculturii românești, aceea a realizării unei mai mari densități la hectar, în special la prășitoare. Apreciem că și în continuare aceeași densitate rămîne una dintre marile rezerve capabile, prin valorificare, să ducă la sporirea continuă a producțiilor la hectar.

Anul 1978 a lărgit simțitor tărîmul de aplicare a cercirilor științei agricole. Aceasta, pe de o parte, prin repartizarea în unități a unui număr sporit de cadre cu pregătire superioară și medie, specialiști cu o formație modernă, dornici să devină rapid promotori ai practicării unei agriculturi avansate, de înalt și constant randament. Iar pe de altă parte, soiurile noi, hibridii, rasele și producții cu o înaltă valoare biologică au cîștigat teren, făcînd ca utilizarea lor să ia amploare, să capete un caracter de masă.

Calitatea nouă pe care dorim s-o obținem în agricultură constituie un atribut și al formelor noi de conducere instituite, forme al căror numitor comun îl constituie perfecționarea mecanismului menit să asigure participarea largă, democratică a oamenilor muncii — cooperatori, mecanizatori, lucrători din I.A.S. — la decizie, la conducerea directă a unităților. În anul 1978 toate aceste forme au trecut cu succes examenul, ele asigurînd captarea voinței obștei, generalizarea experienței avansate, de numeroase ori intervenția operativă și eficace pentru înlăturarea neajunsurilor.

Că agricultura românească se află într-un evident progres în procesul intensificării sale ne-o demonstrează pe un plan sintetic aprovizionarea populației, mereu mai bună, mai diversă; ne-o demonstrează crearea unor importante disponibilități pentru export, caracterul mereu mai înfloritor al satelor, dintre care un număr apreciabil a și început să-și apropie o condiție urbană.

În condițiile acțiunilor și măsurilor urmărind realizarea saltului la o nouă calitate, ale sprijinului temeinic acordat de către industrie agriculturii, lucrătorii din acest sector au asigurat, în condiții climatice nu dintre cele mai favorabile, sporirea contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a patriei, la ridicarea bunăstării întregului popor. În primii trei ani ai actualului cincinal au fost obținute unele rezultate bune, detașîndu-se în acest sens, producțiile de cereale realizate — aproape 20 milioane tone în 1976, peste 18,5 milioane tone în 1977 și aproape 19 milioane tone în 1978 — reprezentînd o producție medie anuală de peste 19 milioane tone pe an, precum și rezultatele în ceea ce privește plantele tehnice, legumicultura, viticultura, pomicultura, progresele înregistrate în dezvoltarea zootehniei.

Este de subliniat că în anul 1978 a crescut numărul unităților agricole de stat și cooperatiste care au realizat cu mult peste 4 000 kg grâu și 5 000 kg de porumb la hectar, precum și producții tot mai ridicate de orz, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui, legume, fructe, struguri, carne, lapte, lână și ouă. Asemenea recolte trebuie și pot — să devină producții medii constante pentru toată agricultura.

Un imperativ fundamental : generalizarea experienței înaintate

O IMAGINE SEMNIFICATIVĂ asupra dimensiunilor progresului pe care l-a înregistrat agricultura românească în anul trecut ne-o oferă performanțele de producție obținute în unitățile agricole de stat și cooperatiste, similare sau apropiate de cele mai bune rezultate din țările cu agricultura avansată. La grâu, de exemplu dacă în anul 1962 existau abia 8 cooperative agricole care realizau producții de peste 3 000 kg grâu la hectar, marea lor majoritate situându-se între 800—2 000 kg/ha, în 1978 acest nivel a fost atins de aproape 1 300 unități, adică aproape 30% din numărul total al C.A.P.-urilor; dintre acestea 275 de cooperative au obținut producții record de peste 4 000 kg/ha, producții comparabile cu cele realizate de Franța sau R.F. Germania în anul 1976 — an agricol deosebit de favorabil. La I.A.S.-uri mai mult de 2/3 din totalul unităților au realizat producții de grâu de peste 3 000 kg/ha, iar un număr de 62 unități au obținut producții între 4 001—5 000 kg/ha. La porumb — în anul 1968 au fost doar 89 de C.A.P. cu producții de peste 4 000 kg/ha; în anul 1978 numărul lor a ajuns însă la 665, din care 222 cu producții cuprinse între 4 001—4 500 kg/ha; 130 cu 4 501—5 000 kg/ha, 115 cu 5 001—5 500 kg/ha, 75 cu 5 501—6 000 kg/ha, iar 123 unități cu producții de peste 6 000 kg/ha — depășindu-se în aceste din urmă situații producțiile medii realizate în Italia (5 591 kg/ha) și S.U.A. (5 489 kg/ha) în anul 1976. La I.A.S., 76 de unități au obținut producții variind între 4 001—6 000 kg/ha, iar 50 de unități producții de peste 6 000 kg/ha, din care 6 situându-se la un nivel de peste 10 000 kg de porumb la hectar. Unități care au obținut producții superioare se evidențiază și în ceea ce privește celelalte culturi agricole, cât și în domeniul producției animaliere. Și aici s-a redus numărul unităților cu producții mici.

Desigur că mai există și unități agricole a căror activitate economică trebuie redresată printr-o mai bună organizare a muncii, o mai eficientă gospodărire a fondurilor materiale și bănești, toate acestea în scopul obținerii unor producții ridicate care să asigure recuperarea integrală a cheltuielilor și în final realizarea unui beneficiu. Departe de a constitui o limită, rezultatele pozitive menționate dovedesc potențialul ridicat, marile rezerve de care dispune agricultura noastră socialistă pentru creșterea producțiilor în toate sectoarele. Concretizarea la un nivel superior a acestor posibilități impune neîndoiește, extinderea și generalizarea experienței unităților fruntașe. Aceasta este concluzia fundamentală ce se detașează pregnant din cuvântarea rostită la Ziua recoltei din anul trecut de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În scopul îndeplinirii acestui imperativ fundamental pentru progresul agriculturii românești este necesară mobilizarea tuturor forțelor din unitățile agricole, desfășurarea unei activități ferme de aplicare a programelor speciale stabilite pentru fiecare cultură și la fiecare specie de animale, urmărirea execuției lucrărilor la termene. Se impune de asemenea o temeinică organizare a activității

În cadrul unităților de stat și cooperatiste cu recolte și producții ridicate se înscriu unități care au atins în anul 1978 nivele de producție la cote dintre cele mai înalte, ținând desigur seama și de specificul zonelor în care se află acestea. Menționăm astfel la cultura grâului C.A.P.-urile din Petroști — județul Satu Mare — 6000 kg/ha, Dorohoi — Botoșani — 5010 kg/ha, Războieni — Alba 4200 kg/ha, Turia — Covasna — 4100 kg/ha, I.A.S.-urile din Varias — Timiș — 5525 kg/ha, Urleasca — Brăila 5000 kg/ha, Stehnică — Ialomița — 5000 kg/ha, Albești — Constanța — 4860 kg/ha; la cultura orzului C.A.P.-urile din Purani — Teleorman — 6100 kg/ha, Vrața — Mehedinți — 6077 kg/ha, Surdulești — Argeș — 5015 kg/ha, I.A.S.-urile Medgidia — Constanța — 7699 kg/ha, Pietroiu — Ialomița — 6178 kg/ha, Piatra — Teleorman — 5269 kg/ha; la cultura porumbului C.A.P.-urile din Borcea II — Ialomița 10 503 kg/ha, Scornicești — Olt — 10 012 kg/ha, Brăila — Brăila — 8046 kg/ha, Movilița — Constanța — 7000 kg/ha, Fintincele — Constanța 6 690 kg/ha, etc. la cultura florei soarelui — C.A.P.-urile Gh. Doja — Ialomița — 3 252 kg/ha, Grindu — Ialomița — 3 250 kg/ha, Florica — Buzău — 2 808 kg/ha etc.; la cultura sfecelei de zahăr — C.A.P.-urile Bucecea — Botoșani — 55 000 kg/ha, Mureșul — Mureș — 51 260 kg/ha, Lăstuni — Tulcea — 41 000 kg/ha; la cultura cartofilor — C.A.P.-urile Vulcan — Brașov — 37 000 kg/ha, Tg.

Secuieșe — Covasna — 28 260 kg/ha, Dăniceni — Suceava — 29 520 kg/ha ș.a.

În legumicultură menționăm la tomate: — I.P.I.L.F. Oltenița, Ferma Radovanu — 53 to/ha; I.P.I.L.F. Buftea, Ferma 3 Petrichioaia — 43 to/ha; la ardei — C.A.P. Ciineni-Brăila 23 to/ha ca și C.A.P. Maia-Ilfov — 32 to/ha; la fructe, la mere — C.A.P. Mănești — 20 050 kg/ha și S.C.P.P. Voinești — 25 000 kg/ha iar la struguri — I.A.S. Ostrov — 15 360 kg/ha și C.A.P. Breaza-Brașov — 12 265 kg/ha, etc.

În ce privește producțiile animaliere, unde rezultatele se află în curs de analiză, la producția de lapte menționăm C.A.P.-urile Păsăreni — Mureș — 2 602 litri pe cap de vacă furajată, Sânzieni — Covasna — 3 055 litri, la producția de lână — unitatea agricolă Sibioara — Constanța — 11 524 kg lână pe cap de oaie de la 5 200 capete, la producția de carne — Complexul intercooperatist pentru creșterea și îngrășarea bovinelor Oraștie — Hunedoara, Asociația intercooperatistă de creștere și îngrășare a porcilor Vânători — Vrancea, I.A.S. Berghsău — Timiș, cu depășiri în livrarea cantităților către fondul de stat la carne; la producția de ouă — Asociația intercooperatistă pentru creșterea găinilor pentru ouă de consum, Văleni — Podgoria Argeș, cu peste 260 buc. ouă pe cap de găină ouătoare la un efectiv total de peste 90 000 capete etc.

susținută de forță de muncă la un nivel corespunzător cantitativ și calitativ, funcție de specificul lucrărilor, este necesară desfășurarea unei activități disciplinate, corelate, energice, în care să se intervină cu operativitate maximă pentru eliminarea oricărui neajuns din fiecare unitate.

În acest cadru se impune mobilizarea tuturor oamenilor muncii din agricultură pentru folosirea tot mai deplină și rațională a pământului, pentru utilizarea cu randament sporit a mijloacelor mecanice și chimice, exploatarea cât mai eficientă a sistemelor de irigații, intensificarea cercetării agricole și promovarea largă, susținută a cuceririlor științei și tehnicii moderne în marea producție, pentru creșterea continuă a gradului de calificare a cadrelor, a întregii noastre țărâni.

Înfăptuirea exemplară și la timp a acestor sarcini constituie un imperativ pentru realizarea obiectivului major, fundamental stabilit de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, privind trecerea de la acumulările cantitative la o calitate nouă, superioară, salt revoluționar ce trebuie să se producă în toate sectoarele agriculturii noastre socialiste. Evidențind această cerință, în cuvântarea rostită la „Ziua recoltei” din anul trecut tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Pentru a realiza revoluția în agricultură trebuie să realizăm mai întâi revoluția în știință, în conducerea agriculturii, în modul de a lucra al specialiștilor, al țărânimii”. Aceasta presupune firesc transformarea într-o nouă calitate a muncii tuturor oamenilor care se ocupă de agricultură — mecanizatori, cooperatori, specialiști, cercetători, a muncii organelor agricole, centrale, și teritoriale, organelor și organizațiilor de partid, a activității consiliilor de conducere ale unităților agricole. Este necesară o nouă atitudine față de muncă a tuturor lucrătorilor ogoarelor pentru ca în anul 1979 activitatea din această ramură de bază a economiei naționale să se ridice la cote și mai înalte.

Afirmarea puternică a revoluției tehnico-științifice constituie evident un factor primordial al dezvoltării agriculturii. În acest sens numeroase sarcini revin cercetării științifice agricole — realizarea de semințe cu valoare biologică ridicată, de soiuri și hibrizi de mai mare productivitate, cu rezistență sporită la condiții diferite, de rase de animale superioare etc. Or, în multe din aceste privințe, activitatea din acest sector a rămas datoare unităților productive. Cercetarea noastră agricolă dispune de cadre bine pregătite ca și de baza tehnico-materială necesară pentru a rezolva în scurt timp aceste cerințe. Este nevoie însă ca toți cei ce lucrează în domeniul cercetării să manifeste mai multă îndrăzneală, mai multă perseverență și răspundere, să se angajeze ferm în rezolvarea problemelor esențiale ale agriculturii. Lor li se cere să acționeze energic pentru ca în locul automulțumirii, și rutinei ce mai există pe alocuri, să instaleze un spirit de muncă, exigent, cu adevărat revoluționar în știința agricolă, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le revin.

Esențial este ca cercetarea științifică agricolă să fie cât mai strâns legată de activitatea de producție. **Cu știință de dragul științei agricultura nu poate progresa. Numai atunci când rezultatele din câmpul experimental se obțin la scara mării producției, se poate spune că cercetarea a fost finalizată.** Acesta este scopul cercetării științifice, ceea ce face obligatorie **prezența specialistului deopotrivă în laborator și în câmp, de fapt acolo unde se verifică rezultatele muncii lui.**

Amplificarea importanței criteriului economic

SALTUL LA O NOUĂ CALITATE în agricultură presupune, ca o condiție esențială, ca întreaga activitate din unitățile agricole să fie organizată pe principii economice, urmărindu-se ca producțiile mereu sporite să se obțină în condiții de productivitate ridicată, cu cheltuieli materiale cât mai reduse. Ca și în celelalte ramuri ale economiei, așa cum a subliniat secretarul general al partidului, producția netă constituie indicatorul de bază hotărâtor în unitățile agricole de stat și cooperatiste. Totodată, în toate unitățile din această ramură trebuie să se afirme cu putere **autoconducerea și autogestinea**, ceea ce implică direct participarea largă a colectivelor de muncă la conducerea și organizarea activității productive, sporirea răspunderii pentru buna gospodărire a mijloacelor materiale și financiare. Faptul că potrivit noilor reglementări ale legii, beneficiul se înscrie ca un indicator esențial și pentru cooperativele agricole de producție relevă o nouă și însemnată promovare a criteriului economic în aprecierea activității acestor unități.

Stimulativ pentru creșterea eficienței acțiunea, deopotrivă, prevederea posibilității cooperativilor de a participa cu depuneri în bani — existând garanțiile restituirii integrale a sumelor depuse — la dezvoltarea cooperativelor. Pe de o parte aceste posibilități întăresc caracterul de proprietar colectiv al celor ce lucrează în agricultura cooperatistă și totodată responsabilitatea lor față de dezvoltarea corespunzătoare a unității, largesc posibilitățile cooperativei pentru o asemenea dezvoltare. Ținând seama că depunerile respective pot fi utilizate numai pentru investiții destinate activității productive, ele creează, pe de altă parte, condiții pentru ca deponenții să obțină însemnate venituri suplimentare. Adaptându-se principiile generale ale creșterii eficienței economice, așa cum acționează ele în sectorul de stat, la caracterul specific concret al proprietății cooperatiste, este pusă astfel la dispoziția cooperativilor o importantă pîrghie pentru sporirea eficienței.

Este o cale sigură de sporire a contribuției agriculturii românești la creșterea avuției naționale, la progresul general al țării. Se răspunde de fapt însuși interesului oamenilor muncii din agricultură deoarece pe această bază se vor crea condiții pentru creșterea accelerată a propriilor venituri, a propriei bunăstări. Pornind de la aceasta este imperios necesară ridicarea continuă a nivelului de pregătire tehnico-profesională a fiecărui membru al C.A.P.-ului, a fiecărui lucrător din agricultura de stat, dezvoltarea conștiinței revoluționare a oamenilor din această ramură.

Recoltele acestui an pregătite încă de pe acum

PENTRU ca asemenea preocupări să aibă efectele scontate în creșterea cantitativă și calitativă a producțiilor, trebuie ținut seama că recoltele sporite ale anului 1979 trebuie pregătite încă de pe acum, prin **hărnicie, prevedere și spirit gospodăresc.** Pornind astfel de la ceea ce a fost bun, cât și de la neajunsurile manifestate în anul agricol încheiat, pe baza indicațiilor și îndrumărilor date direct de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, Biroul Executiv al Consiliului Național al Agriculturii a dezbătut și aprobat nu de mult măsurile ce trebuie luate încă din această perioadă pentru buna pregătire și desfășurare a campaniei agricole din primăvara acestui an, pentru realizarea exemplară a indicatorilor planului pe 1979 la producția agricolă vegetală și animală. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, U.N.C.A.P.-ul, Academia de științe agricole și silvice, Banca pentru Agricultură și Industrie alimentară, Consiliile populare județene și comunale, organele agricole teritoriale, toți lucrătorii din agricultură sînt chemați să asigure aplicarea întocmai a acestora. Lunile de iarnă se impun intens folosite de colectivele de muncă, de consiliile de conducere ale unităților agricole, de organele agricole centrale și locale, de institutele de cercetări, pentru întreținerea corespunzătoare a culturilor însămînțate în toamnă, pentru recuperarea rămănelor în urmă în ce privește amenajările pentru irigații și intensificarea lucrărilor pe toate șanțurile, pentru pregătirea semințelor necesare și repararea corespunzătoare a întregului parc de mașini și tractoare, asigurându-se astfel condiții pentru cultivarea în anul viitor a tuturor suprafețelor prevăzute în plan pentru realizarea unei densități optime la fiecare cultură. O atenție deosebită se impune acordată măsurilor urmărind creșterea efectivelor de animale și a producției animaliere în întreprinderile agricole de stat, cooperativele agricole de producție și gospodăriile populației, numai pe această bază extinzându-se posibilitățile pentru livrarea ritmică, în cantitățile corespunzătoare, a producției animaliere la fondul de stat. Se impun totodată urmărite cu perseverență încă de pe acum acțiunile concepute pentru buna gospodărire a bazei tehnico-materiale și reducerea cheltuielilor de producție, a consumurilor de carburanți, lubrifianți și de energie.

Îată succint doar câteva coordonate ale procesului de dezvoltare a agriculturii românești, ramură de bază a economiei chemată să producă cât mai mult pentru a satisface necesitățile în continuă creștere ale economiei și ale unei tot mai bune aprovizionări a populației. Aceasta este nu numai o cerință, ci și o datorie de onoare, patriotică pentru fiecare lucrător din agricultură, pentru fiecare cooperator; aceasta reprezintă nemijlocit însăși măsura eforturilor cu care agricultura noastră este chemată să contribuie la progresul patriei, la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

dr. ing. Alexandru IGNAT

URBANISMUL COMERCIAL — DIMENSIUNE A CREȘTERII NIVELULUI DE TRAI

PRINTRE FENOMENELE economice și sociale cu evoluție spectaculoasă în zilele noastre se numără și creșterea rapidă a numărului aglomerărilor urbane, a populației urbane în ansamblu, fenomen cunoscut sub numele de **explozie urbană**.

Conceptul de **urbanism**, ca modalitate de construire și amenajare a orașelor, s-a afirmat inițial cu ocazia primului congres de urbanism de la Londra, din 1910. Alături de urbanism a apărut și conceptul de **locuire urbană**, cu referință la gradul de confort exprimat prin elemente cum ar fi: dimensionarea străzilor; relația (de distanță) corespunzătoare între locul de muncă și centrele rezidențiale ale populației; limitarea la minimum a poluării de orice fel; amplasarea rațională pe teritoriu a rețelei de învățământ; existența unei rețele comerciale corespunzător amplasate, care să asigure aprovizionarea populației; existența unei rețele de dotări social-culturale; realizarea unor spații de agrement; dezvoltarea unei rețele diversificate de servicii publice.

Integrare funcțională în dezvoltarea urbană

GRĂȚIE ritmului rapid de industrializare, în țara noastră ultimele decenii se caracterizează printr-o dezvoltare urbană deosebit de alertă, devansând de circa 3 ori ritmul creșterii populației. Principalele preocupări în acest sens sînt oglindite de programele naționale de sistematizare teritorială și profilare social-economică, care într-o primă etapă 1976—1980 își propun transformarea a 129 de comune în orașe agroindustriale, urmînd ca la orizontul anilor 1990, pe harta țării să apară 300—400 de noi localități urbane. În acest fel, într-un interval foarte scurt, peste două treimi din populația țării se prevede a deveni urbană. Pentru aceste milioane de oameni urbanismul trebuie să asigure satisfacerea în mod optim a cel puțin 4 cerințe fundamentale: „a munci“, „a locui“, „a circula“ și „a cumpăra“ în condiții optime, corespunzător exigențelor zilelor noastre.

În contextul acestor problematici, urbanismul comercial preia sarcina de a rezolva, prin optica urbanismului, dezvoltarea rețelei comerciale, dotarea sa cu echipamentul necesar, astfel încît să asigure confortul colectiv în aprovizionarea populației cu bunurile și serviciile necesare.

Printre principalele probleme pe care le soluționează urbanismul comercial se numără cele referitoare la: numărul, profilul și dimensionarea concretă a fiecărui tip de unitate comercială, în funcție de numărul, structura populației și veniturile acesteia, precum și a zonei de atracție și a frecvenței cum-

părării, volumul desfacerilor și suprafața comercială la 1 000 de locuitori și desfaceră pe metru pătrat de suprafață comercială utilă. Sau, altfel spus, în concepția de marketing, urbanismul comercial trebuie să urmărească realizarea unui sistem de distribuție care să asigure consumatorilor cantitățile și sortimentele de produse necesare și serviciile aferente, la locul și timpul potrivit, cu costuri minime.

Urbanismul comercial urmărește, de asemenea: amplasarea rațională (bazată pe analiza logistică) a dotărilor comerciale în cadrul orașelor, în raport cu raza de activitate a diferitelor tipuri de magazine; gruparea rațională a profilelor; legăturile între rețeaua de transport și fluxul populației către rețeaua comercială; dimensionarea spațiilor comerciale; legătura cu alte unități — astfel încît să asigure optimizarea utilizării timpului cetățeanului în efectuarea cumpărăturilor necesare, a costurilor investițiilor, utilizarea intensivă a bazei tehnico-materiale a comerțului și, în general, o optimizare a costului total al distribuției produselor de la producător la consumator.

Concepția de urbanism comercial este influențată, atît pe plan mondial cît și în țara noastră, de anumiți factori cum sînt:

— creșterea într-un ritm rapid a **producției de masă**, fapt care impune în mod normal și o **distribuție de masă**. Referindu-ne la țara noastră, avem în vedere că în 1975, pe piața internă s-a desfășurat un volum de mărfuri de 12 ori mai mare față de anul 1950. În 1980, creșterea față de același an — 1950 — va fi de 12 ori;

— **creșterea demografică** este un alt factor, care contribuie la amplificarea rețelei comerciale;

— **modificarea consumului în structura lui** reprezintă al treilea factor care contribuie la modificarea fizionomiei comerțului.

Acești factori influențează și determină **concentrarea rețelei și desfacerii mărfurilor pe mari suprafețe, despecializarea rețelei comerciale etc.**, ca trăsături ale urbanismului comercial.

Un grad sporit de concentrare a desfacerilor pe mari suprafețe și despecializare a rețelei se manifestă și în țara noastră, prin construirea de supermagazine, magazine universale, magazine tip BIG și complexe comerciale. La congresul de urbanism comercial din 1974, de la Roma, s-a relevat de asemenea tendința de creere a unei simbioze între micile și marile magazine, ținînd seama de cerințele consumatorilor și obiceiurile de cumpărare. O formă de grupare a mai multor magazine mici sînt și așa-numitele „drugstore“ și care desfac un sortiment larg de produse. O formă asemănătoare, dar la dimensiuni superioare o reprezintă centrele de cumpărături — un grup de magazine care formează un ansamblu comercial ușor accesibil, concept ca

un tot și posedînd un vast teren de parcare — apărute ca o variantă a străzii comerciale. Există mai multe generații de centre comerciale, așa-numitele intra-muros și extra-muros, respectiv în perimetrul orașului sau în afara lui. Organizarea centrelor extra-muros are în vedere gradul de mobilitate al populației, gradul de dotare cu mijloace de transport. Astfel de soluții extra-muros s-au aplicat la Praga și la Belgrad.

O nouă fizionomie a comerțului răspunzînd exigențelor civilizației socialiste

PENTRU ASIGURAREA unei dezvoltări coordonate a rețelei comerciale, într-o concepție unitară, potrivit cerințelor urbanismului comercial caracteristic economiei socialiste, realităților din țara noastră, după cum se știe, anul trecut au fost aprobate „**Normele generale de organizare și dezvoltare a rețelei comerciale și de alimentație publică**“. Aplicarea lor în practică are ca scop asigurarea dezvoltării rețelei de magazine și de unități de alimentație publică în raport cu numărul populației și cu creșterea volumului de desfaceri, corespunzător frecvenței cumpărării produselor (cu cerere curentă, periodică, rară sau ocazională). Avînd în vedere gradul de dotare al populației cu mijloace de transport, s-au apreciat distanțele de parcurs: 300—400 de metri pentru mărfuri de cerere zilnică, 800—1 000 m pentru mărfuri de cerere periodică, spre centrul comercial al orașului fiind orientată cererea ocazională și rară.

Într-o următoare etapă, se vor găsi soluții pentru realizarea de centre comerciale în afara orașului și subterane.

Fizionomia unităților comerciale construite în anii socialismului se deosebește substanțial, chiar de „magazinele de elită“ ale comerțului din timpul regimului burghez-moșieresc. Pe atunci, rețeaua comercială — cu excepția unui număr redus de magazine („Galeries Lafayette“, „Leonida“) și altele — era formată din prăvălii, dughene, mici magazine a căror suprafață medie nu depășea 50 mp. Mare parte din acestea nu dispuneau de utilaje și mobilierul necesar, din care cauză capacitatea de servire era redusă.

Noile unități comerciale organizate la orașe și sate în anii socialismului dispun de spații corespunzătoare, fiind dotate cu utilaje și mobilier modern; se utilizează forma de vînzare rapidă — autoservirea.

Noile unități comerciale asigură servirea unui număr sporit de consumatori — peste 7 milioane zilnic, a căror putere de achiziționare de mărfuri sporește an de an. Este semnificativ de arătat că în municipiul București, aproape 2/3 din suprafața comercială o reprezintă spațiile nou create în anii socialismului. În 1978 rețeaua comerțului socialist cuprindea un număr de 75 100 unități permanente, cu o suprafață comercială de 7,2 mil. mp., din care circa 52% a fost construită în ultimii 10 ani. Ca urmare a indicațiilor conducerii superioare de partid și de stat, unitățile comerciale nou construite au fost amplasate cu prioritate la parterul blocurilor de locuințe, creîndu-se artere comerciale atît în Bucu-

rești, cit și în multe alte orașe ale țării.

Un loc important în cadrul programului de dezvoltare și modernizare a rețelei comerciale l-a ocupat construcția de magazine universale și generale în principalele orașe ale țării, unde funcționează 37 de noi magazine universale cu o suprafață de peste 250 mii mp.

Realizarea acestor obiective, concomitent cu a celor de tipul „BIG” și a magazinelor-expoziții-depozit de mobilă contribuie la schimbări calitative în actul de vânzare, în nivelul general al serviciului, fapt consemnat de o mare afuență și solicitare a lor de către consumatori.

Așa cum s-a arătat la Consfătuirea pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist (iunie 1978), pînă la sfîrșitul acestui cincinal vor mai fi construite 42 de magazine universale și generale, cu o suprafață de 182 mii mp, astfel ca toate orașele principale din țară să dispună de asemenea tipuri de unități.

În mediul rural se are în vedere, de asemenea, ca în cadrul sistematizării așezărilor să se realizeze cele 3 trepte ale rețelei comerciale, ținîndu-se seamă de caracterul cererii de mărfuri a populației: centrul comercial sătesc, centrul comercial comunal și centrul comercial zonal.

Semnificative sînt și următoarele date care caracterizează evoluția rețelei comerciale în relația acesteia cu populația:

	1970	1975	1980
Număr locuitori	106,3	115,5	117,8
Volum desfaceri	143	215,3	308,0
Supraf. comercială	136,2	181,6	242,2
Număr unități	111,5	138,1	150,0*

*) estimată de autor

Datele de mai sus reflectă o sporire

însemnată a volumului desfacerilor pe locuitor, ca urmare a creșterii puterii de cumpărare a populației, iar creșterea suprafeței comerciale o devansează cu mult pe cea a numărului unităților, în condițiile realizării unor unități cu mari suprafețe și cu profile complexe, ce asigură cumpărătorilor o largă ofertă sortimentală.

Criterii pentru dezvoltarea curentă și în perspectivă a rețelei

PROIECTAREA ÎN PERSPECTIVĂ a dezvoltării comerțului trebuie să pornească de la indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, cu prilejul Consfătuirii pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist, în legătură cu îmbunătățirea organizării și sistematizării rețelei comerciale, cu determinarea structurii unităților comerciale pe baza unor studii științifice, în funcție de importanța și ritmul desfacerii diferitelor produse către cetățeni. Ca urmare, este necesar ca organele comerciale să ia o serie de măsuri privind:

— dezvoltarea rețelei comerciale în zonele și în localitățile unde aceasta este deficitară, corelarea ei cu dezvoltarea economico-socială;

— diversificarea și specializarea rețelei comerciale în raport cu evoluția cererii populației, exprimată prin volumul circulației mărfurilor (magazine alimentare pentru desfacerea de preparate din carne, produse lactate, pește, produse dietetice; magazine de confecții-încălțăminte, tricotaje, pe grupe de vîrstă pentru adolescenți, tip „Materna”, și pe segmente ale cererii tip „Romarta”, magazine cu oferte complementară tip „Sanitas”, „Casnica”, „Sport-turism” unități de alimentație publică cu profil culinar ș.a.;

— adaptarea sortimentului comercial în funcție de sezon și de cerințele consumatorilor (atît ale celor permanenți din localități, cit și ale celor care gravitează către diferite magazine și centre comerciale);

— organizarea unor localități pilot de urbanism comercial și crearea unor tipuri pilot de unitate comercială, adaptabile diversificării sortimentale tot mai accentuate în viitor, ca reflectare a evoluției tehnice în producția de bunuri de consum și a gradului de dotare cu instalații moderne în comerț;

— asigurarea de terenuri de parcare atît pe lângă marile unități, cit și pentru zonele centrale cu artere comerciale, avînd în vedere nivelul actual și în perspectivă al dotării populației cu mijloace de transport, precum și intensificarea afliuenței de consumatori în jurul acestor mari obiective comerciale;

— realizarea de spații comerciale la parterul blocurilor de locuințe;

— extinderea și generalizarea formelor moderne de vânzare atît în magazinele existente cit și în cele ce se vor înființa, continuarea în ritm tot mai susținut a revitalizării unor foste vaduri și centre comerciale din unele localități (Oradea, Brăila, Galați, Sulina).

Atenția pe care o acordă conducerea partidului, personal tovarășul **Nicolae Ceaușescu** creșterii nivelului de trai al poporului, ca finalitate a orînduirii noastre socialiste, ridică în fața organelor comerciale, a întregului personal muncitor din comerț, sarcina de mare responsabilitate de a asigura condiții cit mai bune de aprovizionare a populației.

dr. Gh. TEODORAȘCU

prof. asociat
Academia „Ștefan Gheorghiu”

REALIZAREA PRODUCȚIEI NETE

(Urmare din pag. 10)

să asigure pe orice cale avantaje pentru o întreprindere, indiferent dacă acestea lezează interesele altora sau chiar ale economiei naționale, este o cale care nu trebuie urmată. Iată, de ce, și în cazul întreprinderilor care participă în lanțul cooperării, se cer frîmate tendințele de umflare sau menținere ridicată a prețurilor de livrare. Ținînd seama de marile avantaje ale profilării și specializării, care permit diversificarea largă a producției în condițiile realizării unei înalte productivități a muncii, continua lărgire a cooperării interuzinale corespunde pe deplin imperativului de sporire în toate unitățile a eficienței economice. Pentru aceasta este nevoie de intervenția factorilor de decizie în aplatizarea prețurilor de livrare, în stabilirea de beneficii co-

respunzătoare pe fiecare piesă și ansamblu, în dezvoltarea capacității unităților specializate la nivelul cerințelor producției în întreprinderile finalizatoare.

De asemenea, considerăm că trebuie să se renunțe la practica menținerii pe perioade exagerate a unor prețuri de livrare neschimbate și să se introducă obligativitatea planificării reducerii costurilor produselor complexe, în funcție de ponderea cooperării interuzinale. Pe această cale s-ar putea atenua contradicția dintre tendințele obiective de adîncire a specializării și lărgire a cooperării și cele de mărire a integrării și restrîngere a cooperării.

Firește, dacă o bună parte din întreprinderile centrale nu și-au realizat planul în 1978 la indicatorul producției nete, nu trebuie să se considere că de vină ar fi... numai și numai prețurile de livra-

re ridicate practicate în unele cazuri în relațiile de cooperare. Cauza principală, așa cum bine au apreciat unii participanți la dezbatere, rezidă în depășirea consumurilor materiale, în nerealizarea la nivelul prevăzut a productivității muncii, în neatingerea indicelui planificat de scoatere a pieselor bune dintr-o tonă de metal lichid în sectoarele primare, în existența unui mare număr de derogări datorată utilizării de materiale supradimensionate, care au necesitat prelucrări pentru a fi aduse la cotele necesare etc. Se impun măsuri hotărîte în primul rînd în aceste domenii. Contribuția proprie a fiecărui colectiv la creșterea valorii nou create depinde de eforturile ce le depune pentru valorificarea maximă a rezervelor disponibile, pentru reducerea cheltuielilor materiale, pentru realizarea fiecărui produs la un înalt nivel calitativ cu costuri cit mai mici.

DINAMIZAREA CORELAȚIEI DEZVOLTARE — URBANIZARE (I)

SATUL și orașul, ca forme de habitat, și de medii de viață socială, precum și populația rurală și urbană au purtat, de-a lungul istoriei, amprenta puternică a condițiilor sociale și economice ale fiecărei orînduirii prin care au trecut. Unele sînt trăsăturile lor în orînduirea capitalistă, altele, calitativ diferite, sînt cele din România socialistă. Mai mult, în condițiile societății socialiste multilateral dezvoltate se vor adăuga caracteristici noi, proprii acestui model de societate. Teoria cu privire la raportul dintre dezvoltarea

județul cel mai urbanizat — Galați — proporția era de 36,2%¹⁾.

Un proces dinamic

PORNIND de la o rată relativ scăzută de urbanizare — recensămîntul din 1948 ne dădea un indice de urbanizare de 23,4% — procesul de urbanizare s-a afirmat **dinamic**, în așa fel încît la recensămîntul de la 5 ianuarie 1977 proporția urbanizării era de două

populației urbane și a ratei de urbanizare. Cu o rată de creștere a populației urbane de 3,4% în perioada amintită, România se situează în categoria țărilor cu un remarcabil dinamism urban. Rata însă diferă de la o subperioadă la alta, în funcție de dinamica dezvoltării social-economice, iar creșterea urbană se realizează în mod diferențiat în funcție de factorii ei: creșterea naturală, creșterea migratorie și modificările administrative (aparitia de noi orașe, extinderea teritorială a orașelor existente, modificări în împărțirea administrativ-teritorială). (tabelul nr. 3).

Prima constatare desprinsă din analiza datelor tabelului nr. 3 este aceea că rata de creștere a populației urbane este de cel puțin trei ori mai înaltă decît a populației totale. Ea este dependentă de o variabilă demografică — regimul demografic al perioadei respective, și de una economică — ritmul dezvoltării economice, crearea de locuri de muncă în sectoarele secundar și terțiar. Dacă rata foarte înaltă a creșterii urbane din perioada 1948—1956 se datorează în mare măsură și creșterii numărului de orașe, cu 19, în schimb cea mai dinamică subperioadă este 1966—1977, în care creșterea urbană are câteva caracteristici noi, pe care le

Tabelul nr. 1
Numărul orașelor, proporția populației urbane și mărimea medie a unui oraș în perioada 1912—1977 (la data recensămîntelor respective)

	1912	1930	1948	1956	1966	1977
Numărul orașelor	128	142	152	171	236	236
Populația urbană (%)	16,2	21,4	23,4	31,3	38,2	47,5
Mărimea medie a unui oraș (locuitori)	16.917	21.487	24.547	27.758	28.576	39.805

re și urbanizare — mai exact, între industrializare și urbanizare, ca o componentă esențială a teoriei generale a dezvoltării, este valabilă și pentru România, cu unele particularități, evident, determinate de strategia industrializării socialiste, a dezvoltării forțelor de producție din punct de vedere teritorial. Acest lucru este îndeosebi valabil pentru dinamica creșterii urbane, caracterul concentrării urbane, tipologia orașelor și răspîndirea urbanizării în teritoriu. O primă imagine a evoluției urbanizării în România ne oferă datele din tabelul nr. 1.

Datele acestui tabel, alături de alte elemente pun în relief însemnate trăsături și mutații; astfel pentru începutul secolului al XX-lea se estimează că proporția populației urbane a fost de 15,5%; prin urmare, creșterea urbană în condițiile regimului burghezo-moșieresc a fost lentă, urmînd îndeaproape dezvoltarea industriei. Tipul predominant de oraș era cel de **dimensiuni mici**; ocupațiile populației urbane se încadrau mai curînd în sectoarele terțiar și chiar primar decît în sectorul secundar (industrie și construcții). Distribuția orașelor în teritoriu reproducea localizarea industriei avînd drept corolar faptul că zone întregi ale țării erau lipsite de orașe. De pildă, în anul 1930, la o rată de urba-

ori mai ridicată decît cu 29 ani în urmă (47,5%); numărul orașelor a crescut cu 84, mărimea medie a unui oraș a crescut cu 62%. Facem remarcă că, potrivit metodologiei statistice din

Tabelul nr. 3
Ratele de creștere a populației (în %)

Perioadele dintre recensămînte	totale	urbane	municipiilor și orașelor
1948—1956	1,2	4,9	3,9
1956—1966	0,9	2,9	3,5
1966—1977	1,1	3,2	3,1
1948—1977	1,0	3,6	3,5

România, populația urbană cuprinde populația municipiilor și orașelor (în număr de 236), în concordanță cu organizarea administrativă a teritoriului, la care se adaugă populația comunelor suburbane (147). Relația dintre industrializare și urbanizare poate fi apreciată în mod global cu ajutorul indicilor prezentați în tabelul nr. 2.

În întreaga perioadă 1951—1977 industrializarea devansează urbanizarea cu circa 45%*, ceea ce trebuie considerat ca o legitate obiectivă. Împlantarea obiectivelor industriale la orașe determină creșterea numărului persona-

vom examina în continuare.

În această subperioadă, în care a avut loc și o puternică redresare a natalității, creșterea populației urbane cu 2.931.152 locuitori se datorează în proporție de 34,2% sporului natural, 60,5% migrației nete și 5,3% modificărilor administrative. Hotărîtor a fost factorul economic: în această subperioadă au fost create 2.253.500 noi locuri de muncă, în principal în sectoarele secundar și terțiar.

A doua constatare este aceea că rolul migrației interne s-a redus întrucîtva; populația urbană, datorită unei natalități mai ridicate, și-a asigurat, în proporție mai mare, creșterea prin „efort propriu”. De mare importanță este faptul că concentrarea urbană — ca tendință pozitivă pînă la un anumit punct — a continuat: au apărut pentru prima dată orașele cu populație între 200.000 și 300.000 locuitori. Se consemnează de asemenea o îmbunătățire a urbanizării sub raport teritorial și reducerea decalajelor între cele urbanizate și cele mai puțin urbanizate județe.

prof. dr. Vladimir TREBICI

¹⁾ Capitala țării și județul Ilfov nu sînt luate în considerare.

^{*)} Indicele numărului personalului din industrie la 1000 locuitori raportat la indicele ratei medii de urbanizare (280,0 : 193,5 = 145%). S-ar putea folosi, evident, și ceilalți indici.

Tabelul nr. 2
Populația urbană și numărul personalului muncitor din industrie (la mijlocul anului)

	1950	1977	Indici (%)	Rate medii de creștere (%)
Populația urbană	4.035.000	10.362.283	256,8	3,4
Proporția populației urbane (%)	24,7	47,8	193,5	2,5
Numărul mediu al personalului muncitor din industrie	813.500	3.027.400	327,1	5,0
Numărul personalului muncitor din industrie la 1000 locuitori	50	140	280,0	3,9

nizare de 21,4% pentru întreaga țară, proporția populației urbane în actualul județ Gorj era de 5,1%, în timp ce în

lului muncitor din industrie — asigurată în mare măsură prin migrația de la sat la oraș —, urmată de creșterea

„PUTEREA NOULUI“ în contextul perfecționării mecanismului economico-financiar

Autoconducerea, teren fertil pentru creativitate

LA RECENTA Plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat din nou că este imperativ necesară „o preocupare temeinică pentru afirmarea largă a revoluției tehnico-științifice, pentru introducerea mai rapidă în producție a cuceririlor științei, a rezultatelor cercetării, a tehnologiilor noi. Pe această bază să asigurăm ridicarea nivelului tehnic și a calității întregii activități economice.“

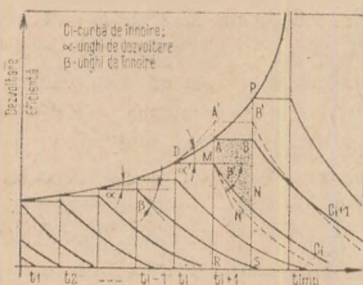
Generalizarea noului mecanism economico-financiar va contribui cu atât mai mult la creșterea accelerată a eficienței economice, cu cât se va accentua progresul științific și tehnic; totodată, ea creează condiții deosebit de favorabile acestui progres, prin afirmarea puternică a principiului autoconducerii muncitorești, al autogestunii, care mobilizează și stimulează capacitatea creatoare a tuturor oamenilor muncii în conformitate cu imperatiile dezvoltării pe baza progresului tehnic.

În ce măsură corespunde noul mecanism cerinței de creativitate, care este caracterul relației lor și cum se poate pune în valoare potențialul creator — acestea au constituit obiectivul cercetărilor efectuate în mai multe unități economice, printre care și întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie“—București, ale căror concluzii teoretice și practice sînt prezentate în cele ce urmează.

Dezvoltarea — funcție de innoire

NOILE PRODUSE, tehnologii, organizări etc. se constituie în progresul științific și tehnic, care deține o pondere importantă, chiar prioritară între sursele dezvoltării economice.

Întreprinderea, prin elementele care o compun ca sistem, este în continuă schimbare; funcționalitatea de astăzi este creativitatea de ieri, intensitatea și calitatea înnoirilor de azi determină rezultatele economice de mâine. Corelația dintre dezvoltare și schimbare poate fi transpusă grafic astfel:

În perioada $t_i + 1$ vom avea:
ABP — zona de creativitate;

ABRS — zona de funcționalitate determinată astfel:

- ABNM (deasupra curbei C_i) — de creativitatea din t_i ;
- între curbele C_i și C_{i-1} — de creativitatea din t_{i-1} ;
- ș.a.m.d. — pînă la $t_i - K$,

unde K este perioada de înnoire completă, care a devenit indicele de măsură a dinamicii unei economii, a unei ramuri economice sau a unei întreprinderi. Reducerea duratei K determină intensificarea dezvoltării, creșterea eficienței. Aceasta presupune însă creșterea zonei de creativitate, a unghiului de înnoire. În varianta normală, creativitatea DMA determină schimbările ABNM, perioada de înnoire K ; prin intensificare, creativitate devine DMA', determinînd înnoirea și dezvoltarea în așa fel încît:

$$\alpha' > \alpha; \beta' > \beta$$

Dezvoltarea este, deci, funcție de înnoire:

$$\alpha = f(\beta) \quad (1)$$

Va fi competitivă și eficientă acea întreprindere care va dispune de un colectiv puternic creativ. Pentru dezvoltarea

(α) de mâine este necesară înnoirea β de astăzi:

$$\beta = f^{-1}(\alpha) \quad (2)$$

Orice întreprindere modernă își prevede dezvoltarea de viitor (α); dar își va optimiza activitatea și rezultatele numai aceea care asigură astăzi creativitatea și înnoirile (β) necesare. Relația (2) se constituie în imperativul activității de conducere, care trebuie să confere noului puterea de manifestare la nivelul capacității creatoare a oamenilor.

Factorii de putere ai noului

CERCETĂRILE ne-au condus la stabilirea a 5 factori de putere:

1. autoritatea conducerii,
2. planul,
3. cadrul normativ specific,
4. tradiția,
5. participarea.

1. AUTORITATEA CONDUCERII este dată de suma deciziilor de impunere a noului și de stimulare a creativității oamenilor. Conferirea de autoritate noului prin funcția de conducere este cea mai întilnită tactică de înnoire, cu implicații adesea mai mult negative decît pozitive.

Din analiza a numeroase cazuri de înnoire s-au desprins fluxurile de mai jos, în care noul, cerut sau nu de producție, pe circuitul proiectare-implemmentare, trece în majoritatea cazurilor (variantele $a+c+d+f=75\%$) prin sistemul conducător pentru a căpăta autoritatea necesară, pentru a prinde viață.

P → C	→ CD	→ C	→ P	a—30%
P → C	→ CD	→ P		b—5%
C → C	→ CD	→ P		c—15%
CD → C	→ P			d—25%
CD → P				e—5%
C → P				f—5%
P				g—15%

P — producție (primitor de nou); C —

conducere; **CD** — cercetare — dezvoltare — proiectare (emitent de nou)

Aceasta înseamnă însă că din stocul de nou, din creativitatea oamenilor, o parte (uneori importantă) poate să nu depășească filtrul conducerii, fie datorită lipsei de timp a acesteia, fie din cauza neînțelegerii sau incompetenței celui ce ia decizia. Aspectele negative ale intervenției frecvente a conducerii pe circuitul înnoirilor au o mare influență în condițiile unui stil de conducere autoritar. De aceea, trebuie avută în vedere conferirea de putere noului prin alți factori decât prin autoritatea conducerii.

2. **PLANUL** influențează direct noul, prin cuprinderea lui în planul tehnic — sau indirect, în funcție de eficiența acestuia: favorabil pentru eficiența vizibilă, mare, directă și imediată și negativ sau neutru în celelalte situații.

3. **CADRUL NORMATIV SPECIFIC** este format din acele reglementări care privesc stimularea, evaluarea și recompensarea creativității în general și a celei aplicate în special (precum și modul concret de utilizare).

4. **TRADIȚIA** este formată din atitudinea întregului colectiv față de înnoire, de climatul general de colaborare și motivare, pe orizontală și verticală.

5. **PARTICIPAREA** este factorul pe care-l introduce ca premisă socialismul, dar care se manifestă în limitele cadrului normativ general al fiecărei economii naționale. Deși prezentă și anterior, ca efect al unor legi și hotărâri, participarea a căpătat vigoare și generalizare în condițiile noului mecanism economic, ce își are fundamentul în autoconducere, autogestione, autofinanțare.

Noul mecanism economic acționează nu numai în sensul asigurării participării tuturor oamenilor la luarea deciziilor, la stabilirea mijloacelor de acțiune, a propriului viitor, dar tranșează definitiv disputa dintre stilul de conducere autoritar și cel democratic, în favoarea celui din urmă — cu influențe dintre cele mai favorabile asupra intenității și eficienței înnoirilor.

Puterea noului este dată de suma intervenției celor cinci factori prezenți mai sus și orice înnoire trebuie să aibă realizată condiția succesului:

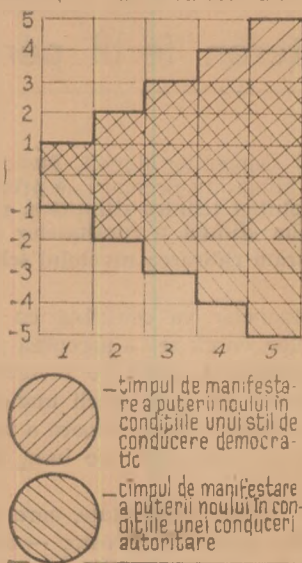
$$P = \max_{i=1}^5 V \cdot I$$

unde: **P** — puterea noului; **V** — valoarea factorului de putere; **I** — indicele factorului de putere.

Pentru cele două stiluri de conducere vom avea următoarele valori ale factorilor de putere:

Factorul de putere	Stil de conducere	
	Autoritar	Democratic
1. Autoritatea conducătorului	[-1, +1]	[0, +1]
2. Planul	[-1, +1]	[-1, +1]
3. Cadrul normativ specific	[-1, +1]	[-1, +1]
4. Tradiția	[-1, 0]	[0, +1]
5. Participarea	[-1, 0]	[0, +1]
Total	[-5, +3]	[-2, +5]

Grafic, tabelul de mai sus are, prin cumulare, următoarea formă:

Media valorii coeficienților factorilor de putere:

- pentru conducere autoritară = -1 (blocaj),
- pentru conducerea democratică = +1,5 (stimulare).

Rezultă, deci, saltul pe care-l reali-

Stimulent și garanție a succesului

CE ÎNSEAMNĂ pentru I.U.C. „Grivița roșie” noul mecanism economic? În primul rând, materializarea dorinței personalului muncitor de a participa creator la activitatea întreprinderii.

Analiza a 10 dintre cele mai importante propuneri și măsuri de îmbunătățire a activității de producție a evidențiat situația prezentată în tabelul de mai jos (existență până în momentul aplicării noului mecanism economic), aibă realizată condiția succesului:

Se desprind următoarele concluzii:

1. puterea noului, dată de suma valorii tuturor factorilor de putere este determinantă (+ : realizare; 0 : amânare; - : respingere) pentru succesul schimbării;
2. caracterul decisiv al valorii indicelui de putere al autorității conducerii;
3. neutilizarea în toate cazurile a factorului participare.

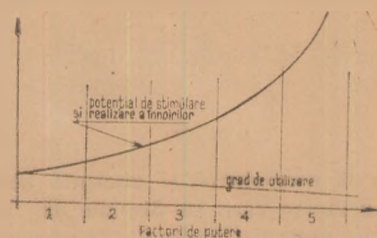
După o jumătate de an de funcționare a noului mecanism economic, situația s-a schimbat: introducerea participării ca factor de putere a asigurat, și pentru măsurile respinse sau amânate, succesul. Nominalizind: dispozitivul de frezat capete de țevă este în curs de finalizare: au fost reluate reorganizarea atelierului de șuturi și cea a sistemului de programare, urmărire și retribuție a muncii. De remarcă că pentru reorganizarea atelierului de șuturi a apărut încă o variantă constructivă a unor utilaje (ce se reali-

Denumirea noului	Valoarea factorilor de putere						Obs.
	1	2	3*)	4	5	Total	
1. Sudarea automată a fundurilor elipsoidale	1	1	-0,5	0	0	+1,5	Realizat
2. Sudarea în baie de zgură	1	0,5	-0,5	-0,5	0	1	„ (greu)
3. Placarea cu bandă	1	1	-0,5	-0,5	0	1	„
4. Tevi cu arpioare	1	0,5	-0,5	0,1	0	1,1	„
5. Modernizarea mașinii multiax	1	1	-0,5	0	0	1,5	„
6. Tehnologia de execuție a tuburilor perforate	0	1	0	0	0	1	„ (f greu)
7. Dispozitiv de frezat capete de țevă în plăci tubulare	0	0,5	-0,5	0	0	0	Amânat
8. Reorganizarea atelierului de șuturi	9,5	0,5	-0,5	-0,5	0	9	„
9. Reorganizarea sistemului de programare, urmărire și retribuție a muncii	-0,5	0,5	-0,5	-0,5	0	-1	Respinse
10. Reorganizarea evacuării țevilor cu arpioare	-1	0,5	-0,5	0	0	-1	„

*) Coeficientul este determinat nu numai de cadrul normativ în sine, ci mai ales de modul de utilizare a lui de către factorii de decizie.

zează puterea noului în condițiile actualului mecanism economic.

Sondajul realizat în rândul a 100 de subiecți (cadre de conducere, specialiști, muncitori) privitor la ponderea actuală și cea de dorit a factorilor de putere, a permis concluzia pe care, mai sugestiv, o prezentăm grafic:

zează prin autodotare), care formează obiectul unei propuneri de invenție.

Se poate spune deci că la „Grivița roșie”, ca și în toate întreprinderile din țară, noul mecanism economic înseamnă participarea creatoare deplină a oamenilor muncii la realizarea propriilor lor obiective, asigurând colectivului de muncă — ca și întregii țări — înscrierea pe traiectoria progresului rapid și eficient, în interesul tuturor oamenilor muncii.

C. FLORESCU

4

POLITICA INDUSTRIALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

CONTINUAM publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului de către cadrele catedrei de economic politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ȚINÎND SEAMA de rolul hotărîtor al forțelor de producție în asigurarea progresului economic și social, de particularitățile construcției socialiste în țara noastră, Partidul Comunist Român a acordat și acordă o importanță primordială creării și dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului, a cărei verigă principală este industrializarea socialistă.

Necesitatea industrializării socialiste

FAURIREA unei industrii puternice, pentru țările care au moștenit o economie slab dezvoltată, constituie singura cale prin care se poate asigura dezvoltarea rapidă a întregii economii naționale, ridicarea sistematică a nivelului de trai al populației.

Industrializarea socialistă reprezintă procesul de creare și dezvoltare planificată, pe baza proprietății socialiste și a tehnicii celei mai înalte, a marii industrii moderne și, în primul rînd, a industriei grele cu subramurile ei principale, capabile să reorganizeze întreaga economie pe baza mării producții mecanizate și a tehnicii avansate, în vederea asigurării progresului economic rapid, al ridicării nivelului de trai al poporului, protejînd, totodată, în mod corespunzător mediul natural.

1 Necesitatea industrializării socialiste decurge din scopul fundamental al producției socialiste: satisfacerea nevoilor materiale și culturale crescînde ale poporului eliberat de exploatare.

Realizarea acestui scop este posibilă numai în condițiile înzestrării tuturor ramurilor economiei naționale cu tehnica modernă creată de industrie, de ramurile ei principale — construcții de mașini, chimie, siderurgie, energetică — care produc cele necesare mecanizării, automatizării, electrificării și chimizării întregii economii.

Toate acestea permit realizarea unui nivel și ritm înalt al productivității muncii, obținerea unei producții sporite, diversificate și de calitate superioară.

2 Industrializarea socialistă asigură baza tehnico-materială necesară transformării socialiste a agriculturii, prin crearea și furnizarea de mașini-unelte pentru lucrarea pămîntului, îngrășăminte chimice și alte produse industriale care permit modernizarea agriculturii și sporirea continuă a producției agricole. Prin aceasta industria determină transformări fundamentale în condițiile economice și de viață ale țărănimii, contribuie la creșterea aportului agriculturii la aprovizionarea populației cu produse alimentare și a industriei cu materii prime agricole.

3 Prin industrializare se asigură repartizarea rațională a forțelor de producție în profil teritorial, ridicarea economică a județelor și zonelor rămase în urmă, valorificarea superioară a tuturor resurselor naturale și de muncă ale țării. Totodată, ea permite ca cetățenii din toate zonele țării să beneficieze de cuceririle științei și tehnicii contemporane.

4 Pentru țările care au trecut la construirea socialismului de la un nivel scăzut al dezvoltării forțelor de producție, printr-o care a fost și țara noastră, industrializarea asigură apropierea și egalizarea treptată a nivelului de dezvoltare cu cel al țărilor socialiste avansate și ale celorlalte țări industriale ale lumii.

5 Un rol deosebit de important îl are industrializarea în creșterea cantitativă și calitativă a clasei muncitoare, a ponderii ei în ansamblul populației și, prin aceasta, a rolului ei în societate. Ea duce la creșterea populației urbane, la apariția unor noi orașe și centre industriale, la ridicarea continuă a nivelului tehnic și de cultură generală a populației.

6 Prin industrializare se asigură independența economică și politică a țării, întărirea capacității de apărare a țării, dezvoltarea relațiilor economice externe. Așa cum arăta tovarășul

Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului în ocazia Jubileului Marii Uniri: „Noi punăm de la convingerea că spargerea contribuției țării noastre la cauza destinderei și păcii — țeluri de însemnătate hotărîtoare pentru destinele omenirii — împune, în primul rînd, întărirea continuă a forței economice și politice proprii, împlinirea cu succes a programului de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor“.

Industrializarea socialistă se deosebește în esență de cea capitalistă, datorită condițiilor economice și social-politice în cadrul cărora se realizează. Astfel:

• este un proces care se desfășoară planificat, condus de partid și subordonat țelului suprem al politicii partidului de ridicare sistematică a nivelului de trai al populației;

• fondurile necesare procesului de industrializare, de construire de noi obiective economice au ca sursă munca proprie a poporului nostru, acumulările socialiste. Odată cu creșterea potențialului economic al țării cresc posibilitățile de alocare a fondurilor pentru dezvoltarea continuă a economiei și creșterea nivelului de trai;

• industrializarea socialistă cunoaște un ritm rapid de creștere a producției. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție face posibilă folosirea cu maximum de eficiență a tuturor resurselor materiale prin promovarea largă în întreaga economie națională a științei și tehnicii.

Rolul industrializării în crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră

BAZA TEHNICO-MATERIALĂ este formată din totalitatea elementelor materiale ale forțelor de producție. Ea cuprinde atât mijloacele de muncă și obiectele muncii cît și elementele materiale ale științei folosite în producție, formînd aparatul de producție al societății pe o anumită treaptă a dezvoltării sale. Fiecare orînduire socialistă își creează o bază tehnico-materială proprie, superioară vechii orînduirii, plecînd de la nivelul atins în dezvoltarea forțelor de producție în orînduirea anterioară.

Baza tehnico-materială a socialismului o constituie marea producție mașinistă, întemeiată pe tehnica modernă, omîntantă în toate ramurile economiei naționale în cadrul cărora rolul conducător revine industriei. Ea reprezintă o treaptă superioară în dezvoltarea mării producții mașiniste corespunzătoare celui mai înalt nivel al științei și tehnicii contemporane. Caracteristicile principale ale bazei tehnico-materiale a socialismului constau în:

— gradul înalt de concentrare a producției;
— nivelul tehnic ridicat al producției determinat de gradul înalt de mecanizare, automatizare, chimizare și cibernetizare a producției;

— gradul ridicat de specializare și cooperare în producție,
— valorificarea superioară a resurselor naturale, repartizarea rațională a forțelor de producție în profil teritorial și protejarea mediului înconjurător.

Sarcinile în domeniul făuririi și dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului sînt diferite de la o țară la alta în funcție de nivelul și structura forțelor de producție moștenite, gradul de concentrare a producției, de resursele naturale și condițiile istorice concrete ale dezvoltării. Partidul Comunist Român, a fundamentat încă la Conferința Națională din 1945, necesitatea obiectivă a industrializării socialiste a României, arătînd că progresul țării noastre este legat indisolubil de industrializare. În toată perioada construcției socialiste industrializarea a constituit obiectivul central al politicii economice a P.C.R. Politica de industrializare s-a reflectat în toate pla-

nurile de dezvoltare economică a țării. Planurile cincinale 1951—1955, 1956—1960, 1961—1965, au asigurat crearea bazei tehnico-materiale a socialismului, iar cincinalul 1966—1970 a avut rolul de a consolida și dezvolta baza tehnico-materială a noii societăți. În întreaga perioadă de construcție socialistă, au fost obținute importante succese în făurirea bazei tehnico-materiale, în industrializarea socialistă și dezvoltarea generală a economiei. Rezultatele dobîndite în perioada 1951—1970 au marcat pași importanți pe calea lichidării înapoierii economice a României pentru a se fundamenta transformarea ei dintr-o țară agrară într-o țară industrial-agrară, cu nivel mediu de dezvoltare.

Cincinalul 1971—1975, primul cincinal al etapei făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării României spre comunism, a pus în domeniul industrializării sarcini noi, calitativ superioare. Continuîndu-se în ritm susținut procesul de industrializare socialistă, realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R., s-au produs modificări importante în structura și volumul producției industriale. Industria a devenit ramura conducătoare a economiei naționale, rol pe care și-l consolidează în continuare.

Astfel, în 1975 producția industrială a României era de 31 de ori mai mare decît în 1938 și de 21 de ori mai mare față de 1950. Ca urmare a ritmului anual rapid de creștere a producției — de aproape 14% în perioada 1951—1975 — a crescut contribuția industriei la crearea venitului național la 56% în 1975, față de 30,8% în 1938 și 44% în 1950.

S-a acordat prioritate dezvoltării ramurilor industriale de care depinde înzestrarea tehnică superioară a economiei: energia electrică, metalurgia, construcțiile de mașini, chimia a căror pondere în totalul industriei a ajuns la peste 57,0% față de 25,8% în 1950. S-au dezvoltat mai rapid, datorită măsurilor speciale luate, subramurile industriei nemijlocit legate de progresul tehnic contemporan: electronica, electrotehnica, mecanica fină, optica, petrochimia etc. Ritmul de creștere al acestor subramuri a fost în cincinalul 1971—1975 de 2—3 ori mai mare decît cel al creșterii producției industriale în ansamblu.

Concomitent cu dezvoltarea producției de mijloace de producție a crescut și s-a diversificat producția bunurilor de consum, s-a îmbunătățit repartitia forțelor de producție în profil teritorial, asigurîndu-se o ridicare generală a nivelului de trai și civilizație a poporului.

Obiectivele și sarcinile de bază ale dezvoltării industriei în cincinalul 1976—1980 și orientările generale pentru 1981—1985

CONTINUAREA fermă a politicii de industrializare socialistă, de accentuare a poziției conducătoare a industriei în ansamblul economiei, de creștere a contribuției sale la crearea venitului național, reprezintă **obiectivul principal** al cincinalului 1976—1980 și al orientărilor generale stabilite de Conferința Națională pentru 1981—1985.

Ritmul înalt de creștere a producției industriale va continua să fie caracteristica esențială a dezvoltării noastre economice. Rezultatele obținute în primii doi ani ai cincinalului dovedesc justetea orientărilor stabilite de Congresul al XI-lea de Programul Partidului Comunist Român.

Producția industrială a crescut în anii 1976—1977 cu un ritm mediu de 12,0% față de 10% cît se prevăzuse inițial, asigurîndu-se, astfel, un spor suplimentar de producție de circa 40 miliarde lei.

Continuîndu-se politica de **modernizare a industriei**, de dezvoltare mai rapidă a ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate și care asigură la un nivel superior **valorificarea resurselor naționale**, industria metalurgiei feroase și a construcțiilor de mașini s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 19,7% față de 11,8—13,6% prevăzut inițial; industria chimică cu un ritm de 15%, industria materialelor de construcție cu un ritm de 13,6%. Va continua dezvoltarea în ritm superior a subramurilor de vîrf ale industriei, electronica, electrotehnica, optica, mecanica fină, producția de mașini-unelte care vor înregistra creșteri de 2—3 ori mai mari decît în cincinalul trecut. Se dezvoltă, totodată, în ritm superior producția bunurilor de consum. În primii doi ani ai cincinalului, industria ușoară a crescut cu un ritm mediu anual de 11,8%, iar industria alimentară cu un ritm de 10,6%, asigurîndu-se satisfacerea în condiții mai bune a cerințelor de consum ale populației.

Pe baza succeselor obținute în perioada 1976—1977, a dotării cu mașini și utilaje, a utilizării mai bune a capacităților de producție și a înființării unor noi obiective productive, pe baza punerii în valoare a rezervelor existente în economie,

Conferința Națională a partidului (din 7—9 decembrie 1977) a aprobat **programul suplimentar** de sporire a producției industriale pe perioada 1978—1980, cu 100—130 miliarde lei, urmînd a se realiza astfel un ritm mediu anual de creștere a producției industriale de 11,5% față de 10,7% cît se prevăzuse inițial pentru actualul cincinal.

Pentru realizarea obiectivelor cincinalului, a programului suplimentar, **sarcina fundamentală constă în concentrarea eforturilor generale asupra laturilor de ordin calitativ ale activității în toate ramurile industriale.**

„**Consider necesar** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională din 1977 — **să trecem de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale.**” Obiectivele esențiale pentru realizarea acestui scop constau în: ridicarea nivelului tehnic, calitativ al întregii producții industriale; dezvoltarea mai rapidă a bazei de materii prime interne prin accelerarea valorificării resurselor cunoscute și punerea în evidență a noi rezerve; asigurarea și gospodărirea rațională a combustibililor și energiei; creșterea mai accentuată a productivității muncii; creșterea mai rapidă a eficienței fondurilor fixe astfel ca, pînă în 1980, să se realizeze la 1000 lei fonduri fixe o producție industrială de cel puțin 1200 lei; creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, realizarea unor produse de mare tehnicitate și de calitate superioară; reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale.

O caracteristică importantă a perioadei 1976—1980 constă în **creșterea aportului științei și tehnicii în producție, afirmarea pe scară largă a celor mai noi cuceriri ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei.** Tehnologiile noi sau perfecționate vor reprezenta aproape 30% din tehnologiile introduse în producție la obiectivele ce vor fi date în funcțiune în perioada 1976—1980. Prin folosirea cuceririlor științei și tehnicii se va asigura ridicarea calității produselor, a competitivității lor pe piața externă.

Industrializarea socialistă determină schimbări importante în **repartitia forței de muncă pe ramuri de activitate.** Caracteristica esențială o constituie deplasarea unei părți a forței de muncă din agricultură în ramurile neagricole.

În conformitate cu prevederile Programului partidului și cu orientările adoptate de Conferința Națională, în următorul cincinal aceste schimbări vor continua să se accentueze, **ponderea forței de muncă din industrie și celelalte ramuri neagricole** crescînd la peste 70 la sută, iar pînă în 1990 la circa 85—88 la sută. În acest cadru se va realiza, pentru prima dată în societatea românească, rolul preponderent al oamenilor muncii din industrie — care vor reprezenta în 1980 aproape 40 la sută din totalul populației active.

Repartizarea teritorială a industriei va fi în continuare îmbunătățită, urmînd ca pînă în 1980 să se realizeze în fiecare județ al țării o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei.

Obiectivele și orientările generale stabilite de Conferința Națională a partidului pentru perioada 1981—1985 prevăd **continuarea dezvoltării în ritm înalt a forțelor de producție, repartizarea lor judicioasă pe întregul teritoriu al țării, continuarea cu consecvență a politicii de industrializare socialistă.**

Producția industrială va crește în viitorul cincinal cu 55—60% astfel că pînă în 1985 această ramură va contribui cu circa 70% la crearea venitului național.

Dezvoltarea armonioasă și rapidă a industriei și a celorlalte ramuri ale economiei naționale va asigura creșterea venitului național la 2400—2500 de dolari pe locuitor, pînă în 1985, asigurînd depășirea de către România a stadiului de țară în curs de dezvoltare, trecînd în acela de țară cu nivel mediu de dezvoltare. Societatea socialistă se va ridica astfel pe o treaptă economico-socială superioară de civilizație, nivelul de trai material și spiritual al poporului va crește simțitor, ceea ce va contribui la înflorirea multilaterală a personalității umane.

prof. dr. Dumitru PUGNA

INTREBĂRI :

1. Ce este industrializarea socialistă ?
2. În ce constă necesitatea industrializării socialiste ?
3. Definiți baza tehnico-materială a socialismului și arătați principalele ei caracteristici.
4. Definiți principalele obiective și sarcini ale dezvoltării industriei românești în cincinalul 1976—1980.

POLITICA PROPRIE DE EDIFICARE A NOII ORÎNDUIRI, EXPRESIE A GENERALULUI ȘI PARTICULARULUI ÎN CONSTRUCȚIA SOCIALISMULUI

EXPERIENȚA construcției socialiste în țara noastră demonstrează cu prisosință că dacă noua societate a putut să pună tot mai mult în valoare potențele tehnice, materiale și umane ale țării, să stimuleze progresul neîntrerupt în toate sectoarele vieții social-economice, să-și afirme din ce în ce mai puternic superioritatea în domeniul hotărâtor, sfera producției materiale, acestea se datorează politicii științifice a partidului, asigurării îmbinării raționale, organice, a principiilor generale ale revoluției și construcției socialiste cu necesitățile concrete.

„Se poate spune acum, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, că viața, practica, au demonstrat pe deplin justetea politicii marxist-leniniste a partidului nostru, izvorită din realitățile și condițiile concrete ale societății românești. Bazându-se pe concepția revoluționară a materialismului dialectic și istoric, partidul nostru a înțeles că legitățile generale nu se pot aplica fără discernământ, indiferent de condiții, de etapa istorică, dată. El a înțeles că unitatea dialectică dintre general și particular cere o abordare revoluționară a problemelor edificării noii orînduiri sociale¹⁾. Într-adevăr, studierea aprofundată a procesului de dezvoltare și modernizare a economiei noastre naționale arată că, de-a lungul anilor, judecățile și opțiunile în domeniul economic au ținut seama de realitățile țării noastre, de bogățiile naturale ca și de resursele umane de care dispunem, considerate în dinamica lor. Totodată, partidul a avut tot mai mult în vedere tendințele dezvoltării economice pe plan mondial, experiența țărilor socialiste și a altor țări în soluționarea unor probleme concrete, legitățile și tendințele ce decurg din revoluția tehnico-științifică contemporană, posibilitățile ce rezultă de aici pentru creșterea cantitativă și calitativă a economiei naționale, pentru elaboarea strategiei ieșirii cât mai rapide a României din stadiul de țară în curs de dezvoltare și înscrierea țării noastre în rîndul țărilor cu dezvoltare economică medie.

Pornindu-se de la faptul că dezvoltarea economică, venitul național pe locuitor și nivelul productivității sînt criterii de bază în demonstrarea superiorității unei orînduiri față de alta, partidul nostru și-a orientat întreaga sa politică în funcție de aceste obiective. La baza politicii proprii de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în Programul partidului a fost stabilit ca obiectiv de perspectivă „egalizarea nivelului de dezvoltare a țării noastre cu cel al țărilor socialiste avansate din punct de vedere economic, apropierea României de țările industriale dezvoltate ale lumii. Pînă în anul 1990 acest proces de apropiere și egalizare va fi în linii generale realizat. Se va ajunge la un grad de dezvoltare a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale a societății care să permită un înalt nivel de civilizație socialistă, satisfacerea necesităților, stabilite în mod rațional, ale tuturor cetățenilor, crearea premiselor materiale și culturale pentru trecerea la edificarea comunismului“.

Semnificativ pentru înțelegerea raportului dialectic dintre general și particular în construcția socialistă precum și a tezei diversității de forme și metode în realizarea obiectivelor politicii proprii este strategia dezvoltării industriale, de făurire și dezvoltare a bazei tehnico-materiale a noii orînduiri, care constituie și o latură principală a politicii economice a țărilor socialiste. Se știe și este evident că industrializarea socialistă nu este o legitate generală, valabilă pentru toate țările care au trecut sau vor trece la socialism, ci numai pentru acele țări care au pășit pe calea socialismului, fără ca această problemă să fi fost rezolvată în cadrul economiei capitaliste. În aceste condiții, România, care a moștenit o economie slab dezvoltată, precum și o industrie mult rămasă în urmă față de a țărilor industrializate, ca dealtfel majoritatea țărilor socialiste, pentru a putea trece la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate a fost nevoită să acorde o atenție prioritară, încă din primii ani ai construcției socialiste, creării bazei tehnico-materiale a socialismului, înfăptuirii industrializării socialiste. Deci, în condițiile țării noastre, problemele făuririi economiei societății socialiste s-au interferat cu problemele acumulării, ale lichidării subdezvoltării și a decalajelor economice moștenite.

De aceea pentru România înfăptuirea politicii de industrializare socialistă a fost și este încă o necesitate obiectivă, cerință obligatorie pentru făurirea bazei tehnico-materiale a societății multilateral dezvoltate, o legitate importantă, fără de care nu se poate concepe construirea noii orînduiri.

Rezultă, deci, legități ale revoluției și construcției socialiste valabile numai pentru anumite țări, așa cum este cazul cu industrializarea socialistă. Se pune însă problema dacă pentru țările în care, ca și în România, industrializarea este o legitate a revoluției și construcției socialiste, soluțiile de politică economică, strategiile de dezvoltare, modalitățile de rezolvare a problemei acumulării etc. pot sau trebuie să fie identice; evident că nu. În elaborarea unei strategii proprii de industrializare în fiecare țară, dialectica dintre general și particular se manifestă prin luarea în considerare, la stabilirea directivelor și etapelor de realizare ale acestora, a situației concrete din fiecare țară, stadiul atins în dezvoltarea industriei, structura producției materiale, și în primul rînd, a industriei, resursele de materii prime, gradul de dezvoltare și capacitatea cercetării proprii, forța de muncă disponibilă și nivelul de pregătire a cadrelor, posibilitățile financiare ale țării, repartitia pe teritoriu a forțelor de producție, stadiul atins în participarea la diviziunea internațională a muncii și posibilitățile de colaborare și cooperare internațională, conjunctura internațională, etc.

Respectîndu-se desigur, principiile comune ale industrializării socialiste, care se regăsesc într-o formă sau alta în toate țările în care aceasta este o legitate — ca de exemplu, naționalizarea principalelor mijloace de producție, dezvoltarea prioritară a sectoarelor producătoare de mijloace de producție, situarea în centrul politicii de industrializare a ramurilor de vîrf, generate de revoluția tehnico-științifică contemporană, precum și, ca cerință de bază pentru crearea unei industrii moderne într-o perioadă de timp relativ scurtă, ritmul rapid și rata ridicată de acumulare —, în practica construcției socialiste, în fiecare țară industrializarea socialistă are trăsături definitorii proprii. Astfel, în politica economică a fiecărei țări, acest proces obiectiv se realizează într-o mare varietate de formule, care în ultimă instanță conduc, pe căi proprii, la realizarea aceluiași țel, transformarea industriei în ramură conducătoare, făurirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste. Prin urmare, așa cum în practica construcției socialiste nu există un model global, un prototip al societății socialiste, tot așa, nu pot exista nici modele parțiale de aplicare a unei legi generale a revoluției și construcției socialiste.

Partidul nostru a situat și situează în centrul politicii sale economice, în mod consecvent și ferm industrializarea socialistă. Conform orientărilor stabilite de Congresele al IX, X și XI-lea, precum și ale Conferințelor Naționale, politica de industrializare rapidă a țării a fost axată pe următoarele obiective: crearea într-o perioadă istorică relativ scurtă în țara noastră a unei economii avansate, competitive pe plan internațional, comparabilă cu cea a țărilor avansate, situarea pe prim plan a laturilor intensive, calitative, ale dezvoltării economice, menținerea unei rate înalte de acumulare ca unică cale pentru dezvoltarea în ritm ridicat, accelerarea ritmului creșterii productivității muncii, sporirea eficienței economice etc.

Toate acestea ilustrează originalitatea, caracterul științific, realist al politicii economice a partidului nostru, îmbinarea în chip strălucit a teoriei cu practica construcției socialiste, a generalului cu particularul. Drept rezultat, în România s-a conturat o strategie proprie, întemeiată atît pe propria experiență, cît și pe experiența altor țări socialiste și nesocialiste, a industrializării unei țări socialiste în curs de dezvoltare. Această strategie reprezintă sinteza generalului și particularului în politica proprie de industrializare socialistă și nu se contrapune altor modele, experiențe, ci, dimpotrivă, se înscrie total în consensul necesității dezvoltării economiei naționale, a tendințelor care decurg din revoluția tehnico-științifică contemporană. Precum și în cerințele teoriei socialismului științific privind făurirea noii orînduiri, după cum, evident, nici alte modele care țin seama de alte condiții specifice, nu pot fi contrapuse propriei noastre experiențe. „Desigur, sublinia tovarășul

Prima parte a articolului a apărut în nr. 51 din 22 decembrie 1978.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 15, Ed. politică, 1978, p. 418.

Nicolae Ceaușescu, faptul că unele partide se pronunță împotriva unui model în construcția socialistă — și este dreptul lor să facă aceasta — nu poate justifica însă pretenția elaborării unui alt model obligatoriu pentru ceilalți.²⁾

Concludent în ceea ce privește raportul dintre general și particular în construcția socialismului este și modul original în care au fost soluționate problemele agrare, cum a fost înfăptuită una din legițile de bază ale făuririi noii orînduirii, transformarea socialistă treptată a agriculturii. În legătură cu aceasta tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea la Conferința pe țară a cadrelor de conducere din unitățile agricole de stat și cooperatiste din 1974 arăta: „Pornind de la studierea atentă a realității, partidul nostru a aplicat și în problema agrară, în mod creator, adevărurile generale și legițile generale ale construcției socialiste la condițiile concrete ale României. Analizînd tendințele generale ale dezvoltării sociale, trîgînd concluzii din experiența celorlalte țări socialiste, din experiența mondială, cit și din propria experiență, partidul nostru a știut să găsească formele cele mai corespunzătoare pentru organizarea trecerii țării noastre pe calea proprietății socialiste“.

Numitorul comun ca expresie a generalului în aplicarea legii generale a cooperativizării agriculturii, ca o condiție pentru făurirea unei economii socialiste unitare, este instaurarea relațiilor de producție socialiste; particularul, ca formă concretă de realizare a generalului, se reflectă în întreaga gamă de modalități concrete de luare în considerare a specificului din fiecare țară.

Una din legițile generale ale construcției socialiste, care în activitatea practică se realizează într-o mare diversitate de formule este organizarea și conducerea pe bază de plan a economiei. Aici dialectica dintre general și particular se materializează, pe de o parte, în considerarea planificării ca una din laturile cele mai importante ale conducerii științifice a societății, ca o legitate de primă importanță a construcției socialiste fără de care nu se poate înfăptui conștientă a societății. Așa cum arată experiența organizării și conducerii planificate a țărilor socialiste, formele de organizare, metodele de planificare ale economiei naționale — deși urmăresc același scop, îmbracă o mare varietate de formule concrete, se schimbă continuu în funcție de o serie de factori ca: împrejurările istorice, etapa de dezvoltare a societății socialiste, nivelul de dezvoltare și gradul de complexitate al economiei, nivelul de pregătire al cadrelor, volumul și diversitatea relațiilor economice externe etc. Semnificativ în această direcție este modul concret de realizare a centralismului democratic în activitatea de planificare a economiei naționale, care într-o formă sau alta, se regăsește în toate țările socialiste, care își conduc economia pe bază de plan. Pornindu-se de la esența comună a centralismului democratic, în practica concretă a fiecărui stat socialist aceasta se materializează în mod diferit. Există diferențe în ceea ce privește imbinarea dintre centralism și democratism, sistemul de verigi organizatorice și funcționale, formele prin care se realizează funcția de planificare a statului socialist, nivelul și gradul de autonomie al unităților de bază, relațiile acestora cu verigile ierarhice superioare.

Prin Hotărârile Plenarei C.C. al P.C.R. din martie a.c. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare în țara noastră s-a introdus un concept original de autoconducere muncitorească care se întemeiază pe aplicarea creatoare a legiților generale ale revoluției și construcției socialiste referitoare la rolul conducător al partidului și clasei muncitoare în făurirea noii orînduirii, la existența proprietății socialiste, la conducerea pe baza planului național unic a întregii activități economico-sociale repartizarea după cantitatea și calitatea muncii, dialectica evoluției funcțiilor statului în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

În concepția partidului nostru autoconducerea muncitorească este forma cea mai potrivită pentru realizarea în practică a triplei calități a producătorilor socialiști, uniți: de proprietari, producători și beneficiari. Autoconducerea muncitorească este și o formă adecvată de realizare în practică a principiului conducerii colective pe baza planului național unic a întregii activități economice a întreprinderilor și unităților administrativ-teritoriale. Totodată, autoconducerea muncitorească, permite crearea premiselor, elementelor și formelor necesare pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, trecerea la comunism, la dispariția și transformarea treptată a statului într-un organism al societății cu menirea de a organiza, conduce și planifica producția, întreaga activitate socială, de a asigura repartitia corespunzătoare principiilor comunismului, așa cum au preconizat fondatorii socialismului științific.

²⁾ Nicolae Ceaușescu. Excerptare la Sedința activului central de partid și de stat (3 august 1978). Ed. politică 1978, p. 39.

³⁾ K. Marx, F. Engels și V. I. Lenin: „Internaționalismul proletar“ Ed. politică 1969, p. 154—155.

Din practica construcției socialiste, din experiențele țărilor socialiste de realizare în practică a principiului planificării ca dealtfel a tuturor legiților generale ale revoluției și construcției socialiste rezultă clar că, nu există și nu pot exista tipare sau rețete unice pentru rezolvarea problemelor multiple pe care le ridică construirea socialismului, că formele și metodele de soluționare a sarcinilor revoluției și construcției socialiste sînt de o mare diversitate. Și în ceea ce privește realizarea rolului conducător al partidului, construirea societății socialiste și comuniste atestă o mare diversitate de forme și metode, diferite de la o țară socialistă la alta.

O problemă de importanță majoră a raportului dintre general și particular, încă controversată în gîndirea revoluționară contemporană, o constituie relația dintre factorul intern — efortul propriu, în realizarea programului de edificare a noii orînduirii — și factorul extern, colaborarea economică internațională. Aceste două elemente nu sînt contradictorii așa cum ar părea la prima impresie, ele sînt componente organice ale unui tot, care este politica proprie a partidului și statului respectiv de edificare a societății socialiste. Fără îndoială că în raporturile dintre aceste două elemente, nu poate să nu aibă prioritate factorul intern, pentru că făurirea noii orînduirii este opera fiecărui popor, se realizează într-un cadru național dat, ca o creație istorică a clasei muncitoare, a maselor populare din țara respectivă. Aceasta nu înseamnă izolaționism, nu înseamnă autarhie, nu exclude ci, dimpotrivă, presupune o intensă colaborare și cooperare internațională, în primul rînd cu țările cu aceeași orînduire. Colaborarea și cooperarea internațională realizată pe principiul avantajului reciproc, al respectului independenței și suveranității naționale, reprezintă un factor important de multiplicare a efortului propriu, de accelerare a creșterii economice. A considera factorul extern ca determinant înseamnă a inversa raportul dialectic, a denatura esența relațiilor de producție socialiste. Internaționalismul socialist ca legitate generală a construcției socialiste se poate realiza numai prin situarea pe prim plan a factorului intern, național, cu forma concretă prin care acesta se înfăptuiește. În legătură cu aceasta F. Engels spunea cu destulă claritate: „După părerea mea, în mișcarea muncitorească ideile cu adevărat naționale, adică ideile care corespund factorilor economici, atît în industrie, cît și în agricultură, factori care domină în țara respectivă, sînt întotdeauna, în același timp și idei cu adevărat internaționale“³⁾.

Pornindu-se de la aceste considerente în documentele partidului nostru, în cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu se subliniază cu toată fermitatea relația dintre național și internațional, în sensul că nu există comunism național și internațional și că, expresie a legăturii organice dintre general și particular — comunismul este concomitent și național și internațional. Factorul intern exprimat în politica proprie de edificare a noii orînduirii reflectă contribuția fiecărei țări socialiste la afirmarea superiorității socialiste pe plan mondial. Rezultă deci, că internaționalismul socialist nu este o categorie abstractă, ruptă de contextul național în care se află și, de aceea, în esență, el se materializează în eforturile fiecărui popor pentru triumful cauzei socialismului în propria sa țară, în același timp cu solidaritatea internațională a tuturor forțelor revoluționare în lupta împotriva imperialismului.

În lumina celor arătate se poate aprecia că teoria marxist-leninistă nu este o colecție de adevăruri absolute, ci o știință dinamică care se adaptează și se completează continuu în funcție de schimbările care au avut loc în practica socială, de noile concluzii care se desprind din experiența țărilor care făuresc noua orînduire.

Fără îndoială că problema raportului dintre general și particular în practica construcției socialiste este o ilustrare a caracterului creator, deschis al acestei doctrine revoluționare, ea cuprinde o mare gamă de soluții proprii în aplicarea legilor generale ale revoluției și construcției socialiste și că această diversitate de forme și metode se va amplifica prin trecerea la socialism și a altor țări și popoare. În legătură cu aceasta, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, este evident că trecerea spre noua societate ca și forțele care participă la acest proces vor fi, inevitabil, tot mai diferite. Datorită partidelor comuniste este de a ține seama de condițiile specifice, de a elabora o strategie care să faciliteze antrenarea în suvoii revoluționare a tuturor categoriilor interesate în schimbarea rînduierii sociale, în înfăptuirea principiilor socialismului.

În concluzie trebuie subliniat că, prin aplicarea creatoare a legilor generale ale construcției socialiste, prin soluții originale date diferitelor probleme, fiecare partid comunist sau muncitoresc își aduce contribuția proprie la îmbogățirea tezaurului comun al teoriei socialismului științific și al practicii revoluționare, la creșterea prestigiului socialismului în lume.

prof. dr. Mihai PĂRALUȚA

Procesul circular activ

Problema problemelor: resursele naturale

CUM CONCEPEM EXPLOATAREA, VALORIFICAREA ȘI UTILIZAREA LOR RAȚIONALĂ (III)

Proiectarea — declanșator al introducerii și generalizării
procesului circular activ

LA DEZBATERE au participat: prof. dr. docent **MIHAI DRĂGANESCU**, membru corespondent al Academiei R.S.R., director general al Institutului central pentru informatică și conducere; ing. **CONSTANTIN CALOIANU**, director, Comitetul de stat al Planificării; dr. ing. **AUREL CONSTANTINESCU**, director Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe; ing. **GEORGE FILIPAS**, directorul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci; ing. **AURELIAN MANILICU**, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie; ing. **IOSIF PAVLON**, director general adjunct al Institutului central de cercetări metalurgice; prof. dr. docent ing. **VASILE NITU** și dr. ing. **EMIL COSIIN**, Institutul de studii și proiectări hidroenergetice; dr. ing. **TEODOR POPA**, ICEMENERG; dr. ing. **MIRCEA GURAN**, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei; dr. ing. **GEORGE COJOCARU**, directorul Institutului de proiectări tehnologice pentru industria ușoară; **MARIA VENCU**, Academia „Ștefan Gheorghiu”; ing. **PETRE PŌTOP**, director adjunct științific, și ing. **MARIUS VLĂDULESCU**, Institutul de cercetări, inginerie tehnologică, proiectare și producție pentru industria chimică anorganică și de metale neferoase; ing. **VALER STOICA**, director adjunct științific, Institutul de cercetări pentru industrie și chimie alimentară, dr. **MIHAI CAPĂTĂ**, director, Direcția Centrală de Statistică. Din partea Revistei economice au participat dr. **MARIA POPESCU** și dr. **DAN POPESCU**.

Un mod nou de gândire și de acțiune

MIHAI CAPĂTĂ — Este limpede că economia românească a atins un stadiu în care dezvoltarea sa viitoare este din ce în ce mai mult condiționată de transformări calitative care să permită o valorificare superioară a resurselor naturale, a resurselor umane productive și, îndeosebi, a inteligenței românești, a potențialului creativ al națiunii noastre. Aceasta este orientarea dată de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, precum și de hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978.

Dezvoltarea producției impune — potrivit conceptelor de producție, tehnologie și organizare tradiționale — o sporire aproximativ proporțională a resurselor consumate pentru realizarea acesteia. Ori această cerință se lovește din ce în ce mai mult de două bariere greu de depășit din punct de vedere economic: limitarea resurselor și scumpirea acestora. Creșterea dimensiunilor producției — bazată pe tehnologii tradiționale — are în același timp o consecință deloc de neglijat și dimpotrivă, multiplicând factorii de poluare a mediului. Logica lucrurilor ne arată că soluția problemei rezidă în principal în revizuirea concepțiilor noastre cu privire la modul de organizare și la metodele de producție, la felul cum utilizăm materiile prime și energia, la tehnologiile aplicate. Economia noastră va trebui să se dezvolte în continuare într-un ritm înalt, pentru a recupera decalajele care ne mai despart de țările dezvoltate din punct de vedere economic și pentru a asigura un nivel ridicat de bunăstare și civilizație pentru poporul nostru. În prezent, au loc studii și lucrări în vederea pregătirii planului cincinal pentru perioada 1981—1985, la sfârșitul căruia România, potrivit hotărârilor adoptate de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, urmează să treacă în rândul țărilor cu o dezvoltare economică medie. Este, cred, momentul potrivit să reflectăm mai adânc asupra metodelor și căilor de urmat pentru a atinge obiectivele de dezvoltare și de eficiență ale economiei noastre prevăzute de Programul partidului.

Conceptul de proces circular activ, reprezintă — după părerea mea — una din ideile fertile care pot să călăuzească pe economiști, planificatori, cercetători, proiectanți, alți specialiști în conceperea, realizarea și exploatarea sistemelor productive din toate ramurile economiei.

Mi se pare că două categorii de specialiști au un rol deosebit în realizarea procesului de modernizare a economiei noastre, într-o concepție avansată și eficientă, care să țină seama precumpănitor de cerințele viitorului: aceștia sînt **PLANIFICATORII ȘI PROIECTANȚII**. Primii au un rol hotărâtor în propunerea unor structuri moderne și a alocării resurselor cu prioritate spre domeniile cele mai eficiente ale producției de bunuri și servicii. Proiectanții — și bineînțeles cercetătorii cu care aceștia trebuie să facă o simbioză deplină — au rolul deosebit de a găsi și propune soluții tehnice avansate de realizare a obiectivelor economice stabilite prin plan.

Prima parte a acestei dezbateri a apărut în numărul 51/1978 al revistei.

Idea perfecționării structurilor economice, evocată și de alți vorbitori, mi se pare esențială pentru obținerea unei eficiențe substanțiale sporite la nivelul economiei naționale și a fiecărei ramuri. Fără regândirea critică a structurilor macro și microeconomice și fără reprojectarea acestora, după criterii economice și tehnice foarte riguroase, nu poate fi concepută o schimbare care să ducă la îmbunătățiri certe. Desigur, acesta este un proces complex și de durată mai lungă, care nu se poate realiza de la o zi la alta. Dar, ceea ce apare ca imperios necesar în momentul de față este să ne schimbăm mentalitatea și să judecăm lucrurile după criterii științifice și economice mai riguroase, să renunțăm la nostalgia unor soluții cu care ne-am obișnuit și care, dacă au fost bune în trecut, astăzi apar cel puțin desuete. Obișnuința de a privi lucrurile de pe poziții strict departamentale, de a nu vedea pădurea din cauza copacilor, nu mai poate fi acceptată ca metodă de acțiune și gândire, întrucât lipsa de perspectivă sistematică în rezolvarea problemelor este de natură să conducă la risipă și la cheltuieli suplimentare pentru societate. Exemplele sînt numeroase și s-au prezentat și în această dezbatere. De asemenea, se impune un efort susținut pentru a motiva orice soluție tehnică pe criterii economice certe, privind însă la scara economiei naționale și nu limitat la nivelul diferitelor structuri microeconomice sau pe o perioadă foarte scurtă de timp. Conceptul de proces circular activ se impune, după părerea mea, mai mult ca un mod de gândire și de acțiune, decît ca o soluție tehnică aplicabilă imediat într-un anumit domeniu și de aceea trebuie să-l utilizăm în raport de semnificația sa generală.

Cîmp larg de aplicare în industria agro-alimentară

VALER STOICA — Discuțiile de aici mă fac ca de la început să-mi exprim regretul că nu am studiat dezbaterile anterioare din revistă în problema procesului circular activ. Consider că activitatea de cercetare-proiectare trebuie să fie puternic angrenată în aceste preocupări de bază ale dezvoltării, preocupări care se relevă de o deosebită acuitate și pentru industria alimentară. În această ramură se poate vorbi de un proces circular activ ce se desfășoară nemijlocit în dimensiunile particulare ale unui sistem agro-alimentar complex. Argumente? Iată cîteva: În fluxul materiei prime — produse-subproduse, acestea din urmă impropriu denumite deseuri, între industria alimentară și agricultură se realizează permanent un circuit evasi închis: materiile prime sînt furnizate în principal de agricultură, produsele finite — alimentare sînt destinate alimentației umane, iar majoritatea subproduselor, a produselor secundare rezultate prin prelucrarea industrială a materiilor prime se reintorc direct sau mediat în agricultură îndeosebi în zootehnie ca furaje. Realizarea unui proces circular activ în cazul acestei industrii presupune, deci, existența întregului sistem agro-alimentar.

Materializarea acestui proces ridică însă unele cerințe și restricții. Dintre acestea, ca principală restricție se impune însăși obiectul produsului — aliment, a cărui calitate elimină posibilitatea reintroducerii în proces a subproduselor fără va-

loare alimentară și a resurselor secundare. Ceea ce trebuie însă să se ia în considerare în realizarea proceselor de prelucrare este recuperarea și utilizarea la maximum a componentelor valoroși din acestea pentru a îmbogăți produsul alimentar, în paralel cu înfăptuirea obiectivului de gospodărire rațională a materiilor prime, vital pentru dezvoltarea economiei. Un astfel de exemplu este orientarea cercetărilor pentru înglobarea în produsele lactate de tipul brinzeturilor a unei cantități cât mai mari posibile de albumine serice, care altfel s-ar elimina prin zer; valorificarea în scopuri alimentare a componentelor valoroase din singele animalelor sacrificate; obținerea de membrane artificiale din izolatele proteice a subproduselor și a resurselor cornoase ș.a.

O altă restricție de bază o constituie existența resurselor agricole distribuite pe întregul teritoriu al țării în timp ce prelucrarea este concentrată numai în anumite centre. Aceasta impune pe de o parte transporturi de mare volum a materiilor prime; pe de altă parte reintrarea derivatelor nealimentare brute în circuitul activ al sistemului agro-alimentar, ținând cont de specificul altcrabil al acestora, este limitată la o arie de utilizare (în furajarea animalelor de exemplu) ce se restrânge la microzonele amplasamentelor industriale. Realizarea unui proces circular activ în aceste condiții impune aplicarea unor tehnologii de prelucrare suplimentară a resurselor secundare care să permită ca acestea să-și ridice valoarea de întrebuințare odată cu eliminarea barierelor spațiale pentru valorificarea lor ca furaje în sistemul agro-alimentar. În ultimul timp, prin cercetările efectuate, s-au obținut în acest sens, rezultate promițătoare. Am în vedere astfel valorificarea deșeurilor grase din industria cărnii prin conversia acestora cu ajutorul microorganismelor în biomase proteice; valorificarea deșeurilor și viscerelor din industria peștelui în furaj proteic, fiind în curs în același sens cercetări pentru obținerea, tot prin intermediul microorganismelor, a unor furaje îmbogățite în proteine (biomase) din borhoturile cerealiere ș.a.

Utilizarea microorganismelor în valorificarea deșeurilor agro-alimentare permite de altfel realizarea unui proces circular activ de un specific deosebit, ce se închide surprinzător în sistemul tehnologiilor energetice, producând energie sub formă de biogaz. Producerea biogazului pe calea fermentării anaerobe folosind microorganisme metanogene, evidențiază în mod explicit semnificația complexă a procesului circular activ, în sensul transferului unor verigi ale activității în afara sferei sistemului propriu, în cazul de față zootehnia, într-un sistem aparent fără nici-o legătură cu acesta, cel al producerii pe cale biotică de combustibili și energie. Avem de a face, în fapt, cu un sistem complex de transferare a energiei solare (înmagazinate prin fotosinteză sub formă de energie chimică în produsele metabolismului vegetal și apoi prin furajare în cel animal) în energia chimică a unor gaze combustibile, în principal gazmetan, constituind așa numitul „biogaz”, ca metabolit al dezvoltării pe dejectiile animale și deșeurile vegetale a unor microorganisme specializate în acest sens. Energia solară este astfel eliberată pe calea vieții, după ce a fost utilizată în diferitele verigi ale lanțului trofic, reintrând în circuit și punând la dispoziția omului o nouă sursă de energie. Produsul secundar al acestui proces, un nămol din dejectiile fermentate, se dovedește ca utilizabil în anumite proporții în furajarea animalelor și în ansamblu ca un bun îngrășămint agricol. Această sursă de energie biotică, valorificată prin cercetare-proiectare deocamdată la nivelul de pilot considerăm că prezintă un interes deosebit și justifică preocupările integrate într-un program prioritar coordonat de CNST.

Ceea ce aș vrea să relev pe marginea dezbaterii, ținând cont că revista vrea să creeze un climat de mobilizare în preocupările privind procesele circulare active, este faptul că această orientare trebuie să abordeze pe larg și mijloacele capabile să deschidă zăgazurile acestei activități. De multe ori inițiative și acțiuni, care se pot valorifica într-un ritm alert în economia națională, se irosesc, pierzându-se priorități și timp, pentru că există încă obstacole de natură birocratică, legate de puncte înguste de vedere, de organizarea și finanțarea acțiunilor. Consider, deci, momentul ca CNST-ul, alte organe de sinteză să acționeze mai hotărât pentru asigurarea condițiilor solicitate de implementarea largă a procesului circular activ în activitatea economică.

Valorificarea resurselor secundare în cadrul unor platforme integrate

MIRCEA GURAN — Așa cum este cunoscut, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei asigură în cea mai mare parte materiile prime necesare industriei metalurgice, industriei chimice, industriei materialelor de construcții și altora. Aceasta face ca tema pusă în discuție „Soluții de proiectare și valorificare complexă a obiectivelor economice pe baza procesului circular activ” să fie mai mult decât actuală pentru ramura industriei extractive.

Economia noastră națională în plin avânt implică un necesar din ce în ce mai mare de metale, combustibili, mineruri nemetalifere și diverse alte roci și materiale de construcții. Pe de

altă parte, așa cum afirmă și tovarășul Aurelian Manilici, țara noastră este o țară „bogată în mineruri sărace”, ceea ce face ca pentru asigurarea necesarului de metale și combustibili, cantitățile extrase din mine și cariere să fie din ce în ce mai mari.

De exemplu, în anul 1979, pentru asigurarea planului de producție, ministerul nostru va extrage din subteran (mine) sau din cariere (exploatări la zi), o cantitate de peste 80 milioane tone cărbuni, mineruri neferoase, feroase sau substanțe nemetalifere. După concentrare și după descoperirea substanțelor extrase în carieră, rămân anual imense cantități de halde și iazuri de decantare, al căror volum anual se apropie de cantitatea brută extrasă. Sînt depozite care includ, în continuare, mari rezerve de elemente utile, fapt pentru care, pe bună dreptate ele constituie „resurse secundare”. Trebuie menționat, că spre deosebire de alte ramuri, în minerit, resursele secundare sînt relativ mai puțin poluante, însă au un alt inconvenient principal și anume că ocupă mari suprafețe de teren.

În scopul valorificării cât mai complete a acestor resurse secundare pe baza aplicării procesului circular-activ, activitatea de concepție, cercetare-proiectare din cadrul ministerului a fost îndrumată pe următoarele căi:

a) Perfecționarea tehnologiilor actuale pentru creșterea randamentelor de extracție și pentru reducerea la maximum a gradului de poluare. Am obținut rezultate foarte bune în acest sens la Flotația Centrală din Baia Mare unde randamentele de recuperare a metalelor neferoase și auroargentifere sînt mult superioare altor instalații din țară și depășesc chiar pe cele realizate la multe instalații cu tradiție din străinătate. Modernizările introduse la utilajele de măcinare și la construcția celulelor de flotație au condus la reducerea consumului specific de energie electrică cu cca. 30%.

La instalația de preparare a baritei de la Ostra, o ingenioasă inovație a condus la reducerea completă a poluării cu praf fin rezultat la operația de uscare tocmai pe baza recuperării și valorificării integrale a acestuia. La preparațiile de cărbune din Valea Jiului, introducerea unor tehnologii noi a redus în proporție de peste 90% gradul de poluare a apelor asigurînd totodată valorificarea ca resurse energetice a unor mari cantități de cărbune obținut prin filtrare sub formă de șlamuri, etc.

b) În scopul elaborării de tehnologii eficiente și a unor structuri de organizare adecvate la Institutul de cercetări și proiectări pentru mineruri și metalurgie neferoasă Baia Mare s-a profilat un laborator care se ocupă numai de problemele valorificării integrale a materiilor prime secundare și de reducere a poluării. Prin această măsură, ministerul nostru urmărește să realizeze o organizare tehnologică, așa-zisă „pe verticală”.

c) Avînd în vedere caracterul resurselor secundare ce rezultă din uzinele și instalațiile ministerului nostru, care în bună măsură pot constitui materii prime și materiale pentru construcții, au fost inițiate măsuri pentru acțiuni comune între unitățile de cercetare-proiectare din cadrul mai multor ministere. În acest sens, M.M.P.G. a elaborat împreună cu alte ministere programe comune de valorificare complexă a materiilor prime sărace și secundare cum sînt: „Programul de valorificare a elementelor utile din halde și iazurile de decantare din industria minieră” la care participă: Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie; „Programul de valorificare a metalelor rare”, la care participă: Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Industriei Ușoare, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie ș.a.

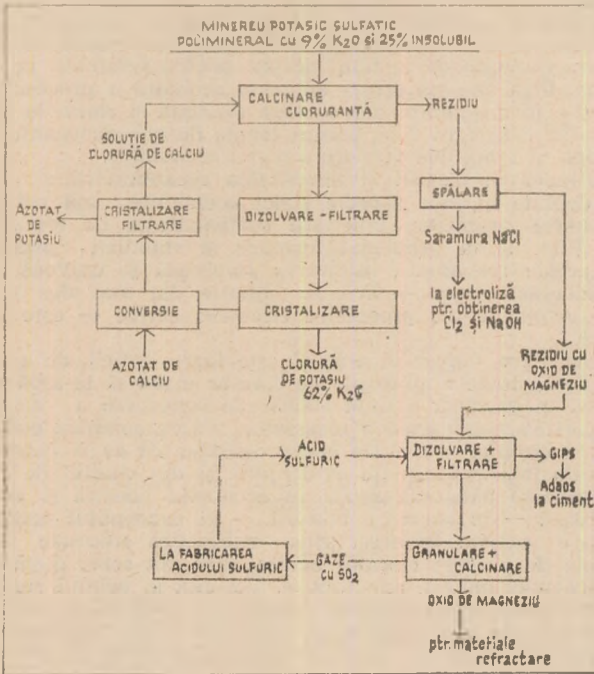
d) Pe aceeași linie de a răspunde acestui mare imperativ care se numește „valorificarea eficientă”, avînd totodată în vedere nivelul ridicat al cheltuielilor de transport ce frînează valorificarea multor resurse secundare miniere, pornind de la principiile de bază ale procesului circular activ, institutele de cercetare și proiectare din cadrul M.M.P.G. se orientează în ultima vreme pentru realizarea de platforme integrate. Astfel de soluții se prezintă pentru marile obiective care privesc: „valorificarea sulfului din munții Călimani”; „valorificarea minerurilor sărace de cupru de la Roșia Poeni” etc.

Filoanele bogate ale unor materii sărace în substanță activă

PETRE POTOP — Principiile și funcțiile procesului circular activ răspund unor preocupări stringente atît ale colectivelor de oameni ai muncii din uzine cît și ale colectivelor de cercetători și proiectanți. Proiectările, alături de cercetare, constituie însăși etapa de pornire în abordarea practică a problemelor procesului circular activ. În institutul nostru aceste preocupări au forme diferite. O parte din lucrări vizează — prin programe prioritare — realizarea unor tehnologii de valorificare a materiilor prime indigene, în special sărace, unde această valorificare completă și complexă se pune cu maximă acuitate. De

exemplu, valorificarea minereului potasic din R. S. România, problemă studiată în cadrul unei cercetări de amploare care a antrenat colective largi atât din cadrul institutului nostru, cât și din institutele altor ministere, a condus la găsirea unui flux tehnologic așa putea zice integrat, complet și complex așa cum se vede din figura alăturată (fig. 1 a). Aceasta permite ca dintr-un minereu cu numai 9 la sută substanță activă să se valorifice pierderile de produse utile și să se evite poluarea mediului. Valorificarea complexă a Ti și Zr și pământurilor rare din nisipurile aluvionare cu conținut redus de elemente utile constituie un al doilea exemplu de același fel. Colectivul institutului nostru împreună cu colective din M.I.Ch., M.I.M. și M.M.P.G. au pus la punct o tehnologie capabilă de o asemenea valorificare, rezultând produse finite de o valoare deosebită: aliaje, profile, tevi,

Fig. 1a

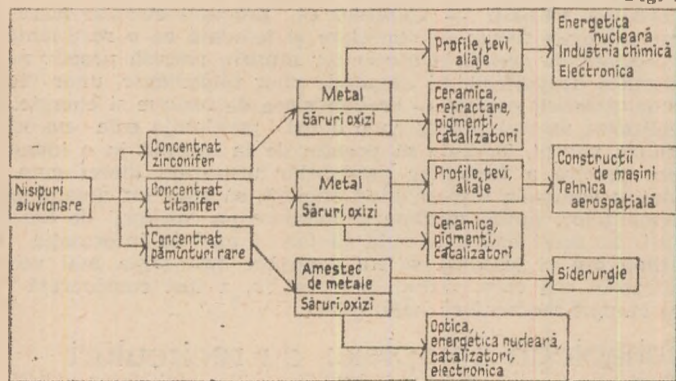

Valorificare completă și complexă a minereurilor potasice sărace în recirculării active.

săruri utilizate în tehnica aerospațială, tehnica nucleară, optică, electronică, construcții de mașini (fig. 1 b).

O altă categorie de lucrări studiază **eliminarea unor produși poluanți care rezultă din actualele tehnologii** și care reclamă urgență în rezolvare, funcție de gradul de poluare și toxicitate. Un exemplu clasic îl reprezintă problema gazelor reziduale SO₂ din instalațiile de acid sulfuric, problemă care a cunoscut mai multe rezolvări pe platformele industriale. Emisia cea mai puternică de SO₂ este datorată însă termocentralelor electrice pe bază de cărbuni și păcură cu conținut de sulf. Numai în țara noastră această emisie este echivalentă cu producția a 3 mari uzine de acid sulfuric. Lucrările ce se execută în prezent de către cercetătorii din M.I.Ch. și M.E.E. urmăresc găsirea unor

Fig. 1b

soluții economice care se întrevăd însă foarte dificile având în vedere debitele foarte mari de gaze ce trebuie purificate și care sînt în jur de 11 000 000 Nm³/h. Nu trebuie uitat că poluarea mediului este un factor cu efecte negative deosebit de puternice, dificil de estimat din punct de vedere economic. Ea poate afecta grav și adesea ireversibil atât sănătatea oamenilor cât și resursele naturale de pe o anumită zonă într-un interval îndelungat. De aceea, considerăm că, din capul locului, acest factor trebuie să fie cuprins la adevărata dimensiune în calculele tehnico-economice ale noilor tehnologii.

O a treia categorie de probleme, legată într-un fel de cea

anterioară, este recuperarea a ceea ce pînă acum greșit numeam deșeurii, substanțe care de fapt constituie materii secundare și a căror valorificare poate să conducă la reducerea consumului de materii prime, la reintroducerea în circuitul economic al unor materiale valoroase. Printre multiplele preocupări abordate în această direcție voi exemplifica două dintre cele mai stringente: valorificarea sulfului din fosfoghips și recuperarea clorurii de calciu și a celei de sodiu de la fabricarea sodiei amoniacale. Aceste încercări de recuperare pot determina însăși modificarea tehnologiilor primare.

Pentru a putea adînci problematica discutată de noi astăzi, ar fi necesar, după părerea mea, deplasarea dezbaterii, într-o nouă etapă, la locuri concrete de realizare a producției, respectiv în întreprinderi. Aceasta va crea un cadru complet și precis de lucru. Discuția de astăzi deplasată, de exemplu, la o centrală sau la un combinat va putea evidenția, pe baza însăși a cadrului deja conturat pînă acum, problemele locale și noi specialiștii am putea oferi soluții de principiu sau de detaliu. Antrenînd organele de conducere ale uzinei, centralei sau ministerului, dezbaterile s-ar putea încheia cu planul de măsuri și rezolvări concrete.

MARIA POPESCU — Dezbaterile referitoare la posibilitățile de aplicare a conceptului de proces circular activ în proiectarea unor complexe de valorificare integrală a componentelor din materii prime și resursele energetice s-au referit la aspectele tehnice, economice, la implicațiile de mecanism economic — indicatori, prețuri etc., precum și la implicațiile de ordin tehnic și tehnologic, la probleme de gîndire și de metodologie, de ordin general și în același timp la aspectele practice situate la nivelul microeconomic. Una din cele mai interesante dezbateri din acest ciclu s-a desfășurat la nivel județean — la Oradea — unde specialiștii din cele mai diverse domenii de activitate, de la fizicieni, chimiști, geologi, ingineri, tehnologi pînă la inginer agronomi, medici și biologi și-au confruntat cunoștințele și experiența în scopul formulării unui proiect bazat pe principiul procesului circular activ, menit să asigure utilizarea complexă, integrală și în trepte a potențialului fizico-chimic, energetic și terapeutic al bogatelor resurse de ape termale ale zonei. În viitor vom alterna discuțiile la nivel central, macroeconomic, cu cele desfășurate, așa cum propune și tov. Popoș „la fața locului”.

Ieftinirea costurilor specifice de investiții

TEODOR POPA — Caracterul pragmatic al conceptului de proces circular activ impune reabordarea, în fiecare discuție, a criteriului economic în legătură cu adoptarea deciziilor privind valorificarea materiilor prime sărace sau a materialelor secundare. Această valorificare se face în general cu costuri specifice mai ridicate decît în cazul materialelor tradiționale dar ea este justificată prin comparația cu costurile marginale valabile la un moment dat în sectorul respectiv. Sectorul energiei este reprezentativ din acest punct de vedere, aplicabil exemplului prezentat de tovarășul Pavlon. Trebuie subliniată în acest context importanța aplicării în proiectarea obiectivelor industriale a conceptului procesului circular activ, ceea ce poate contribui la reducerea costurilor, de altfel justificabile după cum s-a arătat, și prin aceasta la frînarea deteriorării nivelului de trai generată de reducerea calității și rezervelor de materii prime.

În cadrul aplicării principiilor procesului circular activ și în general cercetătorilor și proiectanților le revine ca sarcină importantă găsirea unor soluții de ieftinire a costurilor specifice de investiții, a unor noi procedee tehnologice, avînd în vedere creșterea costurilor pentru materiale. În sectorul energiei, procesul circular activ este utilizat în mod consecvent pe unele platforme industriale, în sensul că în proiectele de alimentare cu energie a unităților industriale este cuprinsă și valorificarea resurselor secundare provenite de la aceste industrii coordonat cu producerea de energie electrică și livrarea de căldură în regim de termoficare. Valorificarea resurselor secundare de căldură este dependentă de nivelul de temperatură la care sînt disponibile și, în funcție de aceasta, de găsirea metodelor de utilizare. Pentru resursele cu temperatură medie, soluțiile de recuperare sînt în general cunoscute sau în curs de materializare. Dificultăți mari se manifestă în valorificarea resurselor de căldură de potențial scăzut și în această direcție se deschide un cîmp larg de acțiune pentru cercetare și proiectare. Elaborarea unor tehnologii noi de acumulare a căldurii, între care se poate cita acumulara cu ajutorul unor săruri, în combinație cu utilizarea pompei de căldură, este numai una dintre direcțiile de cercetare posibile, citată aici pentru caracterul neconvențional al soluției căutate.

O manieră de a gîndi specializarea care trebuie depășită

EMIL COSTIN — Țin și eu să exprim aprecierea față de inițiativa de a pune în discuție idei cu asemenea largi implicații

în structura activității economice productive. Personal, consider că pe această cale pot fi făcuți însemnați pași înainte în direcția obținerii de efecte calitativ superioare din activitatea noastră economică. Subscriind cu mult interes la ideea noatoare a procesului circular activ, mă voi referi mai puțin la avantajele acestei abordări noi, ca cele rezultate din tratarea sistemică a procesului de producție, ori la efectele de tip sinergetic ce se pot obține din procesul circular activ, avantajele subliniate pe larg în dezbaterile anterioare; în intervenția de față vreau să subliniez unele probleme pe care le ridică, după părerea mea, introducerea largă în practică a tipului discutat de complexe industriale. Desigur, se cunosc în economia românească exemple de procese circulare active; asemenea procese există și în energetică. Dar pînă acum ele reprezentau mai curînd excepția, ori discuțiile noastre sînt menite să evidențieze posibilitățile extinderii acestei concepții la scară națională, să clarifice condițiile pentru transformarea proceselor circulare active din excepție în regulă a dezvoltării noastre economice.

Consider că, pentru implementarea largă a procesului circular activ apar necesare modificări în concepțiile care stau astăzi la baza dezvoltării economice concrete. Cel puțin două sînt categoriile de concepții la care aceste modificări necesare apar mai pregnante:

a) **Concepțiile de proiectare.** Astăzi proiectarea se desfășoară în unități structurale pe ramuri industriale și economice, datorită unei specializări accentuate, ale cărei avantaje au fost hotărîtoare pe o anumită treaptă a dezvoltării economico-sociale a țării noastre. Ca urmare, astăzi, introducerea de procese circulare active poate fi de regulă concepută în interiorul ramurilor industriale, economice. Acesta este cazul cu exemplele prezentate aci din producția agroalimentară, același este cazul exemplelor din energetică. De cooperări între ramuri poate fi vorba însă numai cu dificultate; li se opune întreaga structură de specializare, întreaga rețea de subordonări pe liniile variate ale planificării, finanțării, urmăririi, valorificării realizărilor, gîndite și structurate pe specialități distincte.

Or, procesele circulare active tind să extragă avantajele tocmai din abordarea multidisciplinară a proceselor productive, din căutarea și combinarea acelor procese productive individuale care pot produce împreună maximum de efect economic. Din punct de vedere al proiectării, realizarea proceselor circulare active face apel, în sensul menționat, la accentuarea inițiativei proiectanților grupați în colective multidisciplinare, la un grad principial mai ridicat de inventivitate în căutarea și alegerea soluțiilor, determinînd astfel sporirea importanță a cantității de inteligență care se anglobează procesului productiv, sporirea valorii produselor tocmai pe seama acestei resurse superioare cu care poporul nostru este din plin dotat: inteligența, inventivitatea. În acest scop este însă necesară asigurarea pentru proiectare a unui grad mai mare de inițiativă în selecția soluțiilor: utilizarea optimală a materiilor prime atrase în procesul de producție împiedică soluții diferite în funcție de caracteristicile proprii fiecărei materii prime în parte, implică în fiecare caz concret soluții ce ar putea fi cu greu încadrate în reguli rigide de tipizare.

Totodată, pentru a face față cu succes deplin problemelor puse de procesele circulare active — și nu numai de acestea — proiectantul trebuie să se orienteze într-o măsură mai mare decît pînă acum potrivit cerințelor respective. Rapiditatea cu care se dezvoltă în prezent tehnica, economia, întreaga viață socială, contrapusă ciclurilor încă lungi de realizare a obiectivelor industriale concrete, face să se ajungă uneori la rezultatul neplăcut al uzării morale a unui obiectiv încă înainte ca acesta să fi fost dat în folosință. Și în acest sens exemplul citat azi aci, al soluției adoptate pentru centrala pe șisturi bituminoase este, se pare — concludent. Proiectantul are datoria de a căuta acele soluții care sînt cele mai bune nu în momentul realizării obiectivului proiectat, ci în momentul ulterior, al funcționării acestui obiectiv. Sarcina nu este deloc ușoară, ea cere ca fiecare proiectant să cunoască tehnica și tehnologia în mod creator, în devenirea acestora, să le poată aprecia corect tendințele viitoare de evoluție, tendințe pe care să le poată traduce eficient în practica proiectelor pe care le realizează.

Chiar dacă proiectanții și-ar schimba însă concepțiile în sensul arătat mai sus, ar fi aceasta suficient pentru ca procesele circulare active să capete o extindere largă în economia românească? Cred că numai schimbarea mentalității proiectanților nu este suficientă, ea trebuie să fie însoțită de schimbări largi în activitățile de planificare, de coordonare a dezvoltării economice. Necesitatea schimbărilor menționate provine de asemenea din necesitatea de a trece de la conceperea dezvoltării pe specialități la conceperea unei dezvoltări complexe, cu participare multidisciplinară, în care specializarea îngustă să joace un rol mai restrîns decît cel pe care îl deține în prezent.

Concret, ce dificultăți apar în cazul în care dorim să introducem complexe circulare active în condițiile concepțiilor actuale? În primul rînd apar probleme legate de planificarea, de alegerea acelor produse ce urmează să facă obiectul procesului circular activ. Adesea, sporirea eficacității procesului eco-

omic implică producerea unor produse care nu figuraseră pe lista de plan, ori figuraseră cu alte cantități decît cele necesare realizării unei eficiențe maxime a procesului. Aceste neconcordanțe cu planul atrag după sine dificultăți de alocare a fondurilor de investiții, dificultăți de finanțare a producției.

Urmează apoi cerința de a desface produsele astfel realizate, pe piață. Rezultă de aci ca necesară o extindere a activităților de marketing, de prospectare activă a piețelor de desfacere, pentru a se ști ce produse sînt și vor fi necesare pe piață, în ce termene, în ce cantități, în ce condiții de calitate. Toate aceste informații, sînt de natură să influențeze, în mod direct însuși procesul de concepție al proceselor circulare active printr-o cooperare mult mai accentuată decît azi între marketing și proiectare. Privit sub acest unghi de vedere, însuși conceptul actual al planificării trebuie să se lărgescă, să se extindă, să devină mai complex, cuprinzînd nu numai prevederea satisfacerii unor necesități constatate anterior ci și necesitatea de a realiza la un nivel ridicat de eficiență economică unele produse orientate de la bun început pentru schimbul pe piața externă. Prin aceasta crește eficiența scontată a procesului de producție în ansamblu, dar sporește totodată și riscurile cărora trebuie să li se facă față, riscuri legate de neconcordanța între prevederi și realitatea viitoare a pieței economice.

Menționez în treacăt și necesitatea reexaminării și clarificării depline a unor aspecte strict economice: mă refer la reevaluarea problemei unității coeficientului de eficiență a investițiilor și la problema formării și stabilirii prețurilor. Fără aceste reevaluări, estimarea riguroasă și univocă a rezultatelor economice — în orice situație, dar mai ales în condițiile complexe ale proceselor circulare active — este foarte dificilă.

În încheiere, doresc să arăt că este foarte dificil, de a scoate în evidență toate implicațiile pe care ar urma să le aibă introducerea în practică a unui sistem de concepere a unităților de valorificare integrală a resurselor atît de complex cum este procesul circular activ. De aceea consider că ar fi foarte util ca aceste implicații să fie evidențiate și din studiul de caz al unor procese existente astăzi în economia noastră și care se încadrează — în oarecare măsură — în conceptul proceselor circulare active. În acest sens energetica cunoaște cîteva exemple de procese circulare active, care pot servi după părerea mea unei analize amănunțite. Voi cita în primul rînd producerea combinată a energiei electrice și căldurii în centralele de termoficare care asigură în anumite condiții utilizarea semnificativ mai eficientă a combustibilului. Despre un alt exemplu s-a vorbit în cadrul unor ședințe anterioare pe tema proceselor circulare active: reciclarea ca materiale de construcții a cenușilor și zgurii rezultate din arderea combustibililor în centralele electrice. Un al treilea exemplu, mai complex de astădată, îl furnizează amenajarea cursurilor de apă, cu funcțiuni multiple: producere de energie electrică, navigație, piscicultură, irigații, alimentarea cu apă a localităților etc. Crearea unor asemenea amenajări complexe a evidențiat însă și anumite dificultăți legate de concepțiile actuale de evaluare economică. De exemplu dificultatea împărțirii cotelor de investiții între participanți, în lipsa unor metode bine precizate, pune piedici, întîrzie adesea realizarea unor asemenea complexe, denaturează uneori indicatorii economici de eficiență. Sînt convins că studierea amănunțită a unor asemenea situații de caz ar permite clarificării multiple ale direcțiilor concrete de urmat pentru implementarea largă în economia românească a proceselor circulare active.

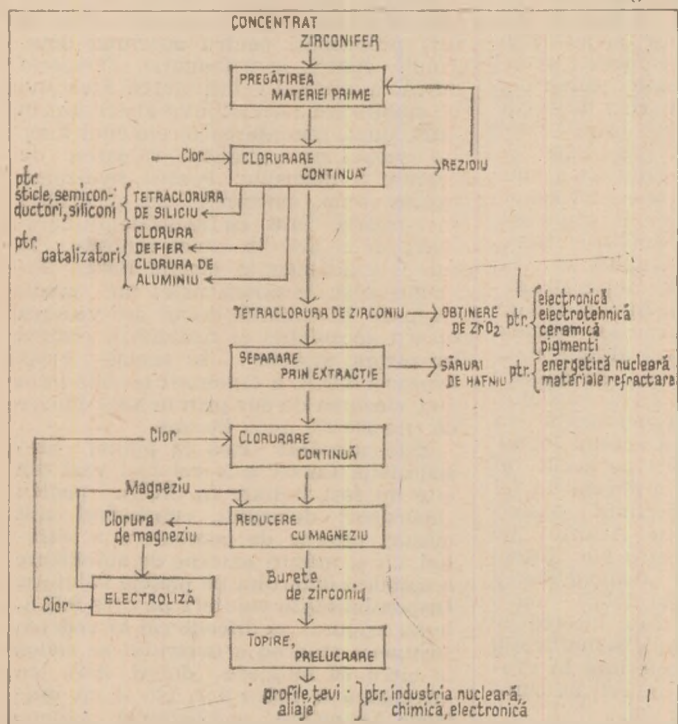
MARIA VENCU — Consider că procesul circular activ se înscrie ca un factor de stimulare și totodată ca o rezultantă a capacității de creație a oamenilor muncii, resursă practic nelimitată a dezvoltării. El răspunde unor importante, unor vitale comandamente sociale — economisirea de resurse și energie. În realizarea acestui proces ca o etapă prealabilă este necesară analiza valorii. Trebuie să pornim de la început la o identificare precisă a funcțiilor produselor urmărind direct cum să folosim resursele într-un mod eficient, să stabilim nivelul performanțelor, limite minime și maxime pe categorii de beneficiari. În acest cadru trebuie să facem apel la informația de ultimă oră și totodată să nu neglijăm informația mai veche, îndeosebi cea care, vizînd perspectiva, a fost considerată la un anumit moment ca nefezabilă.

Tehnologii complexe cu recirculări active pentru valorificarea integrală

MARIUS VLĂDULESCU — Consider că această nouă orientare economică necesită o transformare revoluționară în cercetare și în proiectare, reprezentată o însemnată direcție de trecere la o nouă calitate în activitatea noastră, în concordanță cu actualele exigențe economice și sociale. După părerea mea este necesară clarificarea unor aspecte de fond ale problemei. Imperativul găsirii unor soluții care să ducă la valorificarea completă a materiilor prime, la tehnologii nepoluante, la reducerea consumului de energie, este însăși obiectivul unei activități ingineresti corecte; el reflectă, în ultimă instanță, însăși probitatea

profesională a cercetătorului și proiectantului. În altă ordine de idei trebuie arătat că la nivelul tehnicii actuale nu se poate recupera oricât și orice; există desigur o limită condiționată în primul rând de cunoașterea legilor obiective fizico-chimice care generează transformările de materie și energie și în al doilea rând de limitele tehnologice. Pe această bază se poate fixa cadrul teoretic și pot fi stabilite direcțiile precise de acțiune, în acest domeniu fiind necesar un studiu fundamental al inginerilor, economiștilor, matematicienilor. În aceste condiții activitatea de cercetare și proiectare trebuie să se înarmeze cu metode de investigație tot mai complexe și profunde, cu un aparat

Fig. 2 a

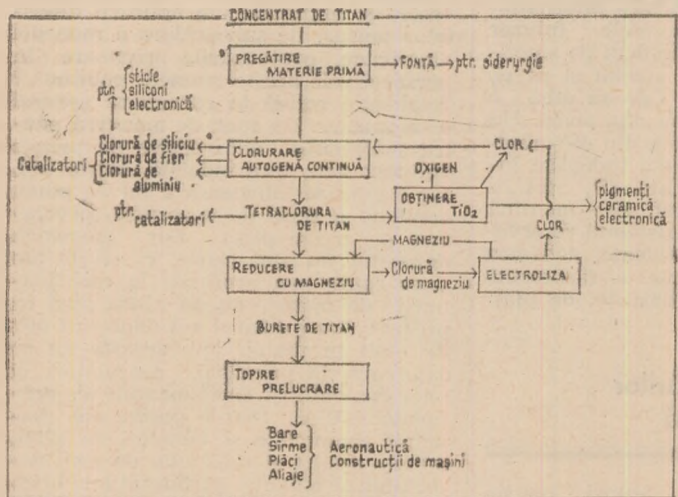

Tehnologie complexă de valorificare integrală cu recirculări active a concentratului zirconifer.

matematic mai perfecționat, adică calitatea unor asemenea mijloace să însoțească tot timpul calitatea scopului urmărit, ba chiar să o devanseze.

Completând cele spuse de tovarășul Petre Potop doresc să menționez că preocupările ce fac obiectul discuției de azi se

Fig. 2 b

Tehnologie complexă de valorificare integrală cu recirculări active a concentratelor de titan.

afli de mai multă vreme în atenția colectivului de cercetare din institutul nostru, avem și unele rezultate deosebite dar, din păcate, nu toate sînt finalizate corespunzător. Ca exemplu de tehnologii de valorificare complexă în condițiile folosirii unor tehnologii moderne, cu recuperări avansate de reactivi în condițiile de poluare minimă, voi dezvoltă cele spuse de tov. Potop, prezentînd tehnologii de obținere ale zirconiului și titanului (vezi fig. 2, a ori b).

Colectivul nostru de cercetare s-a preocupat și de o altă problemă care din păcate nu și-a găsit o rezolvare corespunzătoare la faza industrială. Aceasta este problema recuperării cadmiului din prafurile volatile și apele de spălare din metalurgia plumbului și zincului. Cadmiul este un metal foarte scump, economia națională consumă cantități mari care nu pot fi acope-

rite de producția internă. Recuperarea sa din prafurile volatile și apele de spălare este de 20—30%, pierderile fiind de zeci de tone de metal. Influența cadmiului asupra mediului ambiant este, de asemenea, foarte nocivă, fiind unul dintre cele mai toxice elemente. Urmărind să transforme substanța poluantă, nocivă în plus metalifer deosebit de valoros, în institutul în care lucrez a fost pus la punct un procedeu de autoclavizare și electroliză intensivă pe baza unor invenții brevetate de către cercetătorii noștri care permit realizarea unei tehnologii economice, nepoluante și un consum minim de reactivi ieftini, asigurînd o valorificare complexă și economică a tuturor componentelor. Din păcate această tehnologie nu a putut fi aplicată în producție pînă în prezent.

O mai bună sincronizare pe filiera cercetare — proiectare — planificare

CONSTANTIN CALOIANU. — Dezbaterile organizate de „Revista Economică” pe problemele procesului circular activ au scos în evidență o multitudine de aspecte legate de valorificarea integrală a resurselor naturale, de atragerea în circuitul economic a tuturor componentelor utile pe care acestea le conțin. Au fost puse în discuție exemple concrete, s-au sugerat soluții tehnologice, metodologice și organizatorice pentru rezolvarea lor. Astfel de discuții sînt deosebit de utile, ele abordînd o problemă esențială pentru dezvoltarea economiei românești atît în cîincinalul viitor cît și în perspectivă, aceea de a obține un volum cît mai mare de venit național pe unitate de materie primă prelucrată. În fond acestui aspect major se circumscriu toate ideile, sugestiile și propunerile făcute pentru aplicarea în practică a tehnologiilor avansate, a invențiilor și inovațiilor, a rezultatelor cercetării științifice în general, pentru valorificarea tuturor resurselor secundare, a oricăror substanțe utile de la populație.

În rezolvarea acestor cerințe un rol hotărîtor, — așa cum s-a subliniat și la începutul dezbaterilor organizate de Revista Economică — îl are cercetarea științifică și proiectarea din toate domeniile producției materiale. Aceste sectoare au datoria să stabilească soluțiile cele mai eficiente de prelucrare complexă și completă a materiilor prime și materialelor de care dispunem. Cadrul corespunzător desfășurării unei activități creatoare în acest domeniu îl constituie sistemul de organizare și conducere creat și perfecționat continuu de partidul nostru. Avem un meci clar de elaborare și fundamentare a planurilor care antrenează colectivele largi de specialiști din întreprinderi, centrale, ministere, specialiști din cercetare-proiectare și din învățămînt și care constituie un cadru corespunzător pentru valorificarea oricărei idei și soluții pe linia concepției proceselor circular active. Sistemul de planuri și programe speciale constituie în același timp instrumente concrete pentru aplicarea în practică a propunerilor. În acest cadru, este necesar să examinăm cu atenție modul în care activitatea celor două sectoare — cercetarea și proiectarea — se sincronizează sau se înscrie în cerințele activității de planificare.

Avem spre exemplu, un program special de lungă durată pentru cercetarea științifică, a cărui desfășurare în timp este concepută astfel încît rezultatele să preamegă proiectarea spre a putea fi avute în vedere la elaborarea planurilor pentru perioada considerată. Din nefericire nu întotdeauna această cerință esențială este respectată și rezolvarea unor probleme importante pentru economie din care unele au fost citate și în dezbateri — valorificarea deșeurilor titanifere, extragerea aluminei din materiale nebauxitice, etc. — durează de prea multă vreme. La rîndul ei, nu de puține ori, proiectarea întîrzie nejustificat elaborarea documentațiilor de investiții, deși cunoaște încă din fazele de fundamentare obiectivele prevăzute a fi realizate într-un cîincinal și are foarte bine conturată „tema de proiectare” prin programele speciale de produse ce se elaborează odată cu planul cîincinal. Pe de altă parte am în vedere cerința ca la fundamentarea planurilor să fie mai bine utilizată creația inteligenței românești. În acest cadru este necesară constituirea instrumentelor respective — din partea C.N.S.T., a O.S.I.M., a ministerelor, a C.S.P. și altor organe de sinteză — pentru ca invențiile și inovațiile originale și care asigură valorificarea integrală a materiilor prime și energiei să fie direct și larg utilizate drept căi care să permită atingerea nivelurilor de producție prevăzute.

O cerință care trebuie mai atent tratată atît de cercetare cît și de proiectare, este abordarea problemelor sub toate aspectele, în întregul lor complex: valorificarea maximă a materiilor prime implică tehnologii distincte de prelucrare pentru fiecare resursă secundară sau deșeurii; utilizarea întregului potențial caloric al combustibililor implică realizarea de cazane recuperatoare specifice fiecărui fel de resursă secundară care să țină seama de caracteristicile acesteia (presiune, temperatură, conținut chimic și de particole solide etc.). În general întregul lanț: cercetare — proiectare — planificare trebuie să fie mai bine sincronizat și să funcționeze mai eficient pentru a putea rezolva în mod corespunzător problemele complexe pe care le pune valorificarea integrală și la un nivel cît mai superior a materiilor prime și materialelor.

Semnificațiile unui an de tulburări monetare în Occident

S-A ÎNCHEIAT încă un an de dezordine și contradicții monetare internaționale, an în care a prevalat, ca de altfel și în cei precedenți, climatul de incertitudine și de tensiune caracteristic unei perioade de criză. Instabilitatea valutară și inflația, inegalitatea și inechitatea în relațiile de plăți internaționale, dezechilibrele profunde din structura acestor plăți, restricțiile și discriminările, mișcările rapide și masive de capitaluri cu caracter speculativ, nivelul scăzut al asistenței pentru dezvoltare, toate acestea sînt stări de lucruri care datează de mai multă vreme și care, împreună cu celelalte fenomene de criză, afectează mersul înainte al economiei mondiale, accentuează inegalitatea în avuție și inegalitatea în dezvoltare, adîncesc prăpastia dintre țările bogate și cele sărace. Este firesc ca popoarele să-și pună tot mai des întrebarea dacă impasul în care se află astăzi colaborarea internațională în acest domeniu este iremediabil, sau dacă nu cumva există anumite interese precise care determină întreținerea unei atmosfere tulburi în locul unei ordini clare și drepte, sau, în sfîrșit, dacă nu se poate totuși găsi o modalitate de ieșire din criză, de depășire a contradicțiilor existente, de punere a întregii structuri a relațiilor valutar-financiare internaționale pe un teren sănătos.

Pentru a desprinde ceea ce este într-adevăr semnificativ din cele ce s-au petrecut în anul 1978 va trebui să facem abstracție de noianul fenomenelor care au avut o similitudine evidentă cu altele precedente și să ne concentrăm asupra celor două evenimente majore ale acestui an și anume: pe de o parte, accelerarea, devenită intolerabilă, a căderii dolarului S.U.A. și, ca urmare, reacția oficialităților americane constînd din lansarea programului de salvare a monedei naționale, iar pe de altă parte, frămîntările care au avut loc în Piața comună în legătură cu crearea sistemului monetar vest-european.

Anemia progresivă a unei monede-cheie

LA ÎNCEPUTUL, anului 1978, în paginile acestei reviste se aprecia, retrospectiv, că fenomenul dominant pe planul relațiilor monetare îl constituie declinul monedei americane, „ajunsă la nivelul cel mai coborît față de alte monede din întreaga istorie a sa“.

După trecerea unui an, declinul s-a agravat, dolarul bătînd între timp de cîteva ori propriile lui recorduri de cădere. Panta a devenit atît de lunecoasă, încît dolarul a putut sări fără dificultate toate așa-zisele „praguri psihologice“ pe care specialiștii susțineau că nu le va putea depăși. În felul acesta, din prag în prag, moneda americană nu mai cota la 31 octombrie decît 1,77 mărci vest-germane la bursa din Frankfurt și 176 yeni la bursa din Tokio, adică mult sub ultimul „prag psihologic“ de două mărci și 200 yeni. Correspunzător, prețul aurului a ajuns la bursa din Londra la 240 dolari unciă, deși „pragul“ fusese situat la 200 dolari.

În ce privește această evoluție a do-

larului, trebuie amintite două fapte. Primul: atunci cînd, în condițiile crizei valutare, americanii au susținut renunțarea la cursurile stabile și trecerea la cursurile flotante, ei au argumentat că flotarea va contribui spontan la reducerea fluctuației cursurilor pe piață, deoarece ea va frîna mișcările speculative de capitaluri între țări: asemenea mișcări sînt declanșate în general de perspectiva obținerii unui câștig din diferența dintre cursul actual și cel viitor; or, reacțiile prompte ale cursurilor pe piață în condițiile flotării fac ca această perspectivă să fie mai puțin certă, deci mai puțin atrăgătoare pentru speculatori. În fața căderii abrupte a cursului propriilor lor monede în condițiile flotării, acest argument al americanilor a căzut și el. Al doilea: întreaga campanie împotriva aurului dusă de americani și concretizată în demonetizarea oficială a acestui metal a avut între alte scopuri pe acela al împiedicării aurului de a deveni un fel de barometru pentru declinul puterii de cumpărare a dolarului. Aruncat pe fereastră, acest barometru s-a întors însă pe usă, cu toată demonetizarea aurului. Recordul de 240 dolari unciă de aur a reflectat, cu toate încercările făcute de a se micșora semnificația reală, un moment de referință în evoluția pe termen lung a puterii de cumpărare externe a dolarului.

Anemia progresivă a dolarului în cursul anului 1978, ca și cea din anii precedenți, nu a putut lăsa pe nimeni indiferent. Dolarul nu este o monedă ca oricare alta. El este utilizat ca instrument de rezervă, de comerț, de investiții, în toate țările care participă la activitatea economică internațională. Ca urmare, criza dolarului înseamnă criza relațiilor valutar-financiare internaționale, ea afectează interesele tuturor statelor. Dacă ar fi să credem pe americani, această criză i-a afectat și pe ei, deoarece interesul lor este să aibă o monedă puternică și nu una slabă. Un dolar slab — afirma una din oficialitățile S.U.A. — nu-și poate îndeplini îndatoririle internaționale. Or, S.U.A. sînt interesate ca dolarul să-și mențină rolul pe care îl are în sistemul rezervelor și plăților internaționale, deoarece acest rol — între altele — facilitează finanțarea deficitelor balanței de plăți a S.U.A.

Rădăcina perturbărilor nu a fost extirpată

CUM SE EXPLICĂ atunci inerția relativă de care au dat dovadă americanii în apărarea poziției internaționale a dolarului? Cum a fost posibil ca ei să lase dolarul să se prăbușească dincolo de toate „barierele psihologice“?

Întrebarea ar putea fi considerată deplasată după încheierea unui an în care președintele Carter a inițiat în noiembrie un vast program de măsuri destinate salvării dolarului. Trebuie însă subliniat că au mai existat și în trecut asemenea inițiative. Administrația Johnson și, mai aproape de perioada actuală, administrația Nixon au lansat și ele planuri de susținere a poziției

externe a dolarului. Cu toate acestea, criza dolarului a continuat.

Pe de altă parte, chiar în anul 1978, de care ne ocupăm, n-au lipsit și alte preocupări pentru apărarea dolarului. Astfel, la 9 ianuarie, Trezoria S.U.A. a anunțat reînființarea Fondului de stabilizare a schimbului (desființat în 1934, după renunțarea la etalonul aur), cu scopul de a stabiliza valoarea de schimb a dolarului. Pentru realizarea acestui scop, americanii au contractat în ianuarie 1978 cu Deutsche Bundesbank și cu alte 14 bănci centrale, la care s-a adăugat în martie Banca Reglementelor Internaționale, un credit swap de 22 miliarde dolari „în vederea opririi speculației și restabilirii ordinii pe piețele străine“. În același scop, Trezoria S.U.A. a organizat începînd din mai vînzarea de aur prin licitații lunare de cîte 300 000 unciile fiecare.

Este adevărat însă că planul președintelui Carter este cel mai vast din cîte au fost inițiate în S.U.A. pentru „apărarea“ dolarului, cuprinzînd atît măsuri interne de combatere a inflației, cît și măsuri externe de stabilizare a cursului dolarului pe piețele valutare. Disponibilitățile valutare pe care S.U.A. le-au asigurat pe diferite căi în vederea susținerii externe a dolarului se ridică la circa 30 miliarde dolari. Alît ca anvergură a măsurilor, cît și ca mijloace financiare mobilizabile trebuie recunoscut că inițiativa președintelui Carter depășește tot ce s-a realizat pînă acum în această direcție. Anul 1978 este deci semnificativ nu numai prin continuarea și agravarea crizei dolarului dar și prin aplicarea celui mai important program destinat redresării interne și externe a acestei monede.

De ce însă, dincolo de efectele psihologice și materiale ale aplicării diferitelor măsuri de salvagardare a monedei americane, preocupările privitoare la perspectivele acestei monede continuă? Explicația rezidă în caracterul general al măsurilor. Un fond de manevră pentru intervenții autoritative pe piețele valutare este, fără îndoială, foarte util, iar o folosire judicioasă a lui va putea combate o serie de dezordini speculative pe aceste piețe. Dar asemenea dezordini nu sînt cauze, ci efecte ale unor cauze mai profunde la care planurile de măsuri nu au ajuns pînă în prezent. Dacă dolarul s-a depreciat atît de mult în ultimii ani, aceasta nu se datorează, în principal, speculației, ci unor dezechilibre fundamentale ale economiei S.U.A.: marile pasive ale balanței comerciale și balanței de plăți, marele deficit al bugetului de stat, dezechilibrul balanței carburanților, uriașul volum de dolari care vagabondează în afara granițelor statului emitent și care nu este retras într-un fel sau altul din circulație de statul debitor, adică de S.U.A.

În privința rezultatului aplicării planului Carter, anul 1978 nu este semnificativ, cele două luni care s-au scurs de la punerea sa în aplicare nefiînd suficiente pentru aprecierea acestui rezultat. Este însă incontestabil că, atîta timp cît problemele fundamentale de care depinde stabilitatea dolarului au rămas neatacate, această stabilitate va fi fragilă și vulnerabilă: rădăcina tulburărilor monetare nu a fost extirpată.

Piața comună : reacții la dominația dolarului...

ANUL 1978 a fost semnificativ și prin frământările pe care le-a produs în Piața comună planul de creare, începând cu 1 ianuarie 1979, a Sistemului monetar vest-european. Problema integrării monetare a țărilor membre ale acestui organism datează de acum aproape zece ani, fiind pusă pentru prima oară la Conferința de la Haga (1969) a conducătorilor de stat și de guvern din Comunitatea Economică Europeană. Atunci a fost hotărâtă realizarea până în 1980 a uniunii economice și monetare a acestei comunități care, până atunci, nu realizase decât o uniune vamală. Planul elaborat în 1970 prevedea în esență stabilirea de parități fixe între monedele țărilor membre, eliminarea fluctuației cursurilor valutare peste anumite limite și liberalizarea mișcărilor de capitaluri. El lăsa deschisă problema menținerii sau înlocuirii monedelor naționale cu o monedă internațională unică, însă înclina spre această ultimă soluție, considerându-se că ea asigură caracterul ireversibil al procesului de integrare monetară.

Nu se poate contesta că ideea uniunii economice și monetare vest-europene a fost un copil al crizei. Ani de gestație a acestei idei — 1966-1971 — au constituit apogeul crizei sistemului monetar internațional de la Bretton Woods, soldată cu prăbușirea în 1971 a acestui sistem. Proiectul uniunii economice și monetare vest-europene venea ca un răspuns la vicisitudinile relațiilor valutare-financiare sub loviturile crizei, urmărind distanțarea de dolar a țărilor membre și crearea unui nou centru de decizie în materie monetară afară de cel de la Washington. Avantajele noului centru proiectat erau evidente: în timp ce vechiul centru renunța la stabilitate și aluneca spre o flotare generalizată a cursurilor valutare, noul centru care urma să fie creat înălța, cel puțin pentru un număr restrâns de state, standardul stabilității; în timp ce vechiul centru se baza pe o monedă națională tot mai slăbită, noul centru urma să se bazeze pe o unitate monetară internațională legată de monedele naționale prin cursuri fixe, dacă nu chiar pe o singură monedă internațională. Rămânea să se vadă dacă nu cumva aurul, abandonat în 1971 de S.U.A., n-ar fi putut fi menținut în cadrul viitoarei uniuni monetare vest-europene, ca încă un semn de superioritate; în orice caz, Franța era pe atunci favorabilă unei asemenea mențineri.

În anii următori s-a putut constata că, dacă țările din Piața comună erau solidare în ce privește combaterea dominației dolarului în viața economică internațională și punerea bazelor unei uniuni economice și monetare, ele se dezbinau atunci când perspectiva unei asemenea uniuni active altele rivalități, făcea, să apară spectrul unei noi dominații. Două impedimente majore au împiedicat realizarea planului integraționist din 1970. Primul l-a constituit concepția unor membri ai Pieței comune care susțineau că o unificare economică și monetară presupune și o unificare politică sau, cel puțin, crearea unor organe supranaționale, concepție față de care alți membri au manifestat o opoziție categorică, temându-se că în felul acesta se va înlocui o

dominație cu alta — și anume cu aceea a celui mai puternic stat din C.E.E. Al doilea impediment l-au constituit înseși fenomenele de criză, pentru a căror combatere fiecare țară a înțeles să-și păstreze mâinile libere și nicidecum să se lege prin angajamente luate în cadrul Pieței comune.

În aceste condiții, singurele realizări notabile pe linia unificării monetare au fost, în anii din urmă, două: crearea Fondului european de cooperare monetară și „șarpele valutar”. Primul este un organ al Pieței comune destinat intervenției centralizate, coordonate, a țărilor membre pe piețele valutare în vederea menținerii unei anumite stabilități a cursurilor, degajând astfel băncile centrale de răspunderea lor individuală în acest sens. Fondul a suferit însă de la început de insuficiența mijloacelor financiare. Al doilea, creat în 1972 și considerat drept un precursor experimental al viitoarei uniuni monetare, a avut ca scop să creeze o zonă de stabilitate valutară în Europa occidentală, o replică la adresa dezordinii monetare patronate de S.U.A. prin abdicarea de la principiile stabilite la Bretton Woods, o demonstrație a posibilității de menținere a unei stabilități relative a raporturilor valorice dintre monede chiar în condițiile crizei.

„Șarpele valutar” n-a avut o viață comodă. Tocmai promotoarea pe plan internațional a ideii de stabilitate, Franța, a trebuit să se retragă din acest dispozitiv în 1974, nefiind capabilă să mențină cursul francului, supus presiunii unor operații speculative. Reînnoirea în 1975, Franța s-a retras din nou în 1976. Nu au rezistat în șarpe nici Italia, Anglia și Irlanda.

...pe un fundal de discrepante

CU TOATE ACESTE DIFICULTĂȚI, ideea cooperării vest-europene în vederea creării unei zone a stabilității valutare nu a fost definitiv părăsită. În sfârșit, la începutul lui decembrie 1978, Consiliul C.E.E. a hotărât înființarea Sistemului monetar vest-european, fără însă ca Anglia să fie de acord să participe.

Se pune întrebarea, dacă Sistemul monetar vest-european va putea funcționa mai bine decât „șarpele valutar” din care a derivat. Din punct de vedere tehnic, răspunsul este afirmativ, în sensul că viitorul sistem va fi dotat cu mijloace mai puternice de intervenție. Dar fundalul economic pe care se sprijină noul sistem de fapt nu-l va sprijini. Așa cum economia S.U.A. este brăzdată de dezechilibre, și economia țărilor care au devenit membre ale sistemului are de făcut față unor discrepante deloc neglijabile. Nivelul de dezvoltare economică al acestor țări nu este uniform, după cum ritmul inflației nu este nici el același. Stabilitatea cursurilor valutare este rezultanta în primul rând a unor echilibre economico-financiare și numai în subsidiar a unor intervenții de bursă.

Realizarea unor asemenea echilibre în cadrul Pieței comune ar necesita o vastă acțiune de sprijinire sistematică a țărilor mai puțin dezvoltate de către țările dezvoltate. O asemenea acțiune, a arătat într-o declarație recentă ministrul finanțelor al Angliei, Denis Healey, nu este prevăzută: „Pe măsură ce trece timpul devine mai evident că țările mai bogate nu sînt dispuse să

transfere resurse țărilor mai puțin prospere într-o asemenea măsură încît să le încurajeze să-și asume riscul aderării la sistem”.

În cursul tuturor discuțiilor referitoare la crearea Sistemului monetar vest-european au prevalat propriile interese ale țărilor participante, armonizarea acestor interese nu a constituit un obiectiv al discuțiilor, iar ajutoarele financiare care au fost acordate pentru a determina unele țări să participe la sistem nu pot fi considerate decât un paleativ de moment. Nu mai vorbim de marile probleme de principiu legate de un asemenea sistem, de opțiunea între universalitate și regionalism, între suveranitate și supranaționalitate.

Cercul vicios poate fi rupt

DIN ÎNTREAGA DESFĂȘURARE a evenimentelor monetare ale anului 1978 se desprinde primejdia prelungirii crizelor economice de structură, cum sînt și cele valutare-financiare, ale căror cauze adînci trebuie căutate în economia capitalistă. Această prelungire duce la ascuțirea contradicțiilor în viața internațională, la intensificarea tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență, de întărire a tendințelor de dominație în diferite părți ale lumii. S-a afirmat în repetate rânduri că poziția ambiguă a administrației S.U.A. față de căderea dolarului se datorește interesului americanilor de a utiliza arme monetară pentru combaterea concurenței partenerilor și pentru cucerirea de noi piețe, după cum Sistemul monetar vest-european, conceput ca o reacțiune la supremația dolarului, nu este nici el lipsit de rămășițe ale vechilor raporturi economice bazate pe inegalitate, dominație și exploatare. Mai este știut că repercusiunile negative ale crizei care se exercită asupra tuturor statelor, sînt cel mai adînc resimțite de țările în curs de dezvoltare, de relațiile de colaborare și cooperare internațională.

Dacă nici în 1978 nu s-a ajuns la soluția de fond pentru dezechilibrele economice în general, inclusiv cele monetare, pentru depășirea contradicțiilor existente, aceasta se datorește — așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — „faptului că numeroasele contradicții economice dintre țările capitaliste dezvoltate sînt deosebit de puternice și că aceste țări acționează fiecare în parte pentru a-și întări pozițiile dominante în diferite părți ale lumii și, totodată, caută fiecare, în cadrul colaborării, să obțină avantaje cît mai multe pentru sine”.

Experiența anului 1978, ca de altfel și aceea a anilor precedenți, dovedește necesitatea unor reglementări internaționale globale și ochitabile care să facă obiectul unor reuniuni cu participarea tuturor statelor, în cadrul organismelor de specialitate și al O.N.U. Numai astfel se va putea rupe cercul vicios din prezent, în care relațiile valutare-financiare suferă influența negativă a crizelor de structură, iar modul în care se desfășoară aceste relații accentuează și agravează dezechilibrele economice pe plan mondial. Fie ca viitorul să profite de experiența acestor ani: „cei care nu-și pot aminti de trecut — spunea un înțelept — sînt condamnați să-l repete”.

dr. Costin KIRIȚESCU

Efervescență pe piața creditului bancar

VOLUMUL angajamentelor de credit asumate de bănci pe plan internațional a cunoscut o creștere substanțială în prima jumătate a anului 1978, relevă cifrele publicității de Fondul Monetar Internațional. În primul semestru din 1978 angajamentele asumate (de 32,9 miliarde dolari) s-au apropiat de nivelul de credite acordate în întreg cursul anului 1977 (de 34,2 miliarde dolari). Experții F.M.I. apreciază că este posibil ca cererile beneficiarilor împrumuturilor să fie anticipate în raport cu necesitățile reale, servind la rambursarea în avans a unor împrumuturi contractate anterior pentru a beneficia de actualele condiții mai favorabile de pe piața creditului. Dacă în 1976 scadența medie la împrumuturile analizate era de sub șase ani, la jumătatea anului 1978 ea crescuse la aproape nouă luni, în condiții în care împrumuturile chiar pe o perioadă de 15 ani nu mai reprezintă o raritate.

Relațiile comerciale cehoslovaco-japoneze

VOLUMUL schimburilor comerciale cehoslovaco-japoneze a crescut de la 28,5 milioane

dolari în 1970 la 70,5 milioane dolari în 1977, informează agenția C.T.K. Producția industrială dezvoltată și nivelul tehnologic al celor două țări, apreciază agenția, creează premise pentru largirea schimburilor de produse, dezvoltarea cooperării tehnico-stiințifice, schimb de licențe, cooperare în producție și cooperare pe terțe piețe. Acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate și înlăturarea măsurilor discriminatorii în relațiile reciproce au contribuit la dezvoltarea acestor relații, ca și înființarea în 1972 a comitetelor economice cehoslovaco-japoneze și japono-cehoslovac. În Cehoslovacia există în prezent 15 reprezentanțe comerciale ale unor firme japoneze. În afara vânzării de produse japoneze pe piața cehoslovacă, acestea au și rolul de a contribui la sporirea achizițiilor de bunuri cehoslovace pentru piața japoneză.

Cehoslovacia exportă în primul rând mașini și produse ale industriei constructoare de mașini-unelte, tractoare și mașini de imprimat, strunguri automate, bunuri de consum, articole textile și sticlă. Japonia exportă cauciuc sintetic, fibre poliamidice, dispozitive electronice și aparatură optică, precum și instalații pentru industria chimică. În ce privește comerțul cu licențe, Japonia este al doilea partener al Cehoslovaciei, după S.U.A.

Bilanț și perspective în economia Spaniei

ÎN ANUL 1978 producția națională brută a Spaniei a sporit cu 2,4%, iar balanța de plăți s-a încheiat pentru prima dată după 1973 cu excedență (de 503 milioane dolari), o contribuție la obținerea lui aducând-o veniturile de 5 miliarde dolari de pe urma celor aproape 40 milioane de turiști străini care au vizitat țara în 1978. Rezervele valutare au depășit 11 miliarde dolari la sfârșitul anului. Ritmul inflației s-a încetinit cu 10 puncte procentuale față de anul precedent, rămânând totuși foarte ridicat (peste 16%). Pentru anul 1979 obiectivul guvernamental este reducerea ritmului inflației la 10%, ritm care ar situa Spania în continuare prin țările cu cea mai înaltă rată a inflației din cadrul O.C.D.E. (în care Spania este întrecută numai de Portugalia și Irlanda). Șomajul afectează în prezent aproape un milion de oameni, respectiv 7,5% din totalul forței de muncă. La Madrid se consideră că realizarea obiectivului privind reducerea inflației ar putea avea un efect de stimulare a investițiilor private, în prezent aflate la un nivel scăzut, ceea ce ar putea atenua intrucitivă tensiunea de pe piața forței de muncă.

Orientări în dezvoltarea economică

Honduras: creșterea rolului statului

ECONOMIA Republicii Honduras — stat situat în America Centrală, cu o suprafață de 141,5 mii kmp și o populație de 2,8 milioane locuitori — cunoaște în prezent un proces de înnoiri structurale, caracterizat prin creșterea rolului statului în economie, inclusiv pe linia extinderii controlului asupra companiilor străine care operează în sectoarele de bază ale economiei. La începutul anului 1974 a fost naționalizat sectorul forestier (pădurile de mahon cedru, pin, reprezintă una din principalele bogății ale solului țării), în prezent statul controlând atât producția, cât și comercializarea lemnului. De asemenea, în 1975 a fost decretată o lege a reformei agrare prin care a fost abolit regimul preferențial acordat companiilor bananiere străine, iar în iunie 1977 s-a încheiat procesul de trecere în proprietatea statului a sectorului de telecomunicații.

Agricultura concentrează peste 66% din forța de muncă a țării și contribuie în proporție de 25% la formarea produsului intern brut. În anul 1977 producția de banane a țării s-a ridicat la 1,3 milioane tone, din care au fost exportate 775 mii tone, cifră care plasează Hondurasul pe locul patru pe plan mondial. Alte produse de export sînt cafeaua, bumbacul și tutunul și de asemenea carnea și preparatele din carne.

O preocupare susținută se manifestă în direcția modernizării sectorului agricol prin sporirea parcului de mașini și utilaj agricol, utilizarea într-o proporție sporită a produselor chimice, introducerea de noi soiuri mai productive, ameliorarea raselor de animale etc.

Industria prelucrătoare contribuie în proporție de 20% la formarea P.I.B., principalele ramuri fiind prelucrarea produselor agricole (industria alimentară, industria textilă) și prelucrarea lemnului. De asemenea, au fost create unele capacități de prelucrare primară a țițeiului (rafinăria de la Puerto Cortes), în industria siderurgică, în metalurgia neferoasă (topitorii și rafinării de cupru, plumb, zinc), în industria materialelor de construcții (fabrici de ciment) și în industria chimică (producerea de îngrășăminte, anvelope, mase plastice).

În sectorul energetic principalul proiect se referă la construirea hidrocentralei El Cajon, prevăzută să intre în funcțiune la mijlocul anului 1980, cu o putere instalată de 500 MW.

Exporturile sînt puțin diversificate și constituite din produse cu un grad redus de prelucrare, mai ales banane și cafea (ponderea cumulată a acestor două produse în totalul exporturilor reprezintă aproximativ 60%), lemn și produse din lemn, carne congelată, zahăr, concentrate din cupru. Ca reflectare a procesului de industrializare și de modernizare a agriculturii, în structura importurilor predomină mașinile și utilajele, echipamentul de transport, produselor chimice, combustibili.

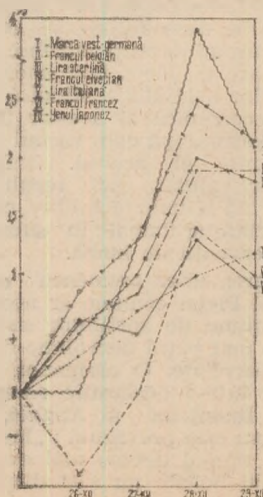
Între România și Honduras au fost stabilite, în iulie 1973, relații diplomatice la nivel de ambasadă, în prezent acționîndu-se în direcția extinderii legăturilor bilaterale reciproc avantajoase.

R. M. R.

EVOLUȚII MONETARE

ULTIMA SĂPTĂMINĂ a anului 1978 a consemnat continuarea tendinței de slăbire a poziției dolarului S.U.A. față de restul valutei occidentale, pe un fond de diminuare a volumului de tranzacții specific sfîrșitului de an. Dintre elementele cu influență contradictorie ale acestui interval amintim: publicarea deficitului balanței comerciale a S.U.A. pe luna noiembrie de 1,95 miliarde dolari, mai redus decît se aștepta; creșterea importantă a prețului petrolului brut hotărîtă de țările membre ale O.P.E.C., al cărui impact a fost amplificat de sistarea exporturilor iraniene, anunțată tot în acest interval. În Europa occidentală, unde o serie de observatori au văzut în majorarea prețului petrolului brut primul obstacol important în calea sistemului monetar vest-european, disensiuni franco-vest-germane de ultim moment au alimentat incertitudinile în legătură cu intrarea în funcțiune a noului mecanism la începutul lunii ianuarie 1979. Intervenții repetate ale băncilor centrale în favoarea dolarului au fost semnalate și în acest interval.

Lira sterlină a atins la închidere circa 2,040 dolari/liră (+2%) peste închiderea de referință. Francul elvețian a înregistrat și el o mișcare ascendentă, atingînd un nivel de circa 1,6190 franci elvețieni/l dolar, după care, în ușor regres, a cotelat la închidere la circa 1,6225

franci/l dolar. Marca vest-germană și francul belgian au înregistrat cele mai ample mișcări de depreciere din acest interval, cotînd la circa 1,8135 mărci și respectiv 20,30 franci/l dolar, după care au închis la un nivel superior cu circa 2,1% închiderilor de referință. Francul francez, după o deschidere sub nivelul de referință, a cotat în final la circa 4,1800 franci/l dolar. Lira italiană a înregistrat în final o depreciere de circa 1,2% față de săptămîna anterioară, la un curs de circa 828 lire/l dolar. Yenul japonez a avut o evoluție relativ calmă, situndu-se la circa 193,10 yeni/l dolar.

Pe piața eurodezitelor nivelul dobînzilor pentru perioadele de șase luni a fost de circa 12,625% la euro-dolari, 0,4375% la eurofranci și 4% la euromărci vest-germane.

Prețul aurului a înregistrat fluctuații importante; la ultimul fixing al anului la Londra prețul lui a fost de 226 dolari/uncie.

Paul DUMITRĂȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 26-29 XII, luîndu-se ca bază cursurile din 22 XII 1978.

Pauperism rural

ÎN ACEST AN, la Roma se va deschide, la 12 iulie, Conferința mondială cu privire la reforma agrară și dezvoltare rurală. Documentul de bază aflat în curs de pregătire pentru această manifestare sub auspiciile F.A.O. arată în ansamblu că, în ciuda eforturilor depuse în majoritatea țărilor și a succeselor obținute în diferite cazuri, zonele rurale din toate regiunile „lumii a treia” suferă de „o gravă subdezvoltare și o mizerie tragică”.

Laos: lupta pentru două recolte de orez

AGRICULTURA, ramura de bază a economiei naționale a R.D.P. Laos, a făcut — în decursul celor trei ani care au trecut de la instaurarea puterii populare — însemnați pași pe calea progresului. Pentru a combate efectele distrugătoare ale secetelor, a fost inițiată o acțiune fără precedent de asigurare a agriculturii cu apa necesară. 1978 fiind proclamat anul construcției sistemelor de irigații de către întregul popor. Concomitent cu extinderea suprafețelor cultivate, se urmărește îmbunătățirea agrotehnicii pentru a se strânge cîte două recolte de orez pe an, precum și diversificarea producției agricole (în anul 1978, de pildă, suprafețele cultivate cu porumb, arahide și cartofi s-au triplat, comparativ cu 1977). Un rol important în ridicarea agriculturii laotiene îl au transformările sociale în curs, care intervin în acest sector prin înființarea de întovărășiri agricole și cooperative de producție, alături de construcția primelor unități industriale care îi vor furniza biopreparate, nutrețuri și alte elemente ale suportului tehnic necesar modernizării.

Variații în consum și... în greutate

POTRIVIT unor estimări, circa o cincime din locuitorii S.U.A. au o greu-

Semnaland această constatare preliminară, buletinul **Hommes-Pain-Terre**, editat de F.A.O. în vederea viitoarei conferințe mondiale, arată că aproape jumătate din omenire trăiește în regiunile rurale ale țărilor în curs de dezvoltare, că peste jumătate din populația acestor regiuni are un venit național pe locuitor de sub 200 de dolari, iar circa 700 milioane de locuitori ai lor suferă de „sărăcie absolută”.

O mare problemă — căreia va trebui să-i facă față conferința mondială, arată buletinul citat, constă în aceea că situația continuă să se degradeze. De exemplu, producția alimentară pe un lo-

cuitor nu s-a mărit aproape de loc în țările în curs de dezvoltare după 1970, iar în Africa a scăzut chiar, în vreme ce peste 500 de milioane de oameni suferă de subnutriție în aceste țări. Imagini ca cea din fotografie sugerează de aceea cu multiplicată urgență nevoia de a se dirija spre rezolvarea unor astfel de probleme vitale fonduri care astăzi se risipesc pentru arme de distrugere.

Tirgurile internaționale ca mass media

UN SEMINAR internațional, desfășurat în luna octombrie a.c. la Brno pe tema „Tirgurile în anul 2000”, a constituit prilejul formulării a numeroase opinii asupra rolului și evoluției tirgurilor internaționale de mostre — de la eficiența lor pînă la integrarea în peisajul urban al orașelor-gazdă. S-a arătat, între altele, că manifestările expoziționale s-au transformat progresiv într-un instrument caracteristic de informare, care combină mijloace științifice, tehnice și artistice, devenind un gen special de mass media și determinînd apariția unei arte grafice noi — cea a comunicării vizuale.

În perspectivă se prevede o extindere mai dinamică a tirgurilor specializate, comparativ cu cele cu caracter general. Astfel, în timp ce în 1960 au avut loc 131 de tirguri specializate în lume, în 1977 numărul lor a ajuns la 1782. În plină evoluție se află înseși funcțiile publicității în cadrul tirgurilor; publicitatea făcută mărfurilor cedează tot mai mult locul funcției de informare tehnico-științifică, de acordare a unor consultații, concomitent cu modificarea — în sensul sporirii exigențelor — a însuși publicului consumator al acestor informații.

Pătrundere diferențiată

PRINTRE DECALAJELE din lumea contemporană se numără și cele în privința informației. Dacă în medie pe an revin 130 exemplare de ziar pe locuitor, pe plan mondial, și de 312 exemplare în țările industrializate, în țările în curs de dezvoltare revin numai 29 exemplare. La aparate de radio, față de media mondială a dotării de 293 aparate și de 676 aparate în țările industrializate, în țările în curs de dezvoltare revin numai 80. La televizoare cifrele corespunzătoare sînt 117, respectiv 292 și 19. Acest decalaj este amplificat de discrepanța care există între spațiul redus acordat de mijloacele de informare în masă din multe state dezvoltate problemelor țărilor în curs de dezvoltare și ale luptei pentru lichidarea subdezvoltării și cel acordat chiar unor fapte diverse.

Desenul, reprodus după revista **Development Forum**, sugerează tocmai atenția redusă acordată de multe organe de presă occidentale preocupărilor „Sudului”, cum mai este denumită uneori generic lumea țărilor în curs de dezvoltare.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale. Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 1 din 5 ianuarie 1979

- Mesajul de Anul Nou adresat în-
tregului nostru popor, la posturile
de radio și televiziune, de
tovarășul Nicolae Ceaușescu 1
- 1979 — o nouă treaptă în ascen-
siunea rapidă a României pe dru-
mul civilizației și progresului
(dr. Dan Popescu) 3
- Cercetarea științifică românească
în chimie, un aport valoros la
dezvoltarea accelerată și eficien-
tă a industriei (Mihail Flo-
rescu) 4

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Beneficiul, cerință esențială a
gestiunii economice (N. Duță) 7
- Dezbateri în mari unități indus-
triale. Realizarea producției nete
în condițiile unei largi cooperări
interuzinale (V. Boescu, L. Țintea) 9
- Posibilități și exigențe ale valori-
ficării superioare a potențialului
din agricultură (dr. ing. Alexan-
du Ignat) 11
- Urbanismul comercial — dimen-
siune a creșterii nivelului de trai
(dr. Gh. Teodorașcu) 14
- Dinamizarea corelației dezvoltare-
urbanizare (I) (prof. dr. Vla-
dimir Trebici) 16

CONDUCERE-ORGANIZARE

- „Puterea noului” în contextul per-
fecționării mecanismului econo-
mico-financiar. Autoconducerea,
teren fertil pentru creativitate
(C. Florescu) 17

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXA- MENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Politica industrială a Partidului
Comunist Român (prof. dr. Du-
mitru Pugna) 19

TEORII-IDEI

- Politica proprie de edificare a
noii orânduiri, expresie a genera-
lului și particularului în construc-
ția socialismului (prof. dr. Mihai
Părăluță) 21
- Procesul circular activ. Problema
problemelor: resursele materiale.
Cum concepem exploatarea, va-
lorificarea și utilizarea lor rațio-
nală (II) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

- Semnificațiile unui an de tulburări
monetare în Occident (dr. Costin
Kirișescu) 28
- Tendințe-conjuncturi 30
- Mondorama 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI :

Generalizarea experienței înain-
tate în unitățile economice

IN THIS ISSUE

- Comrade Nicolae Ceaușescu's
radio and TV address to
the entire Romanian people,
on the occasion of the New
Year 1
- The Romanian scientific rese-
arch in chemistry, a valuable
contribution to the accelerated
and efficient development of
the industry (Mihail Florescu) 4
- Possibilities and requirements
of a higher turning to account of
the agricultural potential (I)
(Dr. Eng. Alexandru Ignat) 11
- Trade town planning — a di-
mension of the raising living
standard (Dr. Gh. Teodorașcu) 14
- The enhancement of the cor-
relation between developm-
ent and industrialization (I)
(Prof. Dr. Vladimir Trebici) 16
- The country's policy of build-
ing up the new social order —
an expression of the general
and the particular in the con-
struction of socialism (Prof. Dr.
Mihai Părăluță) 21
- The circular active process. A
key problem: natural resour-
ces. How to conceive their ra-
tional exploitation, turning to
account and use (II) 23
- The significances of a year
of monetary turmoil in the
West (Dr. Costin Kirișescu) 28

DANS LE NUMERO

- Le message du camarade
Nicolae Ceaușescu au peuple
roumain tout entier, diffusé
à la radio et à la télévision
à l'occasion du Nouvel An 1
- La recherche scientifique rou-
maine dans la chimie, un ap-
port de grande valeur au dé-
veloppement accéléré et ef-
ficace de l'industrie (Mihail
Florescu) 4
- Possibilités et exigences d'une
plus grande mise en valeur du
potentiel de l'agriculture (I)
(dr. ing. Alexandru Ignat) 11
- L'urbanisme commercial — di-
mension de l'élévation du
niveau de vie (dr. Gh. Teodo-
rașcu) 14
- La dynamisation de la corré-
lation développement — urba-
nisation (I) (prof. dr. Vladimir
Trebici) 16
- La politique propre d'édifica-
tion du nouvel ordre social, ex-
pression du général et du par-
ticulier dans la construction du
socialisme (prof. dr. Mihai Pă-
răluță) 21
- Le processus circulaire actif.
Les ressources naturelles —
problème fondamental. Com-
ment concevoir leur exploita-
tion, mise en valeur et utilis-
ation rationnelles (II) 23
- Les significations d'une année
de troubles monétaires en Oc-
cident (dr. Costin Kirișescu) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Новогоднее послание товарища
Николае Чаушеску, адресован-
ное всему нашему народу, по
радио и телевидению 1
- Румынские научные исследовани-
я в области химии, ценный вклад в
ускоренное и действенное раз-
витие промышленности (Михаил
Флореску) 4
- Возможности и требования высо-
кой степени использования сель-
скохозяйственного потенциала
(dr. инж. Александру Игнат) .. 11
- Торговое градостроительство —
размер роста жизненного уровня
(dr. И. Теодорашку) 14
- Динамическое развитие соотно-
шения развития — урбанизации
(I) (проф. др. Владимир Требич) 16
- Собственная политика создания
нового строя, выражение общего
и частного в строительстве со-
циализма (проф. др. Михай Пă-
рăлуță) 21
- Основная из проблем: природные
ресурсы. Концепция их раціо-
нального освоения, разработки
и использования (II) 23
- Множественный смысл одного
года валютных пертурбаций на
Западе (dr. Costin Kirișescu) 28

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii
voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (in-
clusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei
anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional,
elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen
limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de
abonare.

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, 71131 București,
telefon 12 13 69. Cont I.S.I.A.P. nr. 61.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1
București Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”.

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE = ECONOMIE + PREVEDERE

Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este utilă oricărei persoane în vîrstă de la 16 la 65 de ani.

DE CE ?

Pentru că :

● Oferă posibilitatea imbinării prevederii cu economia, constituind un sprijin material pentru cel ce se asigură sau pentru familia sa, întrucît în cazul survenirii unor riscuri asigurate (din accidente) suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori, iar dacă evenimentele asigurate nu s-au produs, la expirarea duratei asigurării, suma asigurată (economisită) se plătește majorată cu 10 la sută.

● Dă posibilitatea asiguratului să încaseze pe parcursul duratei asigurării cite 1 000 de lei pentru fiecare combinație de litere înscrisă în poliță, ieșită la tragerile de amortizare lunare și speciale.

CE RISCURI SÎNT ASIGURATE ?

● Sînt acoperite cazurile de invaliditate permanentă totală sau parțială și de deces din accidente, produse de o serie de evenimente neprevăzute, cum ar fi : explozia, prăbușirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, acțiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acțiunea curențului electric, arsura, inecul, intoxicarea subită sau asfixierea din cauze subite și multe altele, precum și decesul din alte cauze decît cele de accidente.

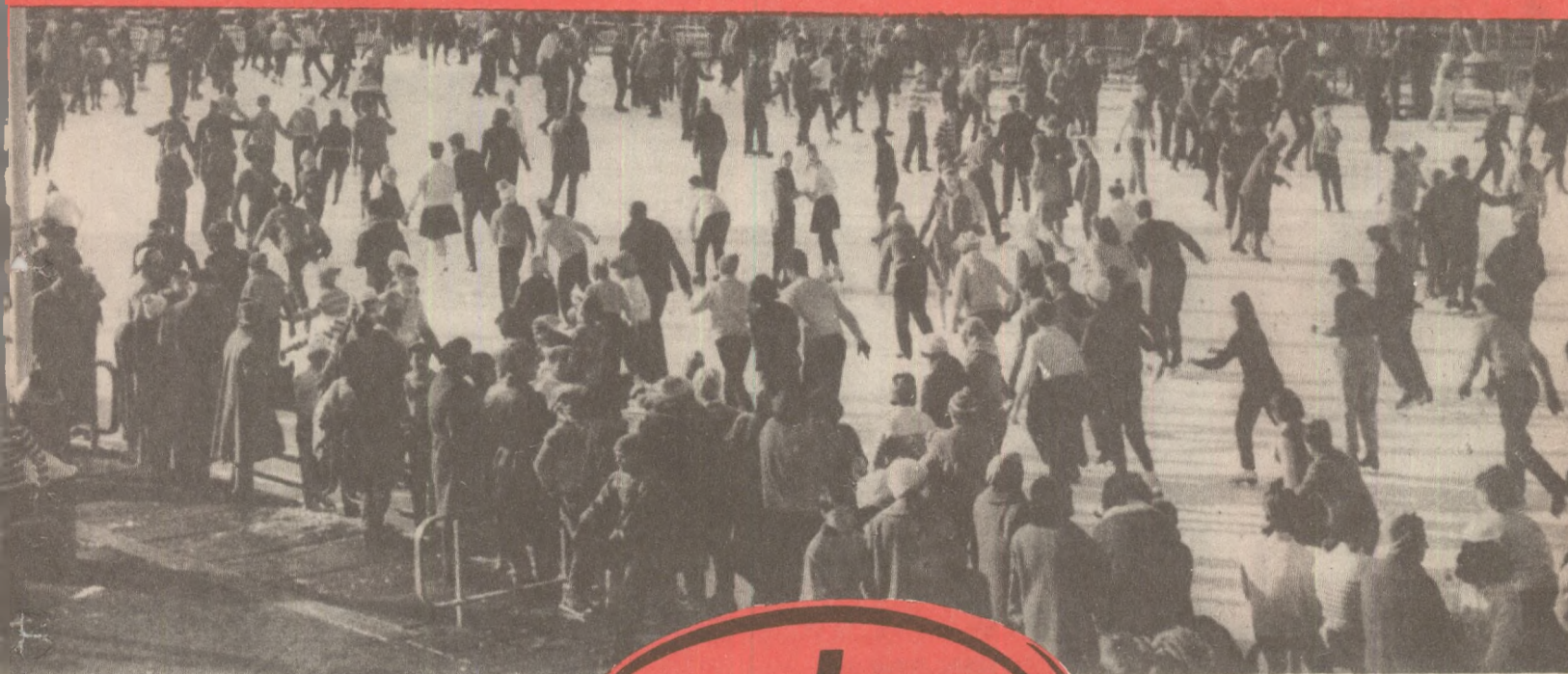
CE SUME SE POT ASIGURA, PE CE DURATĂ ȘI CARE ESTE NIVELUL PRIMELOR DE ASIGURARE ?

● Se poate asigura orice sumă, în mii de lei, pe durate de la 5 la 15 ani.

● Primele de asigurare se stabilesc în funcție de mărimea sumei asigurate, de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării, fiind pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată, între 7,75 lei și 21,50 lei, acestea putîndu-se achita și în rate, iar în cazul achitării lor anticipate, pe mai mulți ani, ADAS acordă o reducere anuală de 4%, pentru fiecare an, începînd cu cel de-al doilea an socotit de la expirarea anului de asigurare în curs.

Pentru ca Administrația Asigurărilor de Stat să-și onoreze prompt obligațiile din contractul de asigurare, dv., stimați asigurați, aveți datoria să achitați la termen primele de asigurare. Această obligație vă cere prea mult timp ? Nu, deoarece puteți plăti primele de asigurare folosind „consimțămîntul scris“, prin imputernicirea ce o dați lucrătorilor care vă efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile dv., primele, atît pentru asigurările în curs, cit și pentru cele pe care le veți încheia sau reinnoi.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

**PRODUCE INTR-O GAMĂ LARGĂ
DE SORTIMENTE ȘI DIMENSIUNI :**

● APARATE DE TABLOU CLASA DE PRECIZIE
1,5 SAU 2,5

- 1 - Aparate de măsură electromagnetice
- 2 - Aparate de măsură ferodinamice
- 3 - Aparate de măsură magneto-electrice
- 4 - Aparate indicatoare pentru măsurarea mărimilor neelectrice
- 5 - Aparate reglatoare și reacții anexe

● APARATE DE PRECIZIE CLASA 0,2 ȘI 0,5

- 1 - Ampermetre, voltmetre sau wattmetre de curent alternativ
- 2 - Ampermetre și voltmetre de curent continuu

● APARATE DIVERSE :

- 1 - Multimetre de laborator
- 2 - Multimetre portabile
- 3 - Aparate miniatură pentru semnal unificat

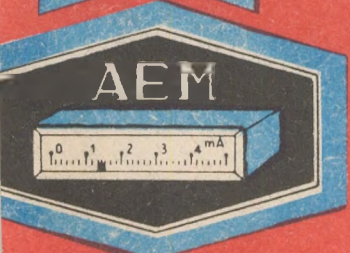
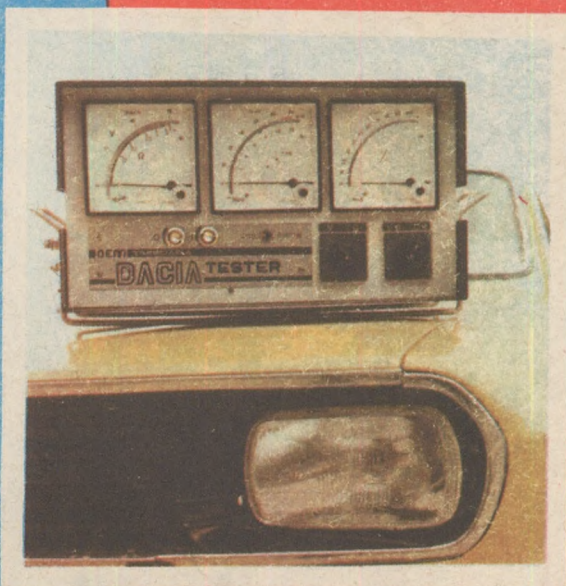
● CONTOARE ELECTRICE DE ENERGIE

- 1 - Contoare de energie electrică monofazată clasa de precizie 2
- 2 - Contoare de energie electrică trifazată activă sau reactivă cu 2 sau 3 sisteme
- 3 - Contoare de energie electrică activă sau reactivă cu 2 sisteme de precizie

● APARATE DE UZ GENERAL :

- 1 - Voltmetru cu furcă
- 2 - Ohmmetre
- 3 - Megohmmetru tranzistorizat
- 4 - Rezistențe pentru locomotive electrice
- 5 - Aparate pentru testat auto

● LAGĂRE ȘI PIESE DIN SAFIR SAU RUBIN
SINTETIC

**M. I. C. M. — C. I. E. T. A:
ÎNTRINDEREA
DE APARATE ELECTRICE
DE MĂSURAT — TIMIȘOARA**

**Calea Buziașului nr. 26
Telefon: 350 50 37543
Telex: 343**